

דו"ח תקופתי לשנת 2019

חלקי הדו"ח

חלק א - תיאור עסקי התאגיד

חלק ב - דו"ח הוועד המנהל, הצהרות המנהלים

חלק ג - דוחות כספיים, הצהרת אקטואר

חלק ד - פרטים נוספים על התאגיד

חלק א - תיאור עסקי התאגיד

תוכן העניינים

חלק ראשון - פעילות האגודה ותיאור התפתחות עסקיה

1.	כללי	5
2.	מבנה האחזקות של האגודה	6
3.	שינויים בתקופת הדו"ח	7
4.	תחומי פעילות	7
5.	חלוקת רווחים	8

חלק שני - תיאור עסקי האגודה לפי תחומי פעילות

6.	תחום ביטוח כללי - ענף רכב חובה	9
7.	תחום ביטוח כללי - ענף רכב רכוש וטרקטורים	14
8.	ביטוח כללי - ענפי רכוש אחרים	19
9.	תחום ביטוח כללי - ענף ביטוח חבויות	23
10.	תחום ביטוח חיים - ריסק	26

חלק שלישי - מידע נוסף ברמת כלל האגודה

11.	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות האגודה	28
12.	השקעות	33
13.	ביטוח משנה	33
14.	הון אנושי	37
15.	שיווק והפצה	44
16.	ספקים ונותני שירותים	45
17.	רכוש קבוע	45
18.	עונתיות	46
19.	נכסים לא מוחשיים	47
20.	גורמי סיכון	47
21.	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	49

חלק רביעי - היבטי ממשל תאגידי

50	דירקטורים חיצוניים	22.
50	גילוי בדבר המבקר הפנימי בתאגיד	23.
51	גילוי בדבר רואה-חשבון מבקר	24.
51	אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי ("SOX 404")	25.
52	בקרה פנימית על דיווח כספי	26.
52	היערכות ליישום משטר כושר פירעון – הדרקטיבה של הסולבנסי II	27.

חלק א - תיאור עסקי התאגיד

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ הינה מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. דו"ח זה נערך בהתאם לחוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, ובפרט להוראות החוזר המאוחד.

פרק זה בדו"ח התקופתי, העוסק בתיאור האגודה, התפתחותה ועסקיה, כולל גם מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על האינפורמציה הקיימת באגודה במועד הדו"ח וכולל את הערכות האגודה או כוונותיה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "האגודה מעריכה", "בכוונת האגודה", "האגודה סבורה", "צפוי/ה" וכיו"ב, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

פרק זה כולל גם תיאור כללי ותמציתי של מוצרי ביטוח שונים. התנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בכל פוליסה ו/או חוזה ביטוח, לפי העניין.

הגדרות

למען הנוחות, בדו"ח תקופתי זה תהיה למונחים המפורטים להלן המשמעות הרשומה לצדם:

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ ;	"האגודה" -
ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ (לשעבר, מישקי הקיבוצים סוכנות לביטוח בע"מ) ;	"סוכנות ביטוח חקלאי" -
עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ ;	"עתודות" -
הדוחות הכספיים של האגודה ליום 31 בדצמבר 2019 ;	"דוחות כספיים" -
חלק הביטוח שהמבטח משאיר אצלו ושאינו מגובה בביטוח משנה ;	"שייר" -
הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ברשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, לרבות בתפקידה כמפקחת על הביטוח ;	"הממונה" -
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ;	"חוק הפיקוח" -

חלק ראשון - פעילות האגודה ותיאור התפתחות עסקיה

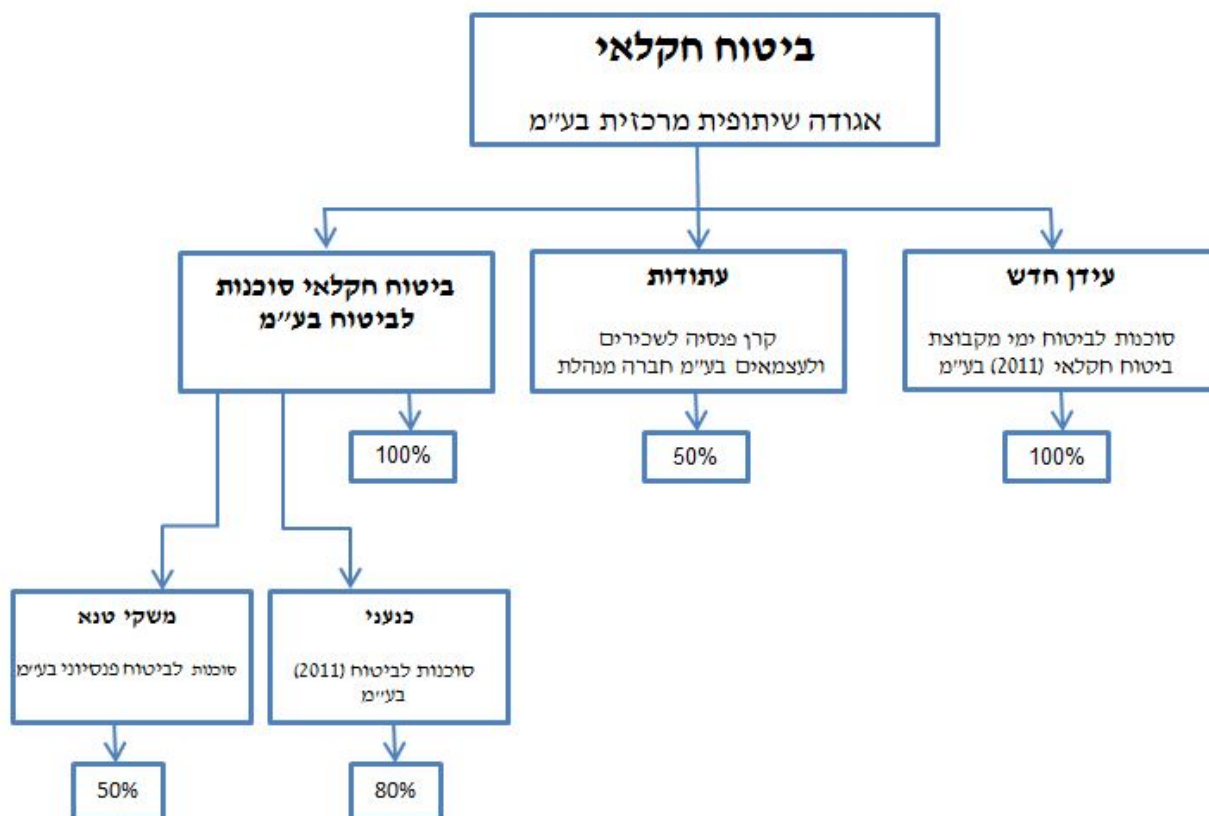
1. כללי

- 1.1. ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן: "ביטוח חקלאי" או "האגודה") היא אגודה שיתופית אשר נרשמה בישראל ב-14 באפריל 1937 בשם "קופה לביטוח חקלאי הדדי אגודה שיתופית בע"מ". בשנת 1993 שינתה האגודה את שמה לשמה הנוכחי.
- 1.2. חברי האגודה הינם אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "אגודת האחזקות"), המחזיקה בכל יחידות ההשתתפות באגודה, למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "האגודה האחות"), בנאמנות עבור אגודת האחזקות. החברים באגודת האחזקות הינם כ-267 קיבוצים, מושבים שיתופיים ותאגידים אחרים ממגזר ההתיישבות. לפירוט נוסף בדבר האחזקות באגודה והשינוי המבני בה, ראה [סעיף 1.5](#) להלן.
- 1.3. מטרת ההתאגדות של האגודה, כפי שבאה לידי ביטוי בתקנון האגודה היא, בין השאר, לעסוק בעסקי הביטוח של חבריה ושל אחרים, וכן בתחומים הקשורים בעסקי ביטוח בדרך של שיתוף ושל עזרה הדדית, וכן בכיסויים ביטוחיים המותאמים באופן ייחודי לאופי הפעילות של חבריה.
- 1.4. לאגודה משרדים ראשיים הפועלים ברחוב החשמונאים 95-91 בתל-אביב, וכן סניף צפוני בחיפה. לשינויים מהותיים בתקופת הדוח ראה [סעיף 14.2](#).
- 1.5. שינוי מבנה האגודה
ביום 31.12.2013 הושלם ביצועו של שינוי מבני באגודה. לעניין השינוי המבני ראה באור 1 ד(1) לדוחות הכספיים.
- 1.6. מוסדות האגודה
- א. האסיפה הכללית - האסיפה הכללית הינה הרשות העליונה באגודה והיא מורכבת מנציגים של חברי האגודה. האסיפה הכללית מתכנסת מעת לעת, ולכל הפחות אחת לשנה, ועל סדר יומה נכללים, בין היתר, דיונים בנושא הדוחות הכספיים ואישורם.
- ב. הוועד המנהל - הוועד המנהל נבחר על-ידי האסיפה הכללית, והוא מורכב מנציגי חברי האגודה ונציגים חיצוניים. לוועד המנהל סמכות שיוטית - כל סמכויות האגודה שלא נמסרו לרשות אחרת של האגודה, ובכלל זה קביעה ואישור מסגרות ביטוח המשנה, גיבוש תקציב האגודה, קביעת מדיניות תגמול וכיו"ב.
- ג. הנהלה פעילה - הנהלה הפעילה של האגודה עוסקת בתפעול מקצועי ושוטף של האגודה על-פי הנחיות מנכ"ל האגודה.
- 1.7. הון האגודה - הון האגודה מורכב מ-1,392,473 יחידות השתתפות. יחידת השתתפות מבטאת חלק מסוים ומוגדר מהון האגודה השווה ליחס שבין יחידת השתתפות אחת לבין כלל יחידות השתתפות

שהקצתה האגודה. כל חבר חייב להיות בעלים של לפחות יחידת השתתפות אחת כתנאי לחברותו באגודה. החזקות החברים בהון האגודה הן דיפרנציאליות. אין לאגודה מגבלת הון רשום.

2. מבנה האחזקות של האגודה

2.1. תרשים מבנה האחזקות של האגודה ליום 31.12.2019 :

2.2. עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ (להלן: "עידן חדש") הנה סוכנות לביטוח בבעלות מלאה (100%) של האגודה. הסוכנות פועלת בתחום הביטוח הימי בלבד. לפרטים נוספים ראו [סעיף 3.3](#) להלן.

2.3. עתודות (כהגדרתה לעיל) מוחזקת על ידי האגודה בשיעור של 50%, כאשר 50% האחזקה האחרים בידי כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "כלל ביטוח"). על-פי הנחיות הממונה עתודות היא קרן מאוזנת ואשר מ-1 באפריל 1995 אינה רשאית לקבל חברים חדשים.

2.4. סוכנות ביטוח חקלאי (כהגדרתה לעיל), הינה חברה בת בבעלות מלאה (100%) של האגודה. סוכנות ביטוח חקלאי משווקת פוליסות בתחום הביטוח הכללי וכן בענפי ביטוח בהם לא פועלת האגודה: פנסיה, בריאות, סיעוד, נסיעות לחו"ל ועוד. סוכנות ביטוח חקלאי מחזיקה ב-80% מהון המניות של כנעני סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "סוכנות כנעני"). סוכנות כנעני מורשית לפעול בכל ענפי הביטוח בהם פועלת סוכנות ביטוח חקלאי והיא מהווה את הזרוע השיווקית של סוכנות ביטוח חקלאי באזור הצפון. לפרטים נוספים בעניין סוכנות כנעני - ראה [סעיף 3.2](#) להלן.

כמו כן, סוכנות ביטוח חקלאי מחזיקה ב-50% מהון המניות של משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ (להלן: "משקי טנא"), הפועלת בענפי ביטוח החיים, בריאות, חסכון פנסיוני ופיננסי. בחודש פברואר 2020 נחתם הסכם לרכישת יתרת ה-50% מהון המניות של משקי טנא מבעל המניות האחר וזאת בעקבות מימוש אופצית מכר שהוקנתה לו בעבר. עסקה זו טרם הושלמה והיא מותנית בעיקרה באישור הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

3. שינויים בתקופת הדו"ח

- 3.1. לעניין חלוקת דיבידנד - ראו [סעיף 5](#) להלן.
- 3.2. ביום 29 באפריל 2018 חתמו סוכנות ביטוח חקלאי מרכזי כנעני ודני הרשלה (להלן: "בעלי המניות"), וסוכנות כנעני, על תוספת מס' 2 להסכם ביניהם (מיום 3.11.2011) לפיה, בין היתר, סוכנות ביטוח חקלאי תרכוש 15% נוספים מהונה המונפק של סוכנות כנעני כנגד סכום של כ-700 אלפי ש"ח, באופן בו לאחר השלמת הרכישה תחזיק סוכנות ביטוח חקלאי 80% מהונה המונפק של סוכנות כנעני. כמו כן, ניתנה לסוכנות ביטוח חקלאי אופציה לרכישת יתרת מניותיהם של בעלי המניות בסוכנות כנעני (היינו 20% מהונה המונפק של סוכנות כנעני), וזאת עד ליום 31.12.2025. עסקה זו הושלמה במהלך החציון הראשון של שנת 2019 ומאותו מועד מחזיקה סוכנות ביטוח חקלאי סוכנות לבטוח ב-80% ממניות סוכנות כנעני.
- 3.3. במהלך שנת 2019 רכשה האגודה 50% ממניות עידן חדש כנגד סכום של כ-3.3 מיליון ש"ח מאת בעלת המניות האחרת בעידן חדש והגיעה לאחזקה של 100%. עסקה זו הושלמה.
- 3.4. ביום 17 לדצמבר, 2019 התקשרה האגודה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "מנורה") בהסכם למכירת כל פעילותה (זכויות והתחייבויות) של ביטוח חקלאי בתחום ביטוח חיים - ריסק מוות (לרבות מוות מתאונה וריסק משכנתא) למנורה בתמורה לסך של 1.9 מיליון ש"ח, כפוף להתאמות בגין שימור התיק. עם השלמת העסקה צפויה האגודה לרשום רווח בסך 700 אלפי ש"ח. ממועד ההתקשרות הפסיקה האגודה למכור חוזים חדשים בתחום עסקי ביטוח החיים.
- השלמת העסקה מותנית בקיומם של מספר תנאים שטרם התקיימו, ביניהם קבלת אישור בית המשפט ואישור הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון. האגודה פועלת על מנת להביא לקיומם של תנאים אלה ולהשלים את העסקה.

4. תחומי פעילות

האגודה עוסקת בעיקר בתחום הביטוח הכללי, הכולל את ענפי ביטוח הרכב (רכב חובה ורכב רכוש), ענפי ביטוח חבויות, ענפי ביטוח רכוש אחר וביטוח ימי.

חלקה היחסי של האגודה בשוק הביטוח הכללי, במונחי דמי-ביטוח נכון ליום 31 בדצמבר 2019 הוא כ-2.5%.

ביום 25.3.2015 קיבלה האגודה את אישור הממונה לפעול בענף ביטוח חיים (Risk), במהלך חודש יוני בשנה זו החלה לפעול בתחום זה.

הפעילות בתחום ביטוח החיים כוללת את תחום הריסק בלבד, דהיינו ביטוח חיים למקרה פטירה בלבד, ללא רכיב חיסכון.

חלקה היחסי של האגודה בתחום ביטוח חיים, במונחי דמי-ביטוח למועד הדוח הינו זניח.

כמו כן האגודה מחזיקה יחד עם כלל ביטוח, בחלקים שווים, בעתודות.

5. חלוקת רווחים

בהתאם לתקנון האגודה- בכפוף לכל דין ולקיום תזרים מזומנים מתאים הלוקח בחשבון גם את דרישות ההון של האגודה, מדיניות האגודה תהיה לחלק אחת לשנה, לאחר אישור דוחותיה הכספיים, לפחות 25% מהרווח הניתן לחלוקה, כדיבידנד לבעלי יחידות ההשתתפות.

על יכולתה של האגודה לחלק דיבידנד מוטלות מגבלות מכוח דינים ספציפיים ו/או הנחיות רגולטוריות החלות על פעילותה ו/או מכוח היתרי השליטה שניתנו לבעלי השליטה באגודה. לפרטים ראו באור 13 לדוחות הכספיים.

חלק שני - תיאור עסקי האגודה לפי תחומי פעילות

6. תחום ביטוח כללי - ענף רכב חובה

6.1. כללי

במסגרת ענף זה מוענק כיסוי ביטוחי לבעל הרכב ולנוהג ברכב מפני כל חבות שהם עשויים לחוב בה לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד") ומפני כל חבות אחרת בשל נזק גוף שנגרם לאדם על ידי או עקב השימוש ברכב מנועי, וכן ניתן כיסוי לבעל הרכב ולנוהג בו בהיתר ממנו, מפני נזק גוף שנגרם להם בתאונת דרכים. חוק הפלת"ד מגדיר, בין היתר, את הכללים למתן פיצוי בגין נזקים כאמור.

הביטוח הינו ביטוח חובה על פי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן: "פקודת רכב מנועי"), האוסרת על אדם להשתמש או לגרום שאדם אחר ישתמש ברכב מנועי, אלא אם קיימת פוליסה בת-תוקף לפי דרישות הפקודה.

משנת 2010 מונהגת בענף פוליסה תקנית מחייבת לביטוח רכב חובה על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010.

לענף זה מס' מאפיינים: ביטוח חובה מכסה נזק גוף בלבד שנגרם לנוהג ברכב או לנוסעים בו או להולכי הרגל אשר נפגעו מהרכב המבוטח בתאונת דרכים; בהתאם לחוק הפלת"ד אחריות הנוהג ברכב, בעל הרכב, או המחזיק בו, היא אחריות מוחלטת ואין צורך להוכיח אשם; מי שנפגע בתאונת דרכים ויש לו עילת תביעה לפי חוק הפלת"ד, חייב לתבוע על-פי חוק הפלת"ד ואינו זכאי לתבוע את נזקיו לפי חוק אחר; התביעות בענף ביטוח רכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך", כלומר פרק הזמן החולף ממועד קרות האירוע ועד למועד הסילוק הסופי של התביעה הוא ארוך; ביטוח רכב חובה נכנס לתוקף רק לאחר תשלום הפרמיה במלואה; חובת הביטוח והיקף הכיסוי נקבעו על-פי דין, כאשר בביטוח זה לא נקבע גבול אחריות. יצוין, כי מרכיב הכיסוי לאבדן השתכרות מוגבל עד ל-3 פעמים השכר הממוצע במשק; לחברות הביטוח שיקול דעת מצומצם יחסית בקביעת התעריפים, שכן התעריפים כפופים לפיקוחה של הממונה תוך קביעת טווח תחרות מוגבל יחסית.

6.2. תחרות

בתחום זה, מתחרה האגודה בכל חברות הביטוח במשק, לרבות חברות הביטוח הישיר. חלקה של האגודה בתחום רכב חובה על-פי נתוני ה"פול" בשנת 2019 עמד על כ- 1.4% בדומה לשנת 2018.

הכיסוי הביטוחי האחיד בכל חברות הביטוח וזמינות מידע השוואתי של מחירים (לרבות במחשבוני אינטרנט), מביא לכך שמחיר המוצר הינו המשפיע העיקרי על ההחלטה באיזו חברת ביטוח לרכוש את פוליסת הביטוח. חברות הביטוח נבדלות זו מזו במשתנים הקובעים את התעריף, וכפועל יוצא בפלחי השוק בהן הן מתמקדות.

גורם העלול לפגוע במעמדה של האגודה הינו שימוש חברות ביטוח אחרות בפרמטרים שונים ו/או נוספים על הפרמטרים בהם עושה האגודה שימוש. גורמים המחזקים את מעמדה התחרותי של האגודה הינם הידע והניסיון שצברה האגודה בענף הביטוח במגזר הקיבוצי.

6.3. מגבלות, חקיקה, תקינה, ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות בענף ביטוח רכב חובה

6.3.1 פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 ("להלן: הפקודה")

כאמור בסעיף 6.1 לעיל, הפקודה קובעת את החובה לרכוש כיסוי ביטוחי לכיסוי נזקי גוף העשויים להיגרם למשתמשים בדרך כתוצאה משימוש בכלי רכב מנועי, ומסדירה את אופן הוכחת קיומו של ביטוח חובה בתוקף בפני הרשויות. ביום 31 בדצמבר 2017, אושר בכנסת תיקון לפקודה שיקל על הפקה דיגיטאלית של תעודות חובה ויתר את השימוש בתעודות חובה מקוריות. תאריך תחילת השינוי נקבע ל-9 חודשים מיום פרסומו.

בחודש פברואר 2020 פורסמה טיוטה שניה של הוראות הפיקוח על שרותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי). בין התיקונים על פי הטיטה: הוספת אפשרות למסור עותק תעודת ביטוח כמסר אלקטרוני, ביטול חובת המבוטח להשיב את התעודה המקורית למבטח כתנאי לביטול הפוליסה והשבת דמי הביטוח היחסיים וחיוב מבטח לשמור עותק של תעודת הביטוח הדיגיטלית שהפיק לתקופה של עשרים וחמש שנים לפחות ממועד סיום תקופת הביטוח. האגודה לומדת את יישום התיקונים האמורים.

6.3.2 "הפול"

חברות ביטוח אינן מחויבות לבטח את כל המבקשים לרכוש ביטוח רכב חובה. בעל כלי-רכב שלא השיג כיסוי ביטוחי כאמור באחת החברות הפועלות בענף, רשאי לרכוש ביטוח חובה באמצעות "הפול", שהינו הסדר ביטוחי שיויר (להלן: "הפול"). "הפול" הינו בבעלות כל חברות הביטוח הפועלות בענף, אשר נושאות בהפסדיו או ברווחיו, על-פי חלקן היחסי בענף, והוא מחויב מכוח הדין לבטח מבוטחים שסורבו כאמור. "הפול" פועל כחברת ביטוח לכל דבר, ותעריפיו גבוהים מתעריפי חברות ביטוח אחרות בשוק.

6.3.3 קרנית - קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים (להלן: "קרנית") הינה תאגיד סטטוטורי שהוקם מכוח חוק הפלת"ד ותפקידה לפצות נפגעי תאונות דרכים שאין באפשרותם לתבוע פיצויים מאת מבטח, בהתקיים העילות המפורטות בחוק הפלת"ד. בהתאם לצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן) התשס"ב-2002, פעילותה של קרנית ממומנת על-ידי חברות הביטוח, הנדרשות להעביר לה שיעור קבוע מהפרמיה נטו בגין פוליסות ביטוח רכב חובה.

העברת דמי הוצאות רפואיות: מ-1 באוקטובר 2010 ואילך, האחראיות הביטוחית למתן שירותים רפואיים הכלולים בתוספת השנייה לחוק ביטוח בריאות, והתרופות הכלולות בצו לפי סעיף 8(ז) לחוק האמור, לנפגעי תאונות דרכים בשל נזקי גוף, הועברה מחברות הביטוח לקופות החולים. לצורך מימון אספקת שירותים אלו, נקבע כי על המבטחים להעביר לקרנית

9.4% מדמי הביטוח שגבה המבטח בחודש הקודם בעד כל פוליסות ביטוח רכב חובה שהוציא. קופות החולים לא יגבו תשלום השתתפות עצמית בעבור שירותים אלה.

6.3.4 חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה 1995

חוק הביטוח הלאומי, מקנה למוסד לביטוח לאומי (להלן: המל"ל) זכות תביעה מצד שלישי להשבת גמלאות ששולמו או שישולמו על יד המל"ל, אם המקרה משמש עילה גם לחייב צד שלישי לפי פקודת הנויקין או חוק הפלת"ד.

ביום 13 ביוני 2019, פורסמה טיוטת תקנות הביטוח הלאומי (העברת סכום שנתי ממבטח למוסד בעד תאוונת דרכים), התשע"ט-2019. תקנות אלה מבקשות להחיל הסדר התחשבות כולל שבמסגרתו ייקבע הסכום שעל כלל המבטחים להעביר למוסד לביטוח לאומי מידי שנה, בעת מימוש זכות השיבוב בתביעות לפי חוק פיצויים לנפגעי תאוונת דרכים, התשל"ה-1975; אופן העדכון של הסכום ואופן חלוקתו בין המבטחים; והסכום שיש להעביר למוסד לביטוח לאומי בעד מקרים כאמור שאירעו בין יום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2018. נכון למועד פרסום הדוחות טרם הותקנו התקנות.

6.3.5 לנושא היוון ריבית קצבאות ביטוח לאומי והשפעתם על הדוחות הכספיים, ראה באור 29(ה)(1)(6) לדוחות הכספיים.

6.4 לאגודה רישיון מבטח ישראלי לעסוק, בין השאר, בענף ביטוח כלי-רכב חובה.

6.5 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברוחין

הגורמים העיקריים המשפיעים על רווחיות תחום הפעילות, הם אלה:

6.5.1 שינויי רגולציה- לרבות עדכוני חקיקה, התפתחויות בפסיקה ופרסום חוזרים ע"י הממונה על הביטוח. התעריפים בענף הם תעריפים דיפרנציאליים (מותאמי סיכון), הנקבעים בהתאם למאפייני הרכב והנהג. מטרת השימוש בפרמטרים היא להתאים את פרמיית הביטוח לסיכון המבוטח. כתוצאה מהאמור, ישנם פערים בין הפרמיות הנגבות ממבוטחים שונים באותה חברת ביטוח, וישנם פערים בין הפרמיות שדרשו חברות שונות מאותו מבוטח.

6.5.2 יכולת האגודה לבצע בקרה קפדנית על תשלומים לספקי שירותים בתחום.

6.6 התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנים האחרונות הונהגה על ידי הממונה מגמה של שקיפות תעריפי הביטוח. כמו כן, מסתמן שינוי בהרגלי הצריכה של הלקוחות בשוק הביטוחי, המשווים את תעריפי הביטוח בין חברות הביטוח. האגודה משווקת ביטוח רכב חובה הן ללקוחות פרטיים, והן לחברי קיבוץ, תושבים, שכירים ושכונות קהילתיות.

6.7. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

- 6.7.1. יכולת האגודה לזהות את המשתנים המפלחים את אוכלוסיית הנהגים לפלחי שוק הומוגניים ומשמעותיים ויצירת תעריף מתאים לפילוח זה במסגרת הטווח שנקבע בדין. למנגנון קביעת התעריף ולמשתנים אותם משקללת האגודה, ראו להלן.
- 6.7.2. צבירת ידע, ניסיון ומומחיות בכל הקשור לענף הביטוח בשוק הקיבוצי ובמגזר הפרטי, תמהיל הלקוחות.
- 6.7.3. ניהול סילוק תביעות יעיל הגון ומבוקר על-ידי האגודה.
- 6.7.4. מערכות מידע תומכות.
- 6.7.5. שימוש במערכות מידע לאיתור לקוחות איכותיים ורווחיים לאורך זמן.
- 6.7.6. הקפדה על רמת השירות.

6.8. שינויים במערך הספקים בתחום הפעילות

- בשנת הדו"ח לא חל שינוי מהותי במערך הספקים בתחום הפעילות.
- יצוין כי החל מ-1 בינואר 2010 הטיפול בהוצאות רפואיות נעשה על-ידי קופות החולים, וחברות הביטוח נושאות בהוצאותיו בהעברה של חלק מהפרמיה.
- 6.9. מחסומי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם: הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח וקיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות.
- 6.10. ביטוח רכב חובה הוא סטטוטורי, ולפיכך אין למבוטח תחליף אחר למוצר זה.
- 6.11. עיקרי ההנחות העסקיות המשמשות לקביעת התעריף
- עם כניסת הרפורמה בענף לתוקף, עקרונית קביעת התעריף הוסדרו באמצעות מס' חוזרים בהם נקבעו הפרמטרים בהם עושה הממונה שימוש בעת קביעת התעריף, וכן התעריפים המרביים שרשאי מבטח לגבות. מטרת השימוש בפרמטרים היא להתאים את פרמיות הביטוח לסיכון. בביטוח חקלאי הפרמטרים המשמשים לקביעת התעריף הם: גיל הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב בדרך קבע, ותק הנהיגה, מספר תביעות קודמות, מספר הרשאות קודמות והימצאות כריות אויר ברכב. הערכת האגודה לתביעות תלויות מחושבת בהתאם להוראות חוזר הממונה.

6.12. מוצרים ושירותים

- פוליסת ביטוח רכב חובה מעניקה כיסוי אחיד, הקבוע בחוק, כאשר האלמנטים בהם מתחשבת חברת הביטוח משתנים.

6.13. לקוחות

6.13.1. בתחום ביטוח רכב חובה, כ-42% מלקוחות האגודה הם קיבוצים. יתר לקוחות האגודה הם לקוחות פרטיים וציי רכב של לקוחות עסקיים.

6.13.2. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

6.13.3. התפלגות הפרמיות (ברוטו) בין קיבוצים, קולקטיביים ומפעלים גדולים ומבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים (באחוזים):

נתונים לשנת 2018		נתונים לשנת 2019		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
47,336	58%	45,958	64%	קיבוצים, קולקטיביים ומפעלים גדולים
34,278	42%	26,990	36%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
81,614	100%	72,948	100%	סה"כ

6.13.4. נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בתחום רכב חובה במונחי פרמיות ברוטו (במיליוני ש"ח) לשנת 2019:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	17.5	12.3	9.4	33.7	72.9

6.13.1. שיעור החידושים בשנת 2019 בקרב המבוטחים הפרטיים ולקוחות עסקיים קטנים עמד על כ-69%, בקרב הלקוחות הגדולים הקיבוצים והקולקטיביים עמד על כ-87%.

6.13.2. שיעור המבוטחים הפרטיים שרכשו ביטוח רכב חובה יחד עם ביטוח רכב רכוש במהלך שנת 2019, מסך הלקוחות שרכשו ביטוח רכב חובה באגודה עבור המבוטחים הפרטיים הינו כ-95% ועבור לקוחות קולקטיביים קיבוציים ומפעלים גדולים הינו כ-99%.

7. תחום ביטוח כללי - ענף רכב רכוש וטרקטורים

7.1. כללי

ענף ביטוח רכב רכוש כולל את פעילות האגודה בתחום ביטוח רכב רכוש, כולל כיסוי בגין נזק שנגרם לרכוש של צד שלישי וכן ביטוח טרקטורים.

ענף זה מחולק בדרך כלל לשתי קבוצות ביטוח- ביטוח לכלי רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון, אשר לגביו חלה הפוליסה התקנית לביטוח רכב, וביטוח לכלי רכב אחרים, שאינם כפופים לתנאי הפוליסה האמורה.

תקופת ההתיישנות לקבלת תגמולי ביטוח בביטוח רכב רכוש הינה 3 שנים. מרבית התביעות מוגשות במהלך תקופת הביטוח ולכן ענף זה נחשב לענף "בעל זנב תביעות קצר". במסגרת פוליסת ביטוח רכב רכוש, מוענק כיסוי ביטוחי הכפוף למגבלות הקבועות בחוק ובתקנות, כמפורט להלן.

7.2. להלן מספר מאפיינים, מגמות והתפתחויות המשפיעים ועשויים להשפיע בעתיד על פעילות האגודה בתחום זה.

7.2.1. תיאור ענף הביטוח והכיסויים הביטוחיים שנכללו בו

- (1) הפוליסה התקנית לביטוח נזקי רכוש ונזקי רכוש לצד שלישי לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון (ביטוח מקיף וביטוח צד שלישי), למעט אופנועים, מעוגנת בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986. לפוליסה התקנית לביטוח רכב אפשר להוסיף הרחבות באשר להיקף הכיסוי, לסיכונים, לחבויות ולרכוש המבוטחים.
- (2) מבוטח אשר בבעלותו 40 כלי-רכב פרטיים המבוטחים אצל אותו מבטח, רשאי בשלב הצעת הביטוח לוותר על תנאי הפוליסה התקנית לביטוח רכב, כולם או חלקם, באמצעות בקשה בכתב אשר תתועד אצל המבטח.
- (3) האגודה מציעה למבוטחיה אפשרות לרכוש שירותים נוספים באמצעות כתבי שירות, כגון שירותי גרירה וכיסוי לשמשות.
- (4) כחלק ממדיניות האגודה למתן שירות מיטבי ללקוחותיה ולצדדים שלישיים, מציעה האגודה רשת של מוסכי הסדר לתיקון כלי הרכב.
- (5) בתחום ביטוחי הרכב נכללים כאמור גם ביטוחים לרכב מסחרי מעל 3.5 טון, לאופנועים ולטרקטורים אשר אינם מבוססים על הפוליסה התקנית.

7.2.2. מאפיינים של ביטוח רכב רכוש

- (1) ביטוח רכב רכוש הוא פוליסה לתקופה של בדרך-כלל עד שנה.
- (2) הביטוח כפוף, כאמור לעיל, למגבלות שהוטלו על-ידי המחוקק ועל-ידי הממונה במסגרת הפוליסה התקנית לביטוח רכב.

(3) התעריף לביטוח רכב רכוש אינו אחיד ותלוי במספר גורמים, כגון סוג הרכב המבוטח, ניסיון התביעות המצטבר שלו באגודה ומנתונים הקשורים לנהג הרכב, כגון: גילו, ניסיון התביעות שלו והגבלת כמות הנהגים הרשאים לנהוג ברכב ובהתאם למדיניות החיתום של האגודה.

7.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

7.3.1 לחוזרים שפורסמו בשנת 2019 על ידי הממונה והינם בעלי השלכות על תחום ביטוח ענפי רכב רכוש וטרקטורים – ראו כמפורט להלן:

(1) ביום 21 במאי 2019 פורסמה טיוטת חוזר ביטוח 2018-128 "תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף רכב רכוש". החוזר מסדיר את עבודת חברת הביטוח עם שמאים ומוסכים. להלן עיקרי המודל: ביטול רשימות שמאי החוץ המצומצמות וחיוב לעשות שימוש במאגר שמאים, אליו יוכל להצטרף כל שמאי העונה לתנאים שהוגדרו; חברת ביטוח תאפשר לכל מוסך שיתחייב לעמוד בעקרונות ויחתום על הסכם התקשרות עמה, לשמש כמוסך מוסכם. אין ביכולתה של האגודה להעריך את ההשפעה על דוחותיה הכספיים.

(2) ביום 9 ביולי 2018 פורסם חוזר 2018-1-9 "הגנת כתבי שירות ואופן שיווקם". החוזר מאפשר למבוטח לרכוש פוליסת ביטוח גם ללא כתב שירות. האגודה לא צופה שתהיה לכך השפעה על דוחותיה הכספיים.

7.4 לאגודה יש רישיון מבטח ישראלי, לעסוק בין השאר, בענף ביטוח רכב מנועי - רכוש (עצמי וצד שלישי).

7.5 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברוחין

הגורמים המרכזיים המשפיעים על רווחיות תחום הפעילות מפורטים להלן:

7.5.1 שינויי רגולציה.

7.5.2 שכיחות גניבות הרכב המושפעת בעיקר מהמצב הפוליטי וממאמצי המשטרה להילחם בתופעה, תנאי מזג אוויר קשים בעונת החורף והרגלי נהיגה משתנים של המבוטחים, הם גורמים חיצוניים המשפיעים על הרווחיות בתחום.

7.5.3 שמירה על כללי החיתום של האגודה, בהתייחס לרמת ההנחות ורמת המיגון הנדרשת.

7.5.4 יכולת האגודה לבצע בקרה קפדנית על התשלומים לספקי שירותים בתחום.

7.5.5 יכולת האגודה להעמיק העבודה עם מוסכי הסדר המשפיעים על גובה התביעה הממוצעת.

7.5.6 שינויי תחרות- הקמת חברות ביטוח חדשות.

7.5.7 יכולת האגודה להיערך לשינויים טכנולוגיים בשוק.

7.6. התפתחויות בשוקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנים האחרונות הונהגה על ידי הממונה מגמה של שקיפות תעריפי הביטוח. כמו כן, מסתמן שינוי בהרגלי הצריכה של הלקוחות בשוק הביטוחי, המשווים את תעריפי הביטוח בין חברות הביטוח. אנו עדים לכניסה של עוד ועוד מחשבוני אינטרנט שונים שבעזרתם ניתן להשוות בין תעריפים של מוצרי ביטוח דומים.

7.7. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

7.7.1. יכולת טיפול בתביעות באופן יעיל, תוך פניית האגודה לשיבוב הנזק מחברות ביטוח אחרות, בכל מקרה בו האחריות לתאונה היא של צד שלישי.

7.7.2. שמירה על מודל אקטוארי איכותי ועדכני מצד אחד ומדיניות תימחור תחרותית מצד שני.

7.7.3. הקפדה על דרישת מיגונים מתאימים לכל רכב.

7.7.4. העמקת העבודה עם מוסכי הסדר המשפיעים על גובה התביעה הממוצעת.

7.8. חסמי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם: הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח וקיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות.

7.9. לא קיים תחליף לביטוח רכב רכוש, למעט נטילת הסיכון על-ידי המבוטח.

7.10. עיקרי ההנחות האקטואריות העומדות בבסיס התוצאות העסקיות:

החישוב האקטוארי מתבצע על בסיס מודל אקטוארי אשר פותח על-ידי אקטואר האגודה.

לאגודה יש מודל אקטוארי מפותח בענפי הרכב הפרטי ומסחרי עד 3.5 טון, אשר על בסיסו התעריפים נקבעים לפי שיטות אקטואריות מקובלות ובהתאם למדיניות החיתום.

7.11. מוצרים ושירותים

7.11.1. הפוליסות לביטוח רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון ונזק לרכוש של צד שלישי (ביטוח מקיף לרכב) מבוססות על תנאי הפוליסה התקנית, כאשר האגודה רשאית לשנות את תנאי הפוליסה האמורה אך ורק לטובת המבוטח. הפרמיה מחושבת על בסיס סוג הרכב המבוטח וניסיון התביעות המצטבר שלו באגודה, וכן על בסיס נתונים הקשורים לנהגים ברכב, גילם, ניסיון התביעות שלהם והגבלת כמות הנהגים ברכב.

7.11.2. על פי תנאי הפוליסה התקנית מבטח רשאי לשווק כל אחד מפוליסות הביטוח האלה:

א) ביטוח רכב מקיף - נזק לרכב כתוצאה מתאונה, לרבות ירידת ערכו, נזק לרכב כתוצאה מאש, גניבת הרכב, נזק שנגרם תוך כדי גניבת הרכב, נזק שנגרם כתוצאה מנזקי טבע (שיטפון, סערה, שלג וברד), נזק לרכב כתוצאה ממעשה זדון (למעט על-ידי המבוטח או מי מטעמו), נזק שגרם לרכב לרכוש של צד שלישי.

- (ב) ביטוח מקיף בלא כיסוי תאונות - הגנה כנגד כל הסיכונים המפורטים לעיל, למעט כיסוי במקרה של התנגשות מקרית, התהפכות ותאונה מכל סוג שהוא. בדרך כלל האגודה אינה משווקת פוליסות אלה.
- (ג) ביטוח מקיף בלא כיסוי גניבה - הגנה כנגד כל הסיכונים המפורטים לעיל, למעט כיסוי נגד גניבת הרכב. בדרך כלל האגודה אינה משווקת פוליסות אלה.
- (ד) ביטוח אחריות כלפי צד שלישי - הגנה על המבוטח מפני אחריותו לנזקים שנגרמו לרכוש של צד שלישי כתוצאה משימוש ברכבו. ביטוח זה אינו מכסה נזקים שנגרמו לרכב של המבוטח עצמו.
- (ה) פוליסה לביטוח מקיף לרכב מסחרי שאינו פרטי או מסחרי עד 3.5 טון - הכוללת כיסוי לאבדן או נזק לרכב כתוצאה מתאונה, מהתהפכות או מגניבת הרכב, נזק שנגרם תוך כדי גניבת הרכב, נזק שנגרם כתוצאה מנזקי טבע (שיטפון, סערה, שלג וברד), נזק לרכב כתוצאה ממעשה זדון (למעט על-ידי המבוטח או מי מטעמו), נזק שנגרם ע"י הרכב לרכוש של צד שלישי.
- (ו) פוליסה לביטוח טרקטורים ומכונות נידות- פוליסת ביטוח המעניקה, בין השאר, כיסוי בגין נזק לרכוש צד שלישי, אבדן או נזק לכלי המבוטח ונזק שמקורו בשבר מכני.

7.12. שירותים בתחום ביטוח רכב רכוש

ביטוח מקיף לרכב פרטי, כולל סל רחב של שירותים והטבות. לקהל היעד מוצעים שירותים נלווים לפוליסת הרכב לפי בחירתו, דוגמת: שירותי דרך וגרירה, שמשות, מתן הגנה משפטית ועוד. האגודה מציעה לכל מבוטח שרכבו נפגע בתאונה טיפול במוסכי הסדר לטיפול ברכב, וזאת כדי לספק שירות איכותי ומבוקר למבוטחים.

7.13. לקוחות

7.13.1 כ- 34% מלקוחות האגודה בענף זה הינם קיבוצים. יתר הלקוחות הינם לקוחות פרטיים וצי רכב של לקוחות עסקיים. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

7.13.2 התפלגות הפרמיה בין קולקטיביים ומפעלים גדולים, ומבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים (באחוזים):

נתונים לשנת 2018		נתונים לשנת 2019		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
55,810	40%	47,982	38%	קיבוצים, קולקטיביים ומפעלים גדולים
83,716	60%	78,286	62%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
139,526	100%	126,268	100%	סה"כ

7.13.3 . ותק התמדה של לקוחות

להלן נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בתחום רכב רכוש במונחי פרמיות ברוטו (במיליוני ש"ח) לשנת 2019 :

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	32.7	23.7	12.6	57.3	126.3

7.13.4 . שיעור החידושים בשנת 2019 בקרב המבוטחים הפרטיים ולקוחות עסקיים קטנים עמד על כ- 71%, בקרב הלקוחות הגדולים, הקיבוצים והקולקטיביים עמד על כ-86%.

7.14 . תחרות

בענף זה מתחרה האגודה בכל חברות הביטוח במשק, לרבות חברות הביטוח הישיר. האגודה פועלת בשוק באמצעות סוכני ביטוח ובאמצעות ביטוחים ישירים. חלק האגודה בענף מתוך כלל השוק הוא כ- 2.1%.

8.1. כללי

8.1.1 תחום ביטוח רכוש כולל ביטוח רכוש משק (הקיבוץ), ביטוח סיכוני תעשייה ובתי-עסק, ביטוח אובדן רכוש, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלני ומקיף דירות.

בתחום זה מציעה האגודה ביטוחים לקיבוצים ולמפעלי תעשייה מהמגזר הקיבוצי, וכן ביטוחי דירות ובתי-עסק למגזר הפרטי. הפוליסות בענף זה הינן לרוב לתקופה של עד שנה, למעט ביטוחי קבלנים המבוססים על פרקי הזמן של כל פרויקט.

8.1.2 להלן סוגי הכיסויים עיקריים של ביטוחי הרכוש שמשווקת האגודה:

(א) ביטוח רכוש משק - פוליסה המכסה נזק לכל סוגי הרכוש של המשק (הקיבוץ) שאינם מוחרגים במפורש בפוליסה, שנגרם, בין השאר, כתוצאה מאש, התפוצצות, ברק, עשן, התפוצצות דודים, סערה וסופה, שיטפון, שלג, ברד, פגיעה מכלי-רכב ומכלי-טייס, פרעות, שביתות, נזק בזדון, נזקי מים, קצר חשמלי ללוחות חשמל וכיסוי לרעידת אדמה - אם נדרש.

(ב) ביטוח סיכוני תעשייה - פוליסה המבטחת את רכוש המפעל (מבנים, תשתיות, מכונות, כלים, מלאי וכיו"ב) כנגד נזק פיזי ובלתי צפוי מכל סיבה שלא הוצאה במפורש מכלל הביטוח, וזאת בהתאם לתנאי הפוליסה וכן ביטוח אבדן תוצאתי ורעידת אדמה אם נדרש.

(ג) ביטוח הנדסי (ביטוח שבר מכני) - ביטוח המכסה נזקים לציוד הנובעים מהפעלתו, בניגוד לנזקים הנגרמים על-ידי גורמים חיצוניים בלתי תלויים.

(ד) ביטוח הנדסי (עבודות קבלניות) - כיסוי לעבודות קבלניות, ציודן וחומרים מפני נזק תאונתי, ופרקים נלווים נוספים לביטוח חבות.

(ה) ביטוח הנדסי (עבודות הקמה) - כיסוי לעבודות הקמה של מערכות מכניות, ציודן וחומרים מפני נזק תאונתי, ופרקים נלווים נוספים לביטוח חבות.

(ו) ביטוח סיכוני טרור - ביטוח שיורי (מעל תקבולי מס רכוש) המכסה נזק פיסי לרכוש ואבדן רווח גולמי בשל פעולות טרור.

(ז) ביטוח מקיף לדירות - פוליסה זו מיועדת הן למגזר הקיבוצי והן למגזר הפרטי. מכסה נזקים למבנה ולתכולת הדירה כתוצאה מסיכונים שונים, בין השאר, נזקי זדון, אש ורעידת אדמה, גניבה ופריצה, שיטפון ונזקי מים וכיסוי בגין נזקים לצד שלישי ולעובדי משק הבית.

(ח) ביטוח מקיף לבתי עסק - פוליסה זו מיועדת למגזר הפרטי ומעניקה כיסוי כולל לסיכונים הכרוכים בהפעלת בתי עסק בגין אש ורעידת אדמה, נזקי מים ושיטפון פריצה ונזקי זדון הנגרמים למבני בתי העסק, לרבות מלאי וציוד, וכן לאבדן רווחים כתוצאה מנזקים המכוסים בפוליסה ולסחורה בהעברה וכן כיסוי לנזקים הנגרמים באחריות המבוטח, לצד שלישי ולעובדי בית העסק.

(ט) ענפי ביטוח אלמנטרי נוספים - נוסף על האמור לעיל, פועלת האגודה בענפי ביטוח אלמנטרי נוספים, ובכלל זה בעלי חיים ותאונות אישיות, כאשר פוליסות אלה משווקות בעיקר (אך לא רק) למגזר הקיבוצי ומפעליהם. הפרמיה מענף ביטוח בעלי חיים מהווה כ- 1.7% מסך הפרמיות של תחום הקבוצים וכ- 1.2% מהסכום הכולל. לפעילות בענף בעלי חיים ולענף תאונות אישיות אין השפעה מהותית על רווחיות האגודה.

8.2. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

8.2.1. תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 קובעות תנאי כיסוי מינימליים לביטוח מבנה הדירה ותכולתה (להלן: **"הפוליסה התקנית לביטוח דירה"**).

8.2.2. ביום 15 במאי 2019, פורסם חוזר ביטוח 6-1-2019 "אישור קיום ביטוח", במסגרתו נקבעו הוראות להסדרת התנהלות חברות ביטוח בהנפקת אישור קיום ביטוח.

8.3. לאגודה יש רישיון מבטח ישראלי, לעסוק בין השאר, בענף ביטוח מקיף לדירות ובתי-עסק, בענף ביטוח מפני אבדן רכוש, בענף ביטוח חקלאי, בענף ביטוח הנדסי.

8.4. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברוחין

ענפי הרכוש מושפעים מאיכות השירות ומקצועיות החיתום של האגודה. הגורמים המרכזיים המשפיעים על רווחיות תחום הפעילות, הם כלהלן:

8.4.1. איכות החיתום (הערכת הסיכונים) של האגודה.

8.4.2. איכות הניתוח הסטטיסטי של התוצאות החיתומיות.

8.4.3. הקפדה על אמצעי מיגון מתאימים לצורך הכיסוי הביטוחי.

8.4.4. תכנית ביטוח המשנה של האגודה, לרבות הקיבולת, סדרי העמלה ומחיר ההגנה כנגד סיכונים קטסטרופה.

8.4.5. צמיחה כלכלית שמשמעותה פתיחת עסקים וגידול בפרויקטים קבלניים המשפיעים על עקומת הביקוש לביטוחי רכוש.

8.4.6. תחרות של חברות ביטוח לגבי היקף פעילותן בשוק ביטוחי הרכוש משפיעה ישירות על עקומת ההיצע ומחיר שיווי המשקל השורר בשוק.

8.4.7. יכולת האגודה לבצע בקרה קפדנית על תשלומים לספקי שירותים בתחום.

8.5. התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו - בעבר נערכו התאמות בפוליסות הביטוח בהתאם לצרכים המשתנים של הקיבוצים, ובין השאר, ניתנה לקיבוצים אפשרות לבצע הפרטה בפוליסות רכוש משק. בנוסף בשיווק - משווקת האגודה פוליסות מקיף לדירות ובתי-עסק למגזר הפרטי.

8.6 גורמי ההצלחה החשובים בתחום הפעילות

גורמי ההצלחה בתחום הפעילות, הם כלהלן:

8.6.1 ניהול סילוק תביעות יעיל על-ידי האגודה.

8.6.2 תמחור סיכונים נכון ומדויק.

8.6.3 שמירה על הנחיות החיתום.

8.6.4 הרחבת היכולות הסטטיסטיות, הן בשל היצע הכלים והידע הקיים בשוק, והן בשל הרחבת מאגרי המידע הזמינים.

8.7 מחסומי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח, קיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות והיכרות עם שוק הביטוח הקיבוצי והפרטי על מאפייניו הייחודיים.

8.8 לא קיים תחליף לביטוח רכוש למעט נטילת הסיכון על-ידי המבוטח.

8.9 מוצרים ושירותים

תחום ביטוח רכוש כולל ביטוח רכוש משק, ביטוח סיכוני תעשייה, ביטוח אבדן רכוש, ביטוח הנדסי וקבלני אשר תנאיהם בקצרה מפורטים לעיל.

8.10 לקוחות

8.10.1 מרבית לקוחות האגודה בענף זה הינם קיבוצים ותאגידים מהמגזר הקיבוצי. חלק לא מהותי מלקוחות האגודה הוא בענפי מקיף דירות ובתי-עסק. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה. התפלגות הפרמיות (ברוטו) בין קולקטיביים ומפעלים גדולים לבין מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים (באחוזים):

נתונים לשנת 2018		נתונים לשנת 2019		
אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	
138,616	82%	134,244	83%	קיבוצים ומפעליהם
30,428	18%	27,496	17%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
169,044	100%	161,740	100%	סה"כ

8.10.1 . ותק התמדה של לקוחות-

להלן נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בענף הדירות במונחי פרמיות ברוטו (במיליוני ש"ח) לשנת 2019 :

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	3.5	6.9	4.8	8.0	23.2

8.10.2 . בענף הדירות מפולחים הלקוחות המבוטחים ללקוחות פרטיים וקולקטיבים. שיעור החידושים בשנת 2019 בקרב המבוטחים הפרטיים עמד על כ-88%.

8.11 . תחרות

בענף זה מתחרה האגודה בכל החברות במשק, לרבות חברת הביטוח הישיר. האגודה פועלת בתחום בעיקר במגזר הקיבוצי ובעיקר כמבטחת ישרה במגזר זה. חלק האגודה בענף יחסית לכלל השוק הינו כ- 3.7%.

9.1. כללי

ביטוח חבויות הוא ביטוח המכסה את המבוטח בגין אחריותו כלפי צד שלישי כתוצאה ממעשה או מחדל של המבוטח. בביטוחי חבויות אין סכום ביטוח אלא גבול אחריות שהוא הסכום המקסימלי בו יישא המבטח במקרה של נזק. פוליסות החבויות יכולות להימכר כפוליסות עצמאיות או כפרק לצד ביטוח הרכוש. בביטוח חבויות נושא המבטח גם בהוצאות משפט סבירות אף מעל לגבול האחריות בפוליסה.

ביטוח חבויות הוא לרוב פוליסה לתקופה של עד שנה. תקופת ההתיישנות בפוליסות חבויות ארוכה מזו של ביטוח הרכוש. בענף חבויות התביעה אינה מתיישנת כל עוד לא התיישנה תביעת הצד השלישי כנגד המבוטח. בשל פרק הזמן הארוך שחולף בין מועד האירוע לבין מועד הגילוי ו/או למועד הגשת התביעה, וכן משך הזמן הארוך לביטול התביעה, נחשב ענף החבויות כענף בעל "זנב תביעות ארוך".

9.2. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

9.2.1. על ענף ביטוח חבויות חולשות סדרה של הוראות דין נזיקיות ובראשן פקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: "פקודת הנזיקין"). פוליסת חבות מוצר כפופה גם לחוק האחריות למוצרים פגומים, תש"ס-1980.

9.2.2. ביום 15 במאי 2019, פורסם חוזר ביטוח 6-1-2019 "אישור קיום ביטוח", במסגרתו נקבעו הוראות להסדרת התנהלות חברות ביטוח בהנפקת אישור קיום ביטוח.

9.2.3. לנושא היוון ריבית קצבאות ביטוח לאומי והשפעתם על הדוחות הכספיים, ראה ביאור 30(ה)(1)(6) לדוחות הכספיים.

לאגודה יש רישיון מבטח ישראלי, לעסוק בין השאר, בענף ביטוח אחריות מעבידים, בענף ביטוח מפני אחריות צד שלישי, ובענף ביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

9.3. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחין

תחום ביטוח החבויות נחשב לתחום תנודתי וזאת בשל רמת אי-הוודאות הגבוהה בתחום התביעות, הנובעת, בין השאר, ממשך הזמן בין קרות אירוע ביטוחי לבין תשלום הנזק למבוטח, מהשינויים באקלים השיפוטי ומהשינוי התרבותי המעלה את שכיחות התביעות.

ביטוחים אלה נמכרים, במקרים רבים, כחלק מפוליסה הכוללת ביטוח רכוש וחבויות גם יחד. מאפיין השוק הזה מדגיש את חשיבות איכות הכיסוי והחיתום הפרטני בתהליך המכירה.

9.4. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

גורמי ההצלחה המרכזיים בתחום הפעילות, הם כלהלן:

9.4.1. ניהול סילוק תביעות יעיל על-ידי האגודה.

9.4.2. תמחור סיכונים נכון.

- 9.4.3. שמירה על מדיניות החיתום.
- 9.4.4. שימוש במערכות מידע לאיתור לקוחות איכותיים ורווחיים לאורך זמן.
- 9.4.5. הקפדה על מקצועיות בחיתום ובעת סילוק התביעות וכן על רמת השירות.
- 9.5. מחסומי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם: הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת רישיון לעסוק בביטוח, קיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות וקבלת כיסויים מתאימים ממבטחי המשנה. מחסום היציאה העיקרי מתחום הפעילות נובע בעיקר מהקשר בין ביטוחי הרכוש והחבויות של כל מבוטח.
- 9.6. לא קיים תחליף לביטוח חבויות, למעט נטילת הסיכון על-ידי המבוטח.
- 9.6.1. ענפי החבויות מכסים את המבוטח בשל חבות שהוא עלול לחוב בה בשל אחריותו, על פי רוב לפי פקודת הנזיקין.
- 9.6.2. ביטוחי חבויות אפשר לערוך על-פי אחד משני בסיסי שיפוי:
- (1) **בסיס אירוע** - לפי בסיס זה, נשוא החבות המכוסה הוא קיומו של אירוע הנזק אשר אירע בתוך תקופת הביטוח. התביעה יכולה להיות מוגשת אף לאחר תום תקופת הביטוח, בכפוף להתיישנות.
- (2) **בסיס הגשת התביעה** - נשוא החבות המכוסה לפי בסיס זה הוא מועד הגשת התביעה לחברת הביטוח במהלך תקופת הביטוח, אף אם העילה כנגד המבוטח נוצרה לפני התחלת הביטוח, ובלבד שנוצרה לאחר התקופה שהוגדרה בפוליסה כתקופה רטרואקטיבית.
- 9.6.3. המוצרים העיקריים בביטוח חבויות הינם המוצרים הבאים:
- (1) **ביטוח צד שלישי** - ביטוח זה מכסה את חבותו של המבוטח כלפי צדדים שלישיים בשל אירוע תאונתי אשר גרם לנזק גוף או רכוש לרבות נזק תוצאתי הנובע מכך ואשר התרחש בתקופת הביטוח (פוליסה על בסיס אירוע - Occurrence Basis). החבות המבוטחת היא חבות על-פי פקודת הנזיקין.
- (2) **ביטוח חבות מעבידים** - ביטוח זה נועד לכסות את חבות המבוטח כלפי עובדיו בשל נזק גוף בלבד כתוצאה מתאונה או מחלה, אשר נגרמו לעובדי המבוטח תוך כדי ועקב עבודתם אצל המבוטח בתקופת הביטוח. (פוליסה על בסיס אירוע - Occurrence Basis). החבות המבוטחת היא חבות על-פי פקודת הנזיקין.
- (3) **ביטוח חבות המוצר** - ביטוח זה נועד לכסות את חבותו של המבוטח על-פי חוק אחריות למוצרים פגומים ועל-פי פקודת הנזיקין, בגין נזק לגוף ו/או לרכוש של צד שלישי, כולל נזק תוצאתי הנובע מכך, אשר נגרם ממוצר פגום שהמבוטח ייבא, ייצר או סיפק, לאחר שהמוצר יצא מחזקתו, ובלבד שהתביעה הוגשה לראשונה במהלך תקופת הביטוח,

והאירוע הביטוחי אירע לאחר התאריך למפרע שנקבע בפוליסה (פוליסה על בסיס הגשת התביעה - Claims Made Basis).

(4) ביטוח אחריות מקצועית - ביטוח זה נועד לכסות את המבוטח בגין נזק לגוף ו/או לרכוש ו/או נזק כספי שנגרם לצד שלישי כתוצאה מהפרת חובה מקצועית בתום לב, אשר מקורה במעשה או במחדל המהווים רשלנות, טעות או השמטה של המבוטח במסגרת מקצועו של המבוטח, ובלבד שהתביעה הוגשה לראשונה במהלך תקופת הביטוח והאירוע המבוטח אירע לאחר התאריך למפרע שנקבע בפוליסה (פוליסה על בסיס הגשת תביעה - Claims Made Basis). הכיסוי בפוליסה אינו מוגבל לאירוע תאונתי.

(5) ביטוח אחריות דירקטורים - ביטוח זה נועד לכסות את חבותם החוקית של הדירקטורים ונושאי משרה אחרים (Directors & Officers) בגין נזק כספי שנגרם, עקב מעשה או מחדל, בתום לב או מחמת התרשלות, בתוקף היותם נושאי משרה באגודה, ובלבד שהתביעה הוגשה לראשונה במהלך תקופת הביטוח והאירוע המבוטח אירע לאחר התאריך למפרע שנקבע בפוליסה (פוליסה על בסיס הגשת תביעה - Claims Made Basis).

9.7. לקוחות

9.7.1 כ- 81% מלקוחות האגודה בענף זה הם קיבוצים ומפעליהם. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

9.7.2 התפלגות הפרמיות (ברוטו) בין קולקטיביים ומפעלים גדולים לבין מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים (באחוזים):

נתונים לשנת 2018		נתונים לשנת 2019		
אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	
83,263	84%	84,526	84%	קיבוצים ומפעליהם
15,860	16%	16,100	16%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
99,123	100%	100,626	100%	סה"כ

9.8. תחרות

בענף זה מתחרה האגודה בכל החברות במשק, לרבות חברת הביטוח הישיר. האגודה פועלת בתחום בעיקר במגזר הקיבוצי ובעיקר כמבטחת ישרה במגזר זה. חלק האגודה בענף יחסית לכלל השוק הינו כ- 3.7%.

10. תחום ביטוח חיים - ריסק

10.1. כללי

כמתואר לעיל, האגודה קיבלה ביום 25 למרס 2015 את אישור הממונה לפעול בתחום ביטוחי חיים ריסק (Risk).

ביטוח חיים (ריסק) הינו ביטוח חיים למקרה מוות בלבד, ללא רכיב חיסכון. הפוליסה מבטיחה למוטבים שנקבעו ע"י בעל הפוליסה ו/או המבוטח סכום ביטוח קבוע מראש במקרה בו המבוטח נפטר במהלך תקופת הביטוח. תגמולי הביטוח משולמים למוטבים כפיצוי חד פעמי או כסכום חודשי לתקופה הקבועה בפוליסה. תעריפי הביטוח מתעדכנים בכל שנה בהתאם לפרמיה היסודית שנקבעה למבוטח ולפי גילו. הפוליסה מכסה כל אירוע מוות למעט מוות מהתאבדות המבוטח במהלך שנת הביטוח הראשונה. ההצטרפות לתכנית הביטוח כרוכה בעריכת חיתום רפואי ומקצועי. בחודש דצמבר 2016 קיבלה האגודה אישור לשיווק פוליסות ריסק אגב משכנתא והחלה בשיווק פוליסות אלה בתחילת 2017.

ביום 17 לדצמבר, 2019 התקשרה האגודה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "מנורה") בהסכם למכירת כל פעילותה (זכויות והתחייבויות) של ביטוח חקלאי בתחום ביטוח חיים - ריסק מוות (לרבות מוות מתאונה וריסק משכנתא) למנורה בתמורה לסך של 1.9 מיליוני ש"ח, כפוף להתאמות בגין שימור התיק. עם השלמת העסקה צפויה האגודה לרשום רווח בסך 700 אלפי ש"ח. ממועד ההתקשרות הפסיקה האגודה למכור חוזים חדשים בתחום עסקי ביטוח החיים.

השלמת העסקה מותנית בקיומם של מספר תנאים שטרם התקיימו, ביניהם קבלת אישור בית המשפט ואישור הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון. האגודה פועלת על מנת להביא לקיומם של תנאים אלה ולהשלים את העסקה.

10.2. תחרות

קיימת תחרות רבה בשוק ביטוח החיים. רוב רובן של חברות הביטוח בישראל מציעות פוליסות דומות. לאחרונה החלו גם בתי השקעות לשווק פוליסות ביטוח ריסק וזאת כהשלמה למוצרי חיסכון המופצים על ידן. התחרות בענף מתמקדת בהצעת תעריפים אטרקטיביים ובשרות מקצועי. בשלב זה, לאגודה חלק לא מהותי בשוק ביטוח החיים (Risk) כיוון שפעילותה בענף זה החלה בשלהי שנת 2015.

10.3. לקוחות

האגודה פונה בשלב זה ללקוחות פרטיים בעיקר במגזר הקיבוצי.

10.3.1. התפתחות הפרמיה המורווחת (ברוטו באלפי ש"ח):

נתונים לשנת 2018	נתונים לשנת 2019	הלקוח
2,160	2,608	מבוטחים פרטיים ועצמאיים

10.3.2. לאגודה אין לקוח שהכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות האגודה.

10.4. מגבלות, חקיקה, תקינה, ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

בחודש אפריל 2017 פורסמה טיוטת חוזר בעניין הוראות בדבר תוכניות ביטוח אגב הלוואה לדיור (להלן: "טיטת חוזר ביטוח אגב משכנתא"), שמטרתה לקבוע תנאים שיכללו בפוליסת ביטוח חיים ייעודית למשכנתא (להלן: "פוליסת ביטוח חיים למשכנתא"). הוראות טיוטת חוזר ביטוח אגב משכנתא נועדו להבטיח, בין היתר, עדכון שוטף של סכום הביטוח בפוליסת ביטוח חיים למשכנתא באופן שיותאם ליתרת הלוואת המשכנתא עבורה נרכשה הפוליסה כבטוחה, וזאת לאורך תקופת הלוואה, ובאמצעות ממשק דיווח ממוחשב שיוקם בין חברות הביטוח לבין כל אחד מהבנקים למשכנתאות.

במסגרת טיוטת חוזר ביטוח אגב משכנתא נקבע כי עדכון של סכום הביטוח כתוצאה מהגדלת סכום הלוואה או הארכת תקופת הלוואה יהיו כפופים להסכמת חברת הביטוח, וכי לחברת הביטוח חובה ליידע את המבוטח על פער כאמור. הטיטה קובעת תנאים למינוי בנק כמוטב בלתי חוזר בפוליסת ביטוח חיים שאינה ייעודית למשכנתא.

טיטת חוזר ביטוח אגב משכנתא, ככל שתהפוך למחייבת, תיכנס לתוקף ביחס לפוליסות שישווקו החל מיום 1 ביולי 2017 וצפויות להיות לה השלכות מיכוניות ותפעוליות נרחבות ביחס למכירה ולניהול של ניהול פוליסות ביטוחי חיים למשכנתא.

המידע בכל הקשור להשלכות האפשריות של טיוטת חוזר ביטוח אגב משכנתא הינו מידע צופה פני עתיד, המתבסס על הערכות והנחות של האגודה והתוצאה בפועל יכולה להיות שונה באופן מהותי מזו שנחזתה, בין היתר לאור נוסחה הסופי של הטיטה, מורכבות ההערכות התפעוליות וההסדרים שיתגבשו מול הבנקים ומול הגורמים המפיצים.

10.5. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברוחיו

כאמור, האגודה החלה את פעילותה בתחום הפעילות במהלך שנת 2015, ועל כן יכולתה להתייחס לשינויים בהיקף הפעילות בתחום וברוחיו מוגבלת.

10.6. התפתחויות בשוקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

לעניות דעתה של האגודה, בתחום הפעילות של ריסק בלבד, לא חלו שינויים מהותיים בתקופה האמורה.

10.7. גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

(א) חיתום מבוקר ואמין.

(ב) שירות איכותי ללקוחות.

(ג) הגנות ועלות של ביטוח משנה.

(ד) מערכות טכנולוגיות תומכות.

10.8. חסמי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הם: הצורך בעמידה בתנאים הנדרשים על-פי דין להוצאת

רישיון לעסוק בביטוח וקיום התשתית הטכנולוגית הנדרשת להפקת הצעות מחיר, הפקת פוליסות וטיפול בתביעות.

חלק שלישי - מידע נוסף ברמת כלל האגודה

11. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות האגודה

פעילות האגודה כפופה לחקיקה הרלוונטית החלה על אגודות שיתופיות, להוראות חוק הפיקוח, לתקנות שהותקנו על פיהם, וכן להוראות הממונה.

להלן יפורטו הוראות דין מרכזיות החלות על האגודה:

חקיקה כללית תתואר רק ככל שיש לה השפעה ישירה על פעילות האגודה. במסגרת ההסדרה של פעילות האגודה כמבטח, מוחלות על האגודה הוראות מסוימות בחוק החברות כאילו הייתה חברה ציבורית. הוראות הדין יתוארו להלן, ככל שלא פורטו במסגרת סקירת תחומי הפעילות השונים של האגודה. במקום בו, להערכת האגודה, יש להוראות הדין אלה השפעה מהותית על האגודה, צוין הדבר במפורש.

11.1. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

חוק הפיקוח הוא החוק המסדיר את סמכויות הפיקוח על הביטוח, והוא מקנה לממונה סמכויות נרחבות באשר למתן הוראות הנוגעות לדרכי פעולה של מבטחים, של סוכני ביטוח ושל נושאי משרה, והכול כדי להבטיח את ניהולם התקין ואת השמירה על עניינם של המבוטחים ושל הלקוחות וכדי למנוע פגיעה ביכולתו של מבטח לקיים את התחייבויותיו. כן קובע החוק כי לא יעסוק אדם בביטוח אלא אם יש בידו רישיון, והוא יעסוק בביטוח רק בהתאם לתנאי הרישיון ובענפים הרשומים ברישיונו. האגודה מחזיקה ברישיון מבטח המתיר לה לעסוק בענפי הביטוח הכללי. במסגרת חוק הפיקוח והתקנות שעל פיו מוסדרים נושאים שונים, ובכלל זה זהות גורמי השלטון המפקחים על גופי ביטוח הפעילים בישראל (חברות וסוכנויות ביטוח); תהליך רישוי מבטחים וסוכנויות ביטוח וקביעת תנאי הרישיון; הסדרת דרכי הפעולה של מבטחים, אורגנים, נושאי משרה ובעלי תפקידים בהם; הסדרת שליטה והחזקה במבטחים וסוכנויות ביטוח; דיווחים שיש להעביר, אופן העברתם ופרסומם ותדירות הביצוע של הנ"ל; הסדרים ביחס להון עצמי, סוגי נכסים שיחזיק מבטח ודרכי השקעתם, אופן חישוב עתודות, קביעת תנאי הביטוח של תכניות הביטוח ודמי הביטוח; אופן שמירת ענייני מבוטחים בתחום התביעות, וסמכות הממונה לברר תלונות מהציבור.

11.2. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016

בהתאם לחוק זה, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון החלה לפעול ביום 1 בנובמבר 2016, כיחידה ממשלתית עצמאית ונפרדת, אשר בראשה תעמוד הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

תפקידי הרשות הינם שמירה על עניינם של המבוטחים ולקוחות הגופים המפוקחים; הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים, על מנת לקיים את התחייבויותיהם ללקוחותיהם; קידום התחרות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון ובמערכת הפיננסית; ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית.

שר האוצר, באישור הממשלה, ימנה את הממונה לתקופת כהונה קצובה של חמש שנים ללא אפשרות להארכה. הממונה יהיה ראש הרשות וינהל את ענייניה. אופן מינוי הממונה ומשך תקופת הכהונה נועדו לבסס את עצמאותו של הממונה. הרשות תתקצב בסעיף תקציבי נפרד בתקציב המדינה בדומה

למשרד ממשלתי, והממונה יהיה האחראי על ניהול התקציב. יצירת סעיף תקציבי נפרד לפעילות הרשות תאפשר לה שיקול דעת מיטבי וחופש פעולה בקביעת סדר עדיפויותיה. כל עובדי אגף שוק ההון יעברו לרשות החדשה.

11.3. הסדרה בנושא הון האגודה

על האגודה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 (להלן - "חוזר סולבנסי"). הוראות אלו מבוססות על הוראות דירקטיבה המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים:

נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי.

האגודה בחרה להקדים את ביצוע הביקורת וקיבלה, בחודש נובמבר 2018, את אישור הממונה על ביצוע ביקורת לראשונה בגין נתוני 31 בדצמבר 2017.

החל מחודש נובמבר 2018 זהו משטר הון היחיד החל על האגודה. לפירוט נוסף ראו ביאור 13 לדוחות הכספיים. בחודש נובמבר 2019 פורסם מכתב שה. 2019-11051 "נייר התייעצות - יישום הוראות מעבר תחת משטר כושר פירעון כלכלי", במסגרתו בקשה רשות שוק ההון להתייעץ בקשר עם יישום הוראות מעבר, תחת משטר כושר פירעון כלכלי, בפרט לענין התאמת הגידול בעתודות הביטוח.

ביום 19 במרס, 2020 פורסמה טיוטת חוזר המתקן את חוזר סולבנסי, להלן - "חוזר סולבנסי מתוקן".

מטרת התיקון הינה התאמת משטר כושר הפירעון הכלכלי בישראל לדירקטיבה ועדכונייה לרבות מתן אפשרות לבחור בפריסה הדרגתית של קבוצות מסוימות הומגניות של עתודות הביטוח במאזן הכלכלי, החל מיום 31 בדצמבר 2019 ועד ליום 31 בדצמבר 2032. פריסה כאמור מחייבת אישור מראש של הממונה והיא תבוא במקום פריסת ההון הנדרש לכושר הפירעון עד שנת 2024, כאמור לעיל. התיקון האמור עשוי להגדיל מהותית את יחס כושר הפירעון של האגודה.

11.4. הסדרה בנושא השקעות ואשראי

בחודש פברואר 2018, פורסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים 2017-536 "ועדת השקעות שאינן תלויות תשואה". החוזר נועד להחליף תקנות קיימות הכוללות הוראות בענין ועדת השקעות שאינן תלויות תשואה הכולל הוראות לעניין הרכב הוועדה, כשירות חבריה, הגבלות לעניין מינוי חבר ועדה, תפקידי הוועדה ודרכי עבודתה.

11.5. הסדרה בנושא כללי דיווח כספי ומדיניות חשבונאית

הממונה על הביטוח קבע הוראות פרטניות ביחס למבנה הדוחות התקופתיים (ביניים ושנתיים) ותוכנם הנדרש. חוזרים אלה מאמצים את הדרישות ל"דו"ח ברנע" במסגרת דוחות של מבטח, מתקנים דרישות ביחס לתכני דו"ח הדירקטוריון ועוד. הוראות שונות בחוזרים שמסדירים נושאים אחרים קובעים גם הוראות שונות לגבי גילוי ייעודי במסגרת חלקים שונים של הדוחות הכספיים, לרבות בנושאי SOX וסולבנסי, והאגודה פועלת באופן שוטף להתאמת דוחותיה לדרישות. כן נקבעו "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית של דיווח כספי" ובקרה פנימית על דיווח כספים - הצהרות, דוחות וגילויים", עודכנו הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות ביטוח בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS), והוראות לעניין רואה חשבון מבקר של האגודה. ביום 4 במרס 2018 פורסם ע"י הממונה חוזר גופים מוסדיים "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידה", במסגרתו לענין הערכת עתודות בביטוח כללי, התחייבות ביטוחית כוללת, התחייבות ביטוחית לגבי ביטוח משנה והתחייבות ביטוחית בשייר עצמי.

11.6. עדכון הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בהתאם לתקני IFRS

ביום 1 בינואר 2018 פורסם חוזר ביטוח 2017-1-22 "עדכון הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות ביטוח בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS)" המעדכן את מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים השנתיים. החוזר חל על דוח שנתי זה.

תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם החל מיום 1 בינואר 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS 9 מכשירים פיננסים מיושם במקביל.

ביום 13 בפברואר 2020 פורסמה טיוטת מכתב שה. 2020-418 "מפת דרכים להבטחת היערכותן של חברות הביטוח בישראל לאימוצו של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17". במפת הדרכים נקבעו אבני דרך מרכזיות, אשר יידרשו בתוכנית ההיערכות.

בחודש מרס 2020 הוחלט ב- IASB להציע דחייה של מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ליום 1 בינואר 2023.

בהתאם לטיוטת מכתב שנשלחה למנהלי חברות הביטוח בחודש פברואר 2020 בכוונת רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון לקבוע את מועד היישום לראשונה של התקן בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחריו.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.

2. גישת השווי ההוגן.

האגודה בוחנת את ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

11.7. הסדרה בנושא מערכות מידע

הממונה על הביטוח קבע הוראות לניהול סיכוני אבטחת מידע של הגופים המוסדיים, אשר מתווה את העקרונות לצמצום הסיכונים הנובעים משימוש במערכות מידע. כן הסדיר הממונה על הביטוח את ניהול תחום טכנולוגיות המידע בגופים מוסדיים.

ביום 8 ביולי 2018, פורסמה "עמדת הממונה: סיכום ממצאי ביקורת סייבר", בעקבות מבחני חדירה שביצעה הרשות בשיתוף עם מספר גופים מוסדיים. בעמדה מתוארים ממצאים עיקריים שהתגלו במהלך מבדקי החדירה המעידים על הצורך בשיפור מערך הסייבר והמלצות להפחתת סיכונים.

11.8. הסדרה בנושא שירות

ביום 16 ביולי 2019 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2019-9-7 "שירות ללקוחות גופים מוסדיים - תיקון" שמטרתו לשפר את טיב השירות, ובכלל זה קובע כללים למתן פרטי התקשרות עם הגורם הרלוונטי בגוף המוסדי, מתן מענה ללקוחות באותם אמצעי תקשרות בהם פנו לגוף המוסדי, ומקציב זמנים למענה הגוף המוסדי לפניית לקוחות באמצעות הטלפון.

11.9. תקנות שווין זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ח-2017

ביום 26 לאוקטובר 2017 פורסמו "תקנות שווין זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ח – 2017". התיקון המרכזי הכלול בתקנות אלה ביחס לתקנות הקודמות הוא, שכל מסמך ותכני וידאו, שיעלו לאתר החל ממועד 26.10.2017, חייב להיות נגיש לאנשים עם מוגבלות (אלא אם ניתן פטור טכנולוגי להנגשתו). על אף האמור, טופס שנועד למילוי במחשב, ומשמש לצורך קבלת שירות, צריך להיות נגיש גם אם פורסם לפני 26.10.2017. האגודה השלימה את הערכותה לדרישות החוק למועד הדוח.

החל מיום 1 לינואר 2022 יהיה צורך לבצע התאמות נגישות במסמכים שבאיזור המידע האישי. יצויין, כי עד למועד זה חלה חובה להנגיש באופן פרטני מסמכים שאדם עם מוגבלות ביקש שנגישים עבורו, בתוך זמן סביר ולא יאוחר מ-14 ימים ממועד הבקשה. האגודה נערכה טכנולוגית ליישום תקנות אלו ואין להם השפעה מהותית על דוחותיה הכספיים.

11.10. חוזר גופים מוסדיים 2018-9-31 בנושא "דירקטוריון גוף מוסדי"

ביום 26 באוגוסט 2018, פורסם חוזר גופים מוסדיים 2018-9-31 בנושא "דירקטוריון גוף מוסדי" (להלן: בסעיף זה "החוזר"), שעניינו, לעמדת רשות הפיקוח, התווית כללי ממשל תאגידי לניהול גוף מוסדי בכל הקשור לפעולות הדירקטוריון (להלן הועד המנהל). החוזר כולל הוראות בעניין כשירות חברי הועד המנהל ואופן מינויים, הרכב הועד המנהל, תפקידיו, סמכויותיו ואופן התנהלותו, לרבות מגבלות לגבי אופן ייצוג בעלי השליטה בועד המנהל, מספר חברי הועד המנהל והדח"צים. החוזר מחליף את חוזר 2006-9-7 "נוהל עבודת הדירקטוריון וועדותיו" ואת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), תשס"ז-2007. החוזר עשוי להשפיע על הרכב חברי הועד המנהל של האגודה בהתאם לתקופות מעבר המוגדרות בו וכן על התנהלות חברי הועד המנהל, הישיבות והנוכחים בישיבות תוך דרישה להקצאת משאבים תפעוליים נוספים מטעם האגודה.

11.11. בחודש ינואר 2019, פורסמה טיוטה 2010-10 העוסקת "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין העברת

כספים למבטחי משנה מחוץ לישראל" ומסדירה את תנאי העברת הכספים ע"י חברות הביטוח למבטחי המשנה ולקבלת בטוחות ממבטחי המשנה מחוץ לישראל בשל חלקם בהתחייבויות הביטוחיות של חברות הביטוח בישראל.

11.12. לפרטים בדבר מכתב בנוגע לחלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח ראה באור 13 לדוח הכספי.

11.13. חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של פעילות האגודה תוארו לגבי כל תחום פעילות בנפרד.

11.14. אגודת האחזקות מחזיקה בהיתר שליטה מאת הממונה על הביטוח בגין שליטתה באגודה ובגופים המוסדיים השונים המוחזקים ע"י האגודה. היתר השליטה באגודה כולל, בין היתר, מגבלות בקשר עם ההון העצמי של אגודת האחזקות.

11.15. גורמי ההצלחה המרכזיים בפעילות האגודה והשינויים החלים בהם תוארו לגבי כל תחום פעילות בנפרד.

12. השקעות

מחלקת ההשקעות באגודה מנהלת את תחום ההשקעות באופן ישיר ובאמצעות מנהל תיקים, הכולל את סך הנכסים הפיננסיים של האגודה, למעט פרמיה לגביה אשר מנוהלת על-ידי אגף הביטוח הרלוונטי בנפרד, וההכנסות ממנה נכללות בהכנסות מהשקעות, הכל בהתאם להחלטות ועדת ההשקעות ובהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ולחוזרים שמפורסמים מעת לעת על ידי הממונה על הביטוח. המחלקה ומנהל התיקים פועלים בהתאם לנהלי השקעה הקובעים את סמכויותיה, ובהתאם למדיניות ההשקעה הנקבעת על ידי בוועד המנהל.

החלטות ההשקעה מתקבלות על-ידי צוות המחלקה תוך הסתייעות בעבודות מחקר חיצוניות בארץ ובחו"ל, ופגישות שוטפות עם מומחים מקצועיים בתחום ובכפוף למדיניות של ועדת השקעות. מדיניות ההשקעות מאפשרת להשקיע בסוגי נכסים רבים בארץ ובחו"ל, ועל-ידי כך לגוון את תיק ההשקעות מתוך מטרה להגיע לאופטימיזציה של היחס בין תשואה לסיכון.

התפלגות הנכסים המנוהלים של האגודה (באלפי ש"ח):

כספים תלויי תשואה	נוסטרו	
---	905,586	האגודה

12.1. מדיניות ההשקעות הספציפית מאושרת מראש בוועד המנהל לכל שנה ושנה ומגדירה את התחומים בהם ועדת השקעות ומחלקת ההשקעות רשאים לפעול.

13. ביטוח משנה

13.1. ביטוח משנה הוא אמצעי שבו האגודה מגדרת ומפזרת את סיכונה ומקטינה את חשיפתה. תמורת השתתפות בחלק מהפרמיה אותה גובה האגודה - מתחייבים מבטחי המשנה להשתתף בחלק מהנוק. בחוזר ניהול החשיפה למבטחי משנה נקבעו ע"י הממונה הוראות בדבר אופן ניהול החשיפה למבטחי משנה, דרישה לקביעת מדיניות ותקרות חשיפה למבטחי משנה, קביעת הוראות דיווח למפקח וקיום דיון שנתי במדיניות החשיפה למבטחי משנה.

13.2. כללי

לאגודה ביטוחי משנה יחסיים בענפי הרכוש וחובה, וביטוחי משנה בלתי יחסיים בענפי חובה וחבויות אחרות, באמצעות מבטחי משנה, בעיקר מאירופה, מדירוג אשראי גבוה.

גם בתחום ביטוח חיים חתמה האגודה עם מבטח (המדורג AA-), על חוזה יחסי.

ביטוחי המשנה של האגודה בענפי הביטוח הכללי נערכים על בסיס שנתי עם מבטחי משנה שונים. ביטוחי המשנה נועדו לשם גידור הסיכונים הביטוחיים של האגודה באמצעות העברת חלקם למבטחי המשנה, תוך הקטנת חשיפת הקבוצה בהתאם. עם זאת, אין בהעברת הסיכון כאמור כדי לשחרר את האגודה ממחויבויותיה כלפי מבוטחיה. לאגודה אין תלות במבטחי משנה מסוימים כלשהם.

בביטוח משנה משולמת פרמיה למבטחי המשנה ובתמורה מבטחי המשנה משתתפים בחלקם בתשלומי תביעות, וכן משלמים עמלות, לפי העניין. ביטוחי המשנה נערכים לרוב על בסיס שנתי. חלקו

היחסי של כל מבטח משנה בכל אחד מענפי הביטוח השונים יכול להשתנות משנה לשנה ומענף לענף וזאת על-פי המדיניות העסקית של האגודה ואופי העסקים שאותם היא מבקשת לבטח. כל הסכמי ההתקשרות מול מבטחי המשנה מועברים בכל שנה למפקח על הביטוח. האגודה רוכשת ביטוחי משנה במרבית הענפים בהם היא פועלת.

בחלק מהענפים שייר האגודה מכוסה בביטוח עודף הפסדים בגין תביעות חריגות בהיקפן וקטסטרופה כאמור לעיל.

13.3. תיאור הסדרי ביטוח המשנה העיקריים הנהוגים באגודה:

13.3.1. בכל אחד מהענפים מותאם כיסוי ביטוח המשנה לאופי הסיכון ורמתו. ההבחנה הראשונית בסוגי הביטוח המשנה היא בין ביטוח משנה חוזי (יחסי או לא יחסי), שהוא ביטוח משנה הנערך בעבור ענף או סוג ביטוח בהתאם לתנאי החוזה (Treaty) לבין ביטוח משנה פקולטטיבי, שהוא ביטוח משנה הנערך בעבור עסקים ספציפיים או פוליסה בודדת. הביטוח היחסי מחלק את הסיכון בין חברת הביטוח למבטחי המשנה, ואילו הביטוח הלא יחסי, מגן על האגודה מפני אירועים יוצאים מן הכלל (כגון, תביעות חריגות וקטסטרופה). סוגי הכיסויים השונים המקובלים בענף בכלל ובאגודה בפרט הם:

1) ביטוחי משנה יחסיים הכוללים ביטוחי מכסה (Quota Share). בביטוחי משנה יחסיים, מעבירה האגודה למבטח המשנה שיעור מסוים מסכום הפרמיה מכל פוליסה שמכוסה תחת החוזה, ומקבלת בתמורה ממבטח המשנה שיעור זה מסכום כל תביעה בגין הפוליסה הנ"ל, וכן עמלה. בביטוחי מכסה שיעור זה הוא קבוע לכל הפוליסות בענף המבוטח.

2) ביטוחי משנה לא יחסיים הכוללים ביטוח מסוג עודף הפסדים (Excess of loss). ביטוח עודף הפסדים הוא ביטוח המכסה תביעות או אירועים מעל לסכום מסוים, דהיינו, תביעה בודדת גבוהה או אירוע בו מעורבים מספר סיכונים שהצטברותם מעל הסכום המוסכם משולמת על-ידי מבטח המשנה. מאידך, תביעה הנמוכה מהסכום שהוגדר מראש תשולם על-ידי חברת הביטוח באופן בלעדי.

3) ביטוחי משנה פקולטטיביים נערכים לכיסוי סיכונים מיוחדים הגלומים בפוליסות ספציפיות. בדרך-כלל מבטחים עסקים בביטוח מסוג זה כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על קיבולת ביטוחי המשנה הקונבנציונאליים, או כאשר הסיכון מוחרג מהחוזה עם מבטח המשנה.

מרבית ענפי הביטוח באגודה מבטחים הן בביטוח יחסי והן בביטוח לא יחסי.

13.3.2. תיאור הסכמי העמלות העיקריים המתקבלות ממבטחי משנה:

בענפי הביטוח בהם יש הסכמי ביטוח משנה יחסיים מקבלת האגודה עמלות בהתאם להיקף הפרמיה המועברת למבטחי המשנה.

בחלק מההסכמים מול מבטחי המשנה שיעורי העמלה קבועים ובחלקם תלויי תוצאות. בחוזי עודף הפסדים, ככלל, לא משולמות עמלות.

חלק מהסדרי ביטוח המשנה לשנת 2019 מנוהלים על-ידי האגודה במישרין וחלקם באמצעות ברוקרים.

13.3.3. דירוג מבטחי המשנה אשר איתם האגודה עובדת, ומקור הדירוג :

בשנת 2019 התקשרה האגודה עם 41 מבטחי משנה. מרבית מבטחי המשנה בענפי הביטוח הכללי בשנת 2019 הם בדירוג A- ומעלה על-פי חברת המדרג Standard & Poors. חלקו של מבטח משנה אחד עלה על 10% בשנה זו : Munich Re המדורג AA- וחלקו 22,464 אלפי ש"ח המהווים כ- 11% מסך הפרמיות שהועברו למבטחי המשנה.

לא חלו שינויים מהותיים במדיניות האגודה לביטוח משנה לעומת שנת 2018. כמו כן לא חלו שינויים מהותיים בדירוג החברות עמן התקשרה האגודה.

ליום 31 בדצמבר 2019 לא ידוע לאגודה על התקשרות מהותית עם מבטח משנה הנתון בקשיים כספיים וכן לא קיימת יתרת חוב מהותית בפיגור או במחלוקת עם מי מבין מבטחי המשנה עימם התקשרה האגודה.

13.4. מדיניות החשיפה למבטחי המשנה :

בהתאם להוראות הפיקוח, קובע הוועד המנהל, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי משנה. בשנת 2019 אישר הוועד המנהל מסגרת חשיפה מרבית למבטחי משנה עימם התקשרה האגודה המבוססת על דירוגם הבינלאומי.

תקרות הכיסוי לגבי השתתפות של מבטחי המשנה בתביעות בחוזים יחסיים מסוג מכסה (Quota Share) בתקופה המדווחות בענפים העיקריים : בענפי אש ורכוש המשק כ – 530 מליון \$ והנדסי כ- 20 מליון \$.

בחוזים מסוג עודף הפסדים האגודה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופה המדווחות ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

13.5. חשיפת מבטחי המשנה לרעידת אדמה

בגין אירועי קטסטרופה רכשה האגודה ביטוח יחסי במסגרת חוזה האש ורכוש המשק. בנוסף, רכשה האגודה ביטוח מסוג הפסד יתר להגנה על השייר העצמי שלקחה על עצמה עד למקסימום של 5 מליון דולר.

להערכת האגודה, המבוססת על ניתוח סיכון רעידת אדמה של חברות שונות, החשיפה לביטוח קטסטרופה מהווה בביטוחי פרט ובביטוחים עסקיים 2.6% מסכום הביטוח הכללי.

מבטחי המשנה המשתתפים בחשיפה זו מדורגים על-פי הטבלה המפורטת שלהלן :

חשיפת מבטחי משנה לרעידת אדמה (במיליוני ש"ח)

קבוצת דירוג מרכזת על-פי P&S	תחזית חשיפה לרעידת אדמה(*)	אחוז מן הסה"כ
AA--AA	709	31.1%
-A עד +A	1,383	60.6%
BBB+ ומטה	188	8.3%
סך-הכול	2,280	100.0%

(*) לפי שער ההמרה בחוזה 4 ש"ח לדולר.

מבטחי המשנה אשר החשיפה שלהם לסיכון רעידת אדמה עולה על 10% מסכום החשיפה

(במיליוני ש"ח)

שם מבטח המשנה	אחוז מן הסה"כ	תחזית חשיפה לרעידת אדמה	קבוצת דירוג מרכזת על-פי S&P
ALLIANZ SE	10.4%	236	AA

להלן ריכוז תוצאות ביטוח משנה

בשנת 2019 באלפי ש"ח	ענף רכב חובה	ענף רכב רכוש	ענפי חבויות אחרות	ענפי רכוש ואחרים	סה"כ
סה"כ פרמיה	53,227	9	24,575	125,270	203,081
תוצאות ביטוח משנה	(23,109)	26	(18,326)	32,226	(9,183)
בשנת 2018 באלפי ש"ח	ענף רכב חובה	ענף רכב רכוש	ענפי חבויות אחרות	ענפי רכוש ואחרים	סה"כ
סה"כ פרמיה	51,441	62	24,575	133,757	208,287
תוצאות ביטוח משנה	(7,502)	119	6,377	29,793	28,787
בשנת 2017 באלפי ש"ח	ענף רכב חובה	ענף רכב רכוש	ענפי חבויות אחרות	ענפי רכוש ואחרים	סה"כ
סה"כ פרמיה	2,940	321	22,494	136,230	161,985
תוצאות ביטוח משנה	(1,466)	(60)	1,858	42,665	42,997

(*) תוצאות הפעילות מחושבת בהתאם לטופס 2.

א. פרמיה:

1. ענף רכב חובה – בשנת 2019 גידול בפרמיה משנה עקב שינוי בחישוב חוזה ביטוח משנה יחסי.
2. ענפי רכוש ואחרים – בשנת 2019 קיטון בפרמיה עקב קיטון בתיק המבוטח.
3. ענפי חבויות – בשנת 2019 גידול בפרמיה עקב גידול בתעריף התיק המבוטח.

ב. תוצאות ביטוח משנה:

1. ענף רכב חובה: בשנת חיתום 2019- גידול בהפסד מבטחי משנה עקב הרעה בתיק המבוטח ועלייה בעמלות המשנה בביטוח משנה יחסי.
2. ענפי רכוש ואחרים: בכל השנים תוצאות חיתומיות טובות למבטחי המשנה.
3. ענפי חבויות: הפסד בשנת החיתום 2019 עקב התפתחות לרעה של תביעות ישנות בעיקר בענף חבות מעבידים.

לפירוט נוסף, ראו באור 29(ז) בדוחות הכספיים לעניין ביטוח משנה.

14. הון אנושי

14.1. תנאי התקשרות, שינויים ארגוניים ושינויים במצבת העובדים במהלך שנת 2019:

14.1.1. כל עובדי האגודה מועסקים בחוזה אישי ותנאי עבודתו של כל עובד נקבעים בהסכם ההעסקה עימו. סה"כ במצבת כוח האדם של האגודה, ללא תאגידים בשליטתה, בשנת 2019 ישנם 153 עובדים לעומת שנת 2018 בה היו 160 עובדים. כמו כן מועסקים 40 עובדים בסוכנות ביטוח חקלאי. באגודה מועסקים עובדים המעניקים שירותים בתחום פעילות ספציפי ועובדים המעניקים שירותים ליותר מתחום פעילות אחד. ראה [סעיף 14.3](#) להלן.

14.1.2. **הקמת ועד עובדים** - בחודש יוני 2017, הודיעה ההסתדרות הכללית החדשה (להלן: "ההסתדרות") להנהלת האגודה על התארגנות ועד עובדים באגודה (להלן: "ועד הפעולה"). הנהלת האגודה הכירה בהתארגנות וביור"ר ועד הפעולה והחלה בתהליך של מו"מ בין האגודה לועד הפעולה. בחודש מרס 2019 הסתיים המשא ומתן בין האגודה להסתדרות שהתנהל באווירה טובה ותוך כבוד הדדי בין הצדדים. ההשלכות מהמו"מ מסתכמות בעלויות שכר עבודה ונלוות. הוצאות אלו נזקפו במלואן לדוחות הכספיים ליום 31.12.2018.

14.2. להלן פירוט השינויים המהותיים במצבת ההון האנושי שהתרחשו באגודה במהלך שנת 2019 -

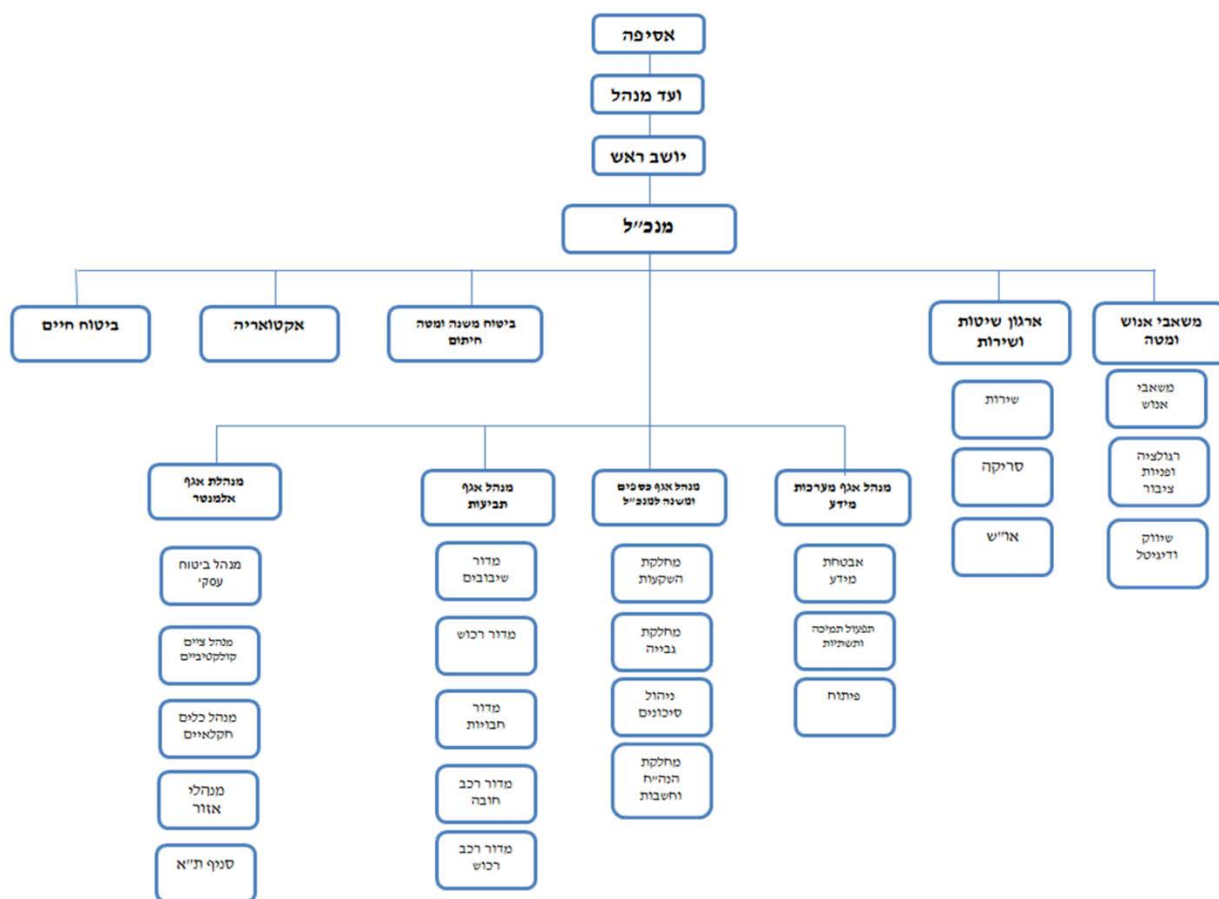
ביום 31 בינואר 2019, הסתיימה כהונתו של מנהל הסיכונים באגודה, מר מתן גרוס. ביום 28 למרץ, 2019 אישר הוועד המנהל את מינויו של רו"ח מאור שטרן כמנהל הסיכונים של האגודה. ביום 26 למאי, 2019 אישרה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון את מינויו.

במהלך חודש מרץ, 2019 סיים את תפקידו מר אמיר שמרלינג כמנהל מטה, שיווק ואיסטרטגיה של האגודה.

כמו כן, באותה עת, סיימה הגב' צילה יפה את תפקידה כמנהלת משאבי אנוש. לתפקיד סמנכ"לית אגף משאבי אנוש ומטה מונתה הגב' גלית אורן והיא החלה את עבודתה ביום 1 לאפריל, 2019.

המבנה הארגוני של האגודה:

תרשים מבנה ארגוני של האגודה

14.3. מצבת עובדים

נכון ליום 31 בדצמבר 2019 מועסקים באגודה 153 עובדים ובסוכנות ביטוח חקלאי 40 עובדים כמפורט להלן:

מספר עובדים ליום 31.12.2019	אגף
11	הנהלה ומזכירות
22	אגף מערכות מידע
20	אגף כספים, השקעות, רכש ותחזוקה
38	אגף אלמנטרי וחיתום
7	מנהלי אזורים
4	אגף ביטוח חיים
34	אגף תביעות
17	מוקד שירות, מכירות וסריקה
153	בביטוח חקלאי
40	סוכנות ביטוח חקלאי
193	סה"כ עובדים בביטוח חקלאי ובסוכנות

14.4. הדרכה

האגודה רואה חשיבות רבה בהדרכת עובדי האגודה ואימונם, ומשקיעה משאבים רבים בהדרכות מקצועיות לעובדים בהתאם לסוג העובד והתחום בו הוא פועל. בין השאר, שולחת האגודה את עובדיה להשתלמויות מקצועיות, כנסים, הדרכות רלוונטיות וימי עיון, והכל על מנת לשמור על רמה מקצועית גבוהה המאפיינת את עובדי האגודה. מרבית ההדרכות וההשתלמויות כאמור מבוצעות באמצעות גופים חיצוניים לאגודה וחלקן מבוצעות באמצעות גורמים ומדריכים מקרב האגודה.

14.5. נושאי משרה ומנהלים בכירים

מרבית נושאי המשרה באגודה מועסקים על-פי חוזה העסקה אישיים, הכוללים, בין השאר, מרכיבי שכר ברוטו לחודש, תוספת בגין שעות נוספות, הוצאות אש"ל, והשתתפות האגודה בקרן השתלמות וביטוח מנהלים של העובד. התחייבויות האגודה בשל סיום יחסי עובד מעביד הכוללות התחייבויות לפי דין, הסכם ונוהג מכוסות במלואן על-ידי פוליסות ביטוח מנהלים, הפקדות בקופות גמל, בתוספת רווחים שנצברו. התחייבות לדמי-חופשה מכוסה במלואה באמצעות הפרשה הכלולה בסעיף זכאים ויתרות זכות.

14.6.1. רקע

ביום 11 ביולי 2019 פרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון את הוראותיו לעניין תגמול, אשר שולבו בחוזר המאוחד (חלק 1, שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול) (להלן: "החוזר").

במסגרת החוזר נקבעו הוראות לעניין גיבוש מדיניות תגמול של נושאי משרה, בעלי תפקיד מרכזי ועובדים אחרים באגודה, ומניעת תמריצים שיעודדו נטילת סיכונים שאינם עקביים עם יעדיה ארוכי הטווח של האגודה ועם מדיניות ניהול הסיכונים שלה.

ביום 30.1.2020 אישר הוועד המנהל בהמלצת ועדת הביקורת ביושבה כועדת התגמול את מדיניות התגמול של האגודה לתקופה של 3 שנים, היינו עד ליום 30.1.2023 ובכפוף לכך שיש סמכות לוועד המנהל לתקנה ו/או להחליפה מעת לעת.

למונחים המופיעים במסגרת הצהרת מדיניות תגמול זו תהא המשמעות שניתנה להם במסגרת החוזר אלא אם נאמר אחרת.

14.6.2. עקרונות מדיניות התגמול - כללי

- 1) מדיניות התגמול חלה על כל תגמול לעובד ונושא משרה באגודה בשל כהונתו או עיסוקו באגודה.
- 2) מדיניות התגמול נועדה לסייע בהשגת מטרות האגודה, תכניות העבודה שלה ומדיניותה בראייה ארוכת טווח, תוך יצירת מערך תמריצים ראוי וסביר לעובדים ולנושאי משרה באגודה, בשים לב למאפייני האגודה, לפעילותה ולניהול הסיכונים של האגודה, תוך מתן דגש לתגמול מבוסס ביצועים, ותוך יצירת איזון ראוי בין רכיבי התגמול השונים.
- 3) מדיניות התגמול מבוססת על מדדים ויעדים כמותיים ואיכותיים הנבחנים מדי שנה כחלק מתכנית העבודה השנתית של האגודה, בהתייחס, בין היתר, ליעדי האגודה, תנאי השוק ומצבה של האגודה.
- 4) האגודה תהא רשאית להעניק לנושאי משרה באגודה ולעובדיה, חלקם או כולם, תגמול אשר יכלול, בין היתר, שכר/דמי ניהול חודשיים, תנאים נלווים שונים, ותגמול משתנה במזומן בלבד, בהתאם לקבוע במדיניות התגמול.
- 5) אין במדיניות התגמול כדי לגרוע מהוראותיהם של הסכמים או תגמולים אשר אושרו טרם אימוץ מדיניות התגמול.
- 6) אין במדיניות התגמול כדי להקנות זכויות למי מנושאי המשרה באגודה ו/או עובדיה. רכיבי התגמול להם יהא זכאי כל נושא משרה או עובד כאמור יהיו כאלה שיאושרו לגביו באופן ספציפי על ידי האורגנים המוסמכים לכך באגודה.
- 7) ועדת התגמול והוועד המנהל של האגודה נתנו את הדעת לעלות השכר המרבית על פי תזכיר חוק תגמול לנושאי משרה במוסדות פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016. מדיניות התגמול נקבעה באופן בו אין בעל תפקיד מרכזי באגודה (או עובד אחר) שעלות שכרו עולה על סך של 2.5 מליון ש"ח לשנה.

במדיניות התגמול הוגדרו, בין היתר, מיהם בעלי התפקיד המרכזי באגודה.

(1) פרמטרים לבחינת תנאי התגמול

- (א) השכלתו, כישוריו, מומחיותו, ניסיונו המקצועי והישגיו של בעל התפקיד המרכזי.
- (ב) תפקידו, תחומי אחריותו והסכמי שכר קודמים שנחתמו עמו עם בעל התפקיד המרכזי.
- (ג) תרומת בעל התפקיד המרכזי לביצועי האגודה, רווחיה ויציבותה.
- (ד) רצון האגודה לשמר את בעל התפקיד המרכזי לאור כישוריו, הידע שלו ו/או מומחיותו ייחודית.
- (ה) בחינת היחס בין הרכיב הקבוע לרכיבים המשתנים בתגמול.
- (ו) בחינת היחס בין תגמול בעל התפקיד המרכזי לעלות השכר של שאר עובדי האגודה, ובפרט היחס לעלות השכר החציונית של עובדי האגודה והשפעתו הצפויה על יחסי העבודה באגודה.
- היחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר הממוצע של יתר עובדי האגודה, נכון ליום 31.12.2019, הינו בטווח של 1.83 עד 6.32, והיחס בין עלות השכר של בעלי התפקיד המרכזי באגודה לבין השכר החציוני של יתר עובדי האגודה לאותו מועד הינו בטווח של 2.03 עד 6.95 לאור נתונים אלו מצאו ועדת התגמול והוועד המנהל כי יחס עלות שכרם של בעלי תפקיד מרכזי לעלות השכר הממוצעת ולעלות השכר החציונית הינו סביר, ואין לו השפעה שלילית על יחסי העבודה באגודה.

(2) רכיב קבוע

- (א) שכר הבסיס של בעלי תפקיד מרכזי באגודה ייקבע במהלך המשא ומתן להעסקתם באגודה, ויהיה כפוף לאישורים הנדרשים על פי דין.
- (ב) האורגנים המוסמכים רשאים לעדכן מעת לעת את תנאי השכר של בעלי התפקיד המרכזי בהתאם לפרמטרים המפורטים לעיל, להוראות מדיניות התגמול ולהוראות הדין הרלוונטיות.
- (ג) במדיניות התגמול נקבעו הוראות לעניין הרכיבים הקבועים בתגמול בעלי תפקיד מרכזי באגודה. בהקשר זה מובהר, כי יו"ר הוועד המנהל באגודה יהיה זכאי לרכיב גמול קבוע בלבד. עלות השכר השנתית המרבית ביחס ליו"ר הוועד נקבעה על 5 פעמים הגמול המשולם לדירקטור חיצוני באגודה בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-4, לפי המספר המזערי של ישיבות ועד מנהל וועדותיו המחויב בדין.

(3) רכיב משתנה

- (א) ככל שוועדת התגמול והוועד המנהל ימצאו לנכון, בעלי תפקיד מרכזי באגודה יהיו זכאים לתגמול משתנה במזומן ("בונוס"). הזכאות לבונוס תיקבע בהתאם לקריטריונים כמותיים מדידים וקריטריונים איכותיים שאינם ניתנים למדידה.

- (ב) הוועד המנהל יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, להפחית את סכום הבונוס לו יהיה זכאי בעל תפקיד מרכזי, בהתקיים נסיבות המצדיקות הפחתה כאמור ובין היתר בנסיבות הבאות: (א) לצורך שמירה על יציבות האגודה ועל איתנות הונה העצמי, (ב) אי עמידת האגודה ביעדיה, (ג) ביצועים שליליים של האגודה.
- (ג) שיעור התגמול המשתנה השנתי של עובד באגודה שהוא בעל תפקיד מרכזי מסך התגמול לאותו עובד לא יעלה על 50% מעלות השכר השנתית לכל עובד. בכלל זה נקבעו במדיניות התגמול תקרות בונוס שנתי ביחס לכל אחד מבעלי תפקיד מרכזי באגודה.
- (ד) מדי שנה תיבחן העמידה בקריטריונים שנקבעו ביחס לכל אחד מבעלי התפקיד המרכזי לצורך קביעת הזכאות לבונוס השנתי.
- (ה) הסיכונים המהותיים להם חשופה האגודה הינם סיכוני שוק, סיכוני אשראי, סיכוני A.L.M, סיכונים תפעוליים, סיכונים ביטוחיים וסיכוני אבטחת מידע, כמפורט בהרחבה בדוחותיה הכספיים של האגודה. בהתאם, שיעורי הבונוסים לבעלי תפקיד מרכזי באגודה וליתר עובדי האגודה נקבעו בשים לב ועל מנת להתמודד נכונה עם הסיכונים האמורים, תוך שעצם הזכאות מותנית בתנאי סף שנקבעו במדיניות התגמול.
- (ו) במדיניות התגמול נקבעו פרמטרים כמותיים מדידים ופרמטרים איכותיים שאינם ניתנים למדידה לצורך קביעת הבונוס בתגמול בעלי התפקיד המרכזי באגודה.
- (ז) במדיניות התגמול נקבע כי לאחר קביעת היקף הבונוס לשנה מסוימת, 50% מהבונוס ישולם באופן מיידי, ולגבי היתרה יחול הסדר דחייה כדלקמן: 50% מהיקף הבונוס ישולם בשלושה תשלומים שנתיים עוקבים שהראשון שבהם בתום השנה לאחר מועד קביעת הבונוס. למרות האמור, ככל שסך הבונוס בגין שנה קלנדרית אינו עולה על 1/6 מהרכיב הקבוע לאותה שנה, לא יידחה תשלומו.
- (ח) במדיניות התגמול נקבע הסדר השבה לפיו בעל תפקיד מרכזי יידרש, כחלק מתנאי כהונתו והעסקתו, להשיב לאגודה תשלומים ששולמו ו/או ישתלמו לו כבונוס לשנה מסוימת, אם גובה הבונוס הנו מעל ל- 2 משכורות ואם עד תום 5 שנים עוקבות ממועד תשלום הבונוס התקיים אחד מאלה: (א) הבונוס שולם על בסיס נתונים שהתבררו בדיעבד כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של האגודה, שנתיים או רבעוניים; (ב) הבונוס שולם בהתחשב ברמת סיכון שהתברר כי לא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של האגודה; (ג) ועדת התגמול קבעה כי בעל תפקיד מרכזי היה שותף להתנהגות שגרמה נזק חריג לאגודה, לרבות הונאה או פעילות לא חוקית אחרת, הפרת חובת אמונים, הפרה מכוונת או התעלמות ברשלנות חמורה ממדיניות האגודה, כלליה ונהליה. תקופת ההשבה תוארך בשנתיים נוספות, אם במהלך תקופת ההשבה קבעה ועדת תגמול כי התקיימו נסיבות המחייבות השבה, כמפורט להלן: (א) האגודה פתחה בהליך בירור פנימי לגבי כשל מהותי; (ב) נודע לאגודה שרשות מוסמכת פתחה בהליך בירור מנהלי או חקירה פלילית כנגד האגודה או בעלי תפקיד

מרכזי בה. האגודה תהיה רשאית, בנסיבות מסוימות, לקזז את הסכום המגיע לה כאמור מכל סכום שעליה לשלם לבעל התפקיד המרכזי.

4) מענקים מיוחדים

(א) הוועד המנהל וועדת התגמול יהיו רשאים להחליט, מעת לעת, על מתן מענק חד פעמי, בנסיבות מיוחדות, לבעל תפקיד מרכזי, וזאת, בין היתר, בגין השקעת מאמצים מיוחדים ויוצאי דופן מצד בעל התפקיד המרכזי, פרויקטים מיוחדים, הצלחות יוצאות מגדר הרגיל וכיו"ב (להלן: "מענק מיוחד").

(ב) מענק מיוחד לא יעלה על משכורת אחת לעובד (שהוא בעל תפקיד מרכזי) בשנה קלנדרית והענקתו תהא כפופה להוראות כל דין. במקרה שמענק מיוחד כאמור יינתן בדיעבד, בלי שנקבעו יעדים מראש לצורך תשלומו, הרי שסכום המענק המיוחד יבוא במקום כל חלק ברכיב הבונוס השנתי לו יהיה זכאי אותו בעל תפקיד מרכזי ואשר אופן קביעתו מצוי בשיקול דעת (כגון הערכת מנכ"ל).

(ג) מענק מיוחד שישולם לבעל תפקיד מרכזי, ככל שישולם, ישולם לו במזומן, ובנוסף לבונוס השנתי, למעט החריג האמור בסעיף (4)(ב) לעיל.

(ד) בכפוף להוראות כל דין, המענק המיוחד יהיה כפוף להוראות הקבועות במדיניות התגמול בנוגע ליחס בין רכיב קבוע לרכיב משתנה, ולהסדרי התשלום שנקבעו לגביו, לרבות הסדר דחייה והסדר השבה.

5) שוונות

5.1 במדיניות התגמול נקבעו תנאי הפרישה המקסימליים להם זכאים בעלי תפקיד מרכזי באגודה.

5.2 במדיניות התגמול נקבעו הוראות לעניין התגמול להם זכאים חברי הוועד המנהל באגודה.

5.3 במדיניות התגמול נקבעו קריטריונים ספציפיים בנוגע למועסקים בפונקציות בקרה באגודה, תוך שלגבי בעלי תפקיד מרכזי בקטגוריה זו נקבע כי היחס בין הרכיב המשתנה לרכיב הקבוע יטה לטובת הרכיב הקבוע, בהשוואה ליחס זה אצל בעלי תפקיד מרכזי אחרים.

5.4 במדיניות התגמול נקבעו הוראות לעניין אופן קביעת הרכיב הקבוע והרכיב המשתנה בתגמול לכלל עובדי האגודה.

14.6.4. הצהרה בדבר מדיניות התגמול של האגודה לשנת 2019 פורסמה בחודש מרס, 2019 באתר

האינטרנט של האגודה, בכתובת: www.bth.co.il.

15. שיווק והפצה

15.1. מערך הסוכנים של האגודה - כללי

האגודה משווקת את פוליסות הביטוח שלה באופן ישיר, באמצעות ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח ובאמצעות סוכנים. מרבית הפוליסות המשווקות למגזר הקיבוצי, בענפי הביטוח הכללי מתחדשות ב-1 בינואר, למעט פוליסות ביטוח מכונות חקלאיות המתחדשות ב-1 באפריל ולמעט פוליסות ביטוח רכב ודירה פרטיות למגזר הקיבוצי אשר מתחדשות לכל אורך השנה. סוכנות ביטוח חקלאי והסוכנים אינם בלעדיים ועובדים גם עם חברות ביטוח נוספות. סוכני האגודה פועלים לפי תעריפים והנחיות חיתום שהאגודה מפיצה מפעם לפעם בענפי הביטוח השונים.

15.2. עמלות

15.2.1. סוכנות ביטוח חקלאי

סוכנות ביטוח חקלאי משווקת את פוליסות הביטוח של האגודה ללקוחות פרטיים בעיקר חברי קיבוץ. בתמורה לשירותי השיווק וההפצה של פוליסות הביטוח כאמור לעיל, משלמת האגודה לסוכנות ביטוח חקלאי עמלה שנתית. אשתקד, שימשה סוכנות ביטוח חקלאי כערוץ הפצה גם לקיבוצים ומפעליהם אשר היוו כ-50% מדמי הביטוח של האגודה. בשנת 2019 מרבית ההפצה לקיבוצים נעשית בתוך האגודה.

נכון ל-31 בדצמבר 2019 שילמה האגודה לסוכנות הביטוח עמלה בסך של כ-2,805 אלפי ש"ח (אשתקד – 3,251 אלפי ש"ח).

15.2.2. סוכנים

בעבור שירותי התיווך של הסוכנים משולמות עמלות בשיעורים משתנים, כאשר שיעור העמלה נקבע בחלקו על-פי המוצר ובחלקו מותנה בהיקף התפוקה של הסוכן.

להלן נתונים לגבי התפלגות העמלות לפי ענפי פעילות:

2017	2018	2019	ענף פעילות
5%	4.6%	4.4%	רכב חובה
14.4%	15.6%	15.7%	רכב רכוש
8.6%	9.6%	8.9%	ענפי רכוש ואחרים
6.6%	5.7%	5.8%	ענפי חבויות
50%	50%	50%	ביטוח חיים – ריסק מפרמיה משוננת (כולל עמלת היקף ונפרעים)

16. ספקים ונותני שירותים

האגודה רוכשת מעת לעת שירותים מספקים חיצוניים לצורך פעילותה השוטפת. בשנת הדו"ח לא חלו שינויים מהותיים במערך הספקים של האגודה.

16.1. בתחום שירותי המחשב התקשרה האגודה עם ספק מהותי, קומטק בע"מ, וכן עם מספר ספקים המתמחים בתחומים שונים כמו מד-1 לאחסון המחשב המרכזי. הפסקת מתן שירותים על-ידי מי מהם תהא כרוכה בהשקעת משאבים מצד האגודה עד להתקשרות עם ספק חלופי.

16.2. התקשרות לענין המסלקה הפנסיונית – החל מיום ה 1 לנובמבר, 2015 האגודה החלה להעביר נתונים למסלקה הפנסיונית בהתאם להוראות הממונה על הביטוח.

16.3. האגודה התקשרה עם שמאים וחוקרים מומחים המסייעים לה בסילוק התביעות.

16.4. התקשרויות עם מוסכים - לאגודה הסכמים עם כ- 100 מוסכי פחחות וצבע בפריסה ארצית, לפיהם, מבוטחים הפונים לצורך ביצוע תיקון כלי-רכב שנפגעו בתאונות, מקבלים מהמוסך שירות ברמה גבוהה כפי שנקבע בהסכם. כנגד ביצוע התיקונים במוסך, משלמת האגודה, במישרין למוסך, את עלות התיקון כפי שאושרה על-ידי שמאי מטעמה. במסגרת ההסכמים מוענקת אפשרות למבוטח לקבל רכב חלופי עד מועד גמר תיקון רכבו. מטרת ההסכמים היא שיפור רמת השירות אשר האגודה נותנת ללקוחותיה, תוך הוזלת עלויות התיקון בהן נושאת האגודה. האגודה אינה מחייבת מבוטח שנפגע בתאונה למסור את כלי הרכב למוסך הקשור עמה בהסכם, אלא מעמידה אפשרות זו בפניו לבחירתו הבלעדית. מבוטח הבוחר לתקן את הרכב במוסך הסדר, נהנה גם מהקטנת סכום ההשתתפות העצמית.

16.5. האגודה התקשרה בהסכמים עם נותני שירותים שונים לפיהם מבוטח אשר הפוליסה שלו הורחבה כדי לכלול את סוג השירות הרלוונטי, יקבל שירות בהתאם לכתב השירות שניתן לו. הסכמים כאלה נחתמו עם חברות למתן שירותי גרירה לרכב, רכב חלופי, למתן שירותי תיקון שבר שמשות ברכב, ולמתן שירותי רדיו חלופי ועוד. בנוסף, לאגודה הסכמים עם קניינים לקניית כלי-רכב לאחר תאונות וכלי-רכב שנמצאו לאחר גניבה. לעניין נזקי צנרת האגודה התקשרה עם ספק להסדרת שירותי מוקד להזמנת שרברבי חברה.

17. רכוש קבוע

17.1. משרדיה הראשיים של האגודה ממוקמים במבנה הנמצא ברחוב החשמונאים 91-95 בתל אביב בשטח של כ-2,200 מ"ר. החל מחודש יולי 2015 האגודה שוכרת את המשרדים מאגודת האחות (לאחר העברת נכס הנדל"ן לאגודה האחות במסגרת השינוי המבני, כמפורט לעיל). כמו כן שוכרת האגודה שטחי משרד נוספים.

17.2. האגודה משתמשת בתוכנות מחשב בתחום ביטוח כללי, לרבות תוכנות עבודה עם סוכנים ותוכנות ניהול ודיווחים המכילות את כל פרטי הפעילות של האגודה הן לצורך הפעילות התפעולית השוטפת, הן לצורכי דיווח והן לצורכי ניתוחים סטטיסטיים. האגודה שמה לה למטרה להביא את מערכות המחשוב שלה לקדמת הטכנולוגיה לצורך הטמעת שיטות ניהול מתקדמות, ייעול תהליכים פנימיים באגודה, שיפור מערך השירות ללקוחות ואבטחת מידע מתקדמת וזאת באמצעות מימוש טכנולוגיות קיימות

והתאמת טכנולוגיות ספציפיות לאגודה. לצורך מימוש היעדים הנ"ל השקיעה האגודה סך של כ- 5.2 מיליון ש"ח בשנת 2019 ועתידה להשקיע סכום של כ- 10 מיליון ש"ח נוספים בשנת 2020.

למידע נוסף בדבר הרכוש הקבוע של האגודה, ראו באורים 4 ו-6 לדוחות הכספיים.

18. עונתיות

18.1. מרבית הפוליסות של הקיבוצים (מהן נובעות עיקר הכנסות האגודה) מתחדשות במהלך הרבעון הראשון של השנה הקלנדארית. עונתיות זו נובעת ממועדי חידוש חוזים של פוליסות קיימות.

18.2. להלן התפלגות סכומי הפרמיות (ברוטו) בענף הביטוח הכללי, לפי רבעונים, בשנים 2017, 2018 ו- 2019 (באלפי ש"ח ובאחוזים):

2017		2018		2019		
באחוזים	באלפי ש"ח	באחוזים	באלפי ש"ח	באחוזים	באלפי ש"ח	
51.8%	259,496	49.4%	241,559	49.9%	230,167	רבעון ראשון
19.9%	99,764	18.1%	88,814	18.5%	85,203	רבעון שני
17.9%	89,754	21.2%	103,539	18.5%	85,147	רבעון שלישי
10.4%	51,569	11.3%	55,395	13.1%	61,065	רבעון רביעי
100%	500,583	100%	489,307	100%	461,582	סה"כ

יצוין, כי בביטוח כללי קיים מנגנון "עתודה לסיכונים שטרם חלפו", אשר מווסת את ההשפעה של עונתיות המחזור על הרווח.

18.3. להלן התפלגות סכומי הפרמיות שהורווחו (ברוטו) בענף ביטוח החיים, לפי רבעונים, בשלוש השנים האחרונות (באלפי ש"ח ובאחוזים):

2017		2018		2019		
באחוזים	באלפי ש"ח	באחוזים	באלפי ש"ח	באחוזים	באלפי ש"ח	
19.6%	276	22.6%	488	23.5%	614	רבעון ראשון
22.6%	319	24.4%	527	24.8%	648	רבעון שני
26.5%	373	25.8%	557	25.7%	670	רבעון שלישי
31.3%	440	27.2%	588	26%	676	רבעון רביעי
100%	1,408	100%	2,160	100%	2,608	סה"כ

18.4. ככלל, לא קיימת עונתיות לעניין תביעות. עם זאת, שיטפונות סביב עונת החורף מהווה גורם עונתי העלול להגדיל את היקף התביעות בעונה זו.

19. נכסים לא מוחשיים

19.1. קניין רוחני

האגודה משתמשת לצורך פעילותה בתוכנות בבעלותה ו/או שנרכשו רישיונות לשימוש בהן. לאגודה דומיין באינטרנט.

בידי האגודה רישיונות ו/או היתרים לפעול כמבטח, כמתחייב על פי כל דין.

19.2. מאגרי מידע

האגודה מנהלת מספר מאגרי מידע, במסגרתם נשמרים נתונים שונים המשמשים את האגודה בפעילותה. האגודה פועלת באופן שוטף לרישום כל מאגרי המידע שברשותה במרשמי רשם מאגרי המידע בהתאם להוראות הדין.

19.3. לפירוט נוסף בדבר נכסים לא מוחשיים של האגודה, ראו באור 4 בדוחות הכספיים.

20. גורמי סיכון

20.1. כללי

20.1.1. לאגודה השקעות בניירות ערך בסכומים ניכרים, ובעקבות כך מושפעות תוצאות פעילותה מתנודות בשוקי ההון בארץ. האגודה מאמצת מדיניות שמרנית באשר לניהול השקעותיה.

20.1.2. האגודה כפופה להוראות חוק הפיקוח לתקנות והצווים שהוצאו על-פיו, להנחיות המוצאות על-ידי הממונה על הביטוח מפעם לפעם המתייחסות לאופן חישוב עתודות ביטוח, הפרשה לתביעות תלויות ודרכי השקעה, להסדרים תחיקתיים אחרים במשק, יש בהן כדי להשפיע על תוצאות פעילותה של האגודה.

20.1.3. האגודה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שכולו נעשה באמצעות מבטחי משנה יציבים בחו"ל. בענפים מסוימים למבטחי המשנה יכולת השפעה ניכרת על קיבולת הביטוח, תנאי הביטוח ועל התעריפים של האגודה.

20.1.4. תקדימים משפטיים הנוגעים לתשלום תביעות, תביעות ייצוגיות וכיו"ב, יש בהם כדי להשפיע על התוצאות העסקיות של האגודה.

20.1.5. האגודה מוכרת פוליסות ביטוח המכסות סיכונים שונים וביניהם סיכוני חבויות וסיכוני רכוש. תמחור הפוליסות מבוסס, בין השאר, על ניסיון העבר ועל תחזיות מבוססות מודלים סטטיסטיים ואקטואריים ותעריפים של מבטחי משנה. שינויים בגורמי הסיכון האלה עשויים להשפיע על התוצאות העסקיות של האגודה.

- 20.1.6. עיקר עסקי האגודה מקורם במגזר הקיבוצי, תהליכים העוברים על התנועה הקיבוצית עשויים להשפיע על היקף העסקים ורווחיות האגודה.
- 20.1.7. המצב המדיני והביטחוני של מדינת ישראל משפיע על מצב המאקרו כלכלי של המשק הישראלי ועל מצב שוק ההון. נוסף על הסדרים מדיניים וביטחוניים שונים עשויה להיות השפעה על רווחיות האגודה בעיקר בתחום ביטוח כללי.
- 20.1.8. ענף הביטוח בישראל הוא ענף תחרותי, כאשר התחרות מתקיימת בין חברות הביטוח המוכרות מוצרים דומים.
- 20.2. להלן תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים אליהם חשופה האגודה:
- 20.2.1. **סיכון שוק** - הסיכון לירידת ערך הנכסים וההתחייבויות של האגודה כתוצאה משינויים בפעילות השוק:
- (1) **סיכון ריבית** - עלייה בשיעורי הריבית תגרום להפסדים בתיק כתוצאה מירידת מחירי האג"ח המוחזקים על-ידי האגודה.
- (2) **סיכונים מטבע** - שינויים בשערי החליפין ישפיעו הן על מחירי הנכסים נקובי המט"ח הכלולים בתיק ההשקעות של האגודה והן על ההתחייבויות הביטוחיות לרבות הפעילות מול מבטחי משנה.
- (3) **סיכון שערי מניות** - האגודה חשופה לירידה בשווי תיק ההשקעות כתוצאה מירידת ערך ניירות הערך (מקומיים או זרים) המוחזקים על ידה.
- (4) **סיכון אינפלציה** - ההפסד הנגרם עקב שחיקת ערך נכסי האגודה שאינם צמודים למדד המחירים לצרכן.
- 20.2.2. **סיכון אשראי** - הוא הסיכון שנובע כתוצאה מאי-מילוי התחייבויותיו של הצד הנגדי לעסקה כתוצאה מחדלות פירעון. במסגרת זו חשופה האגודה להפסדים כתוצאה מחדלות פירעון או ירידת דירוג האשראי של מבטחי המשנה ושל בעלי האג"ח אותן היא מחזיקה.
- 20.2.3. **סיכון ALM** - האגודה חשופה לסיכון שנובע מחוסר התאמה בין ההתחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן (עיתוי, היקף, שווי).
- 20.2.4. **סיכון תפעולי** - הסיכון הנובע מכישלון מערכות פנימיות, אנשים (הונאות, טעויות אנוש) ונזקים החיצוניים לחברה (רעידת אדמה). כמו כן, כמבטחת של קבוצה קטנה של לקוחות גדולים, האגודה חשופה לסיכונים תחרות ומתחרים.
- 20.2.5. **סיכונים ביטחוניים** - תמחור והערכת התחייבויות ביטוחיות שגוי: טעות במודל התמחור (model risk) ו/או בפרמטרים והתפלגויות הסתברותיות מוטות (parameter risk), חיתום לקוי, אירועי קטסטרופה וכו'.

20.2.6. **אבטחת מידע** - פגיעה פיזית או לוגית במחשבי האגודה עלולה להסב נזקים כבדים. כיום, מוגנת רשת המחשבים של האגודה באמצעים שונים ומגוונים כגון: Anti-virus, Firewall ועוד. נוסף על כך, הגישה למערכות המידע השונות ניתנת בתהליך מסודר של בקשת הרשאות.

20.2.7. **סיכון רגולציה וחקיקה**: הסיכון הנובע משינויים ברצולציה ובחקיקה אשר ישפיעו על תוצאות האגודה ועל ההון העצמי שלה.

השפעת גורמי הסיכון			גורמי הסיכון
קטנה	בינונית	גדולה	
סיכוני שוק			
	✓		סיכון ריבית
✓			סיכוני מטבע
	✓		סיכון מחירי מניות
✓			סיכון אינפלציה
סיכוני אשראי			
		✓	סיכון אשראי (מבטחי משנה)
	✓		סיכון אשראי (אג"ח)
סיכוני ביטוח ו ALM			
		✓	סיכונים אקטוארים
		✓	אירועי קטסטרופה
	✓		חיתום לקוי
		✓	סיכונים תפעוליים
		✓	אבטחת מידע
		✓	סיכון רגולציה וחקיקה

20.3. לפירוט נוסף, ראו באור 29 לדוחות הכספיים בעניין ניהול הסיכונים באגודה.

21. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

21.1. מתווה סליקה "קל כבד" - איגוד חברות הביטוח מפעיל מערכת סליקה שנועדה, בין השאר, להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בביטוח רכב חובה בהתאם לחוק נפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים) התשס"א-2001. להסדר זה ניתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל על-ידי הממונה על ההגבלים העסקיים. בספטמבר 2010 אישרה הממונה על ההגבלים העסקיים פטור חדש בתנאים מאישור הסדר כובל. תוקפו של הפטור הוא לחמש שנים עד ספטמבר 2015. נכון למועד זה, עדיין קיים הפטור.

חלק רביעי - היבטי ממשל תאגידי

22. דירקטורים חיצוניים

בתקופת הדו"ח, לא חלו שינויים בזהות הדירקטורים החיצוניים המכהנים באגודה. לרשימת חברי הוועד החיצוניים (דח"צים) ולפרטים בדבר השכלתם, ניסיונם וכישוריהם, ראו סעיף 13 בחלק ד' - פרטים נוספים על התאגיד.

23. גילוי בדבר המבקר הפנימי בתאגיד

23.1. פרטי המבקר הפנימי

שם המבקר: גלי גנה, רו"ח.

תאריך תחילת כהונה: מאי 2005.

המבקר הפנימי אינו עובד האגודה. למבקר וצוותו ניסיון רב שנים בתחום הביקורת הפנימית וביקורת חקירתית בענפי הביטוח, שוק ההון, ניהול סיכונים והמחשוב וידע נרחב בחשבונאות ומשפט.

23.2. תכנית עבודה

תכנית עבודת הביקורת הפנימית של האגודה נתמכת בסקר סיכונים לקביעת יעדי ביקורת, על בסיסו נקבעה תכנית עבודה רב שנתית. בשנת 2015 בוצע סקר מעודכן ונקבעה תכנית העבודה הרב שנתית לתקופה של 4 שנים. תכנית העבודה השנתית אושרה על-ידי וועדת הביקורת. תכנית העבודה הרב שנתית מתעדכנת בהתאם למסקנות מהשנה שחלפה זאת לאור המלצות ההנהלה והמבקר הפנימי, ולאחר התייעצות עם גורמים שונים באגודה. תכנית הביקורת כוללת סקירה וביקורת פנימית של פעילות חברת בת בה לא מונה מבקר פנימי.

23.3. היקף העסקה

בשנת 2019 ערך המבקר וצוותו ביקורת בהתאם לתכנית הביקורת שאושרה בהיקף של כ-2,400 שעות. בידי ההנהלה אפשרות להרחבת ההיקף בהתאם לנסיבות.

23.4. תגמול

התגמול למערך הביקורת הפנימית הוא בשכר המשולם בהתאם לשעות העבודה. עלות מערך הביקורת הפנימית הסתכמה בשנת 2019 בסכום של כ-300,000 ש"ח בצירוף מע"מ. לדעת הוועד המנהל, לתגמול המבקר הפנימי אין כל השפעה על שיקול דעתו המקצועית.

24. גילוי בדבר רואה-חשבון מבקר

24.1. שם המשרד המבקר: קוסט, פורר, גבאי את קסירר (Ernst & Young)

24.2. שם השותף המטפל: רו"ח יאיר קופל

24.3. תאריך תחילת כהונתו: 1 בינואר 2017

השכר הכולל לו זכאי המבקר, הקשור לשנת הדיווח האחרונה והקשור לשנה שקדמה לה, בנפרד, לפי החלוקה כלהלן (באלפי ש"ח)

<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2019</u>	
548	500	שכר בגין שירותי ביקורת (*)
<u>5</u>	<u>20</u>	שכר בגין שירותים אחרים
<u>553</u>	<u>520</u>	סך הכול (בלי מע"מ)

מספר השעות שהושקעו על-ידי המבקר במתן השירותים:

<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2019</u>	
3,256	2,743	שעות בגין שירותי ביקורת (*)
-	92	שירותי ליווי בגין תקן 17
<u>10</u>	<u>-</u>	שכר בגין שירותים מיוחדים
<u>3,266</u>	<u>2,835</u>	סך הכול

(*) הביקורת כוללת ביקורת סולבנסי (כולל אשתקד).

25. אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי ("SOX 404")

מתוקף הנחיות רשות הפיקוח וחוזריה מישמת האגודה את דרישות סעיף 404 של ה-Sox Act (להלן "הוראות ה-SOX") וכולל בחינה של תהליכי עבודה ובקורות פנמיים של הגוף המוסדי. הנהלת האגודה מקיימת את ההליך הנדרש לצורך הערכת היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, שכולל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיים באגודה. לדוחות הכספיים מצורפות הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים ובדבר קיומן ויעילותן של הבקורות הפנימיים ביחס לדוחות אלו.

הנהלת האגודה, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים, העריכו לתום תקופת דו"ח זה את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדו"ח הכספי. על בסיס הערכה זו הסיקו המנכ"ל ומנהל הכספים כי לתום תקופת הדו"ח הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הם יעילים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שנדרש לגלות בדו"ח השנתי, בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שנקבעו ע"י הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בתקופת הדו"ח לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של האגודה על הדיווח הכספי.

26. בקרה פנימית על דיווח כספי

הוועד המנהל הינו האורגן המופקד על אישור הדו"חות הכספיים. בסמכות ועדת הביקורת לדון ולהחליט בנושא נאותות הדו"חות הכספיים של האגודה ובכלל זה במדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי וסקירת הבקורות הפנימיות של האגודה. את תפקידה של ועדת הביקורת אפשר שתבצע ועדת מאזן שתוקם לצורך זה, ובלבד שכל חברי ועדת המאזן יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וכל הדירקטורים החיצוניים באגודה שהם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור יהיו חברים בה. הוועד המנהל מינה ועדת מאזן אשר דנה בדו"חות הכספיים טרם הצגתם בישיבת הוועד המנהל. תפקיד הוועדה לדון בדו"חות הכספיים של האגודה, נאותות הדו"חות, סוגיות חשבונאיות מיוחדות וכן להמליץ לוועד המנהל של האגודה בדבר אישור הדו"חות הכספיים. בוועדה מכהנים 4 חברים: יו"ר הוועדה הגב' צילה דסקל (דח"צ), מר אמיר שלח (דח"צ), מר ראובן אביטל (דח"צ) ויו"ר הוועד המנהל מר דורון סט. מוזמנים לישיבות ועדת מאזן מנכ"ל האגודה, מר אלעד שלף, המשנה למנכ"ל ומנהל הכספים רו"ח שמואל הרטשטיין, אקטוארית האגודה הגב' גלית רובשטיין ורואה החשבון החיצוני של האגודה, רו"ח יאיר קופל.

לצורך בחינת הדוחות הכספיים, נושאי המשרה באגודה פורשים בפני חברי ועדת המאזן את הממצאים העיקריים והאומדנים של הדוחות הכספיים וכן את אופן הטיפול החשבונאי הקשור בדיווח הכספי. בישיבת הוועד המנהל המתכנסת לצורך אישור הדו"חות הכספיים, מציגה יו"ר ועדת מאזן את הסוגיות העיקריות ועיקרי הדברים שעלו בישיבת המאזן את מסקנות ועדת המאזן. ועדת המאזן התכנסה ביום 19 למרס, 2020, לצורך דיון בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 ואלה אושרו בישיבת הוועד המנהל ביום 26 למרס, 2020.

בתקופת הדו"ח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2019 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של האגודה על הדיווח הכספי.

27. היערכות ליישום משטר כושר פירעון – הדרקטיבה של הסולבנסי II

כאמור בסעיף 11.3 לעיל, נדרשה האגודה ליישם את הדרקטיבה, כחישוב הון מחייב, בהדרגה החל מהרבעון השני לשנת 2017, במקביל לחישוב הון חשבונאי לפי תקנות ההון המינימאלי וביחס לחישוב לפי חוזר הסולבנסי נקבעה תקופת פריסה מדורגת עד לדצמבר 2024. האגודה ביצעה בשנת 2019 חישוב הון מלא לפי הדרקטיבה על בסיס דוחות של 30 ביוני, 2019. חישוב ההון לא בוקר על ידי רואי החשבון של האגודה וכן על ידי רשות הפיקוח.

לפי החישוב האמור לאוגודה עודף הון. לפרטים נוספים ראו באור 14 לדוחות הכספיים. האגודה מיישמת את הדרקטיבה במלואה החל מיום 30 ליוני, 2018.

חלק ב - דו"ח הוועד המנהל, הצהרות המנהלים

תוכן העניינים

2	1. תיאור תמציתי אודות האגודה, סביבתה העסקית ותחומי פעילותה	2
4	2. מצבה הכספי של האגודה	4
10	3. תזרים מזומנים, נזילות ומימון	10
11	4. השפעת גורמים חיצוניים	11
12	5. יעדים ואסטרטגיה עסקית	12
15	6. הצהרות מנהלים	15
17	7. דו"ח הוועד המנהל וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי	17

חלק ב – דו"ח הוועד המנהל

דו"ח הוועד המנהל על מצב ענייני האגודה לתקופה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2019 (להלן: "דו"ח הוועד המנהל") סוקר את השינויים העיקריים בפעילות האגודה בשנת 2019 (להלן: "תקופת הדו"ח"). דו"ח הוועד המנהל כולל מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע הקיים באגודה במועד הדו"ח וכולל את הערכות האגודה או כוונותיה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה.

דו"ח הוועד המנהל הינו חלק בלתי נפרד מהדו"ח התקופתי לשנת 2019 (להלן: "הדו"ח התקופתי"), על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדו"ח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תיאור תמציתי של האגודה, סביבתה העסקית ותחומי פעילותה

1.1 כללי

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן: "ביטוח חקלאי" או "האגודה") היא אגודה שיתופית אשר נרשמה בישראל ב-14 באפריל 1937 בשם "קופה לביטוח חקלאי הדדי אגודה שיתופית בע"מ". בשנת 1993 שינתה האגודה את שמה לשמה הנוכחי.

חברי האגודה הינם אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "אגודת האחזקות"), המחזיקה בכל יחידות ההשתתפות באגודה, למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "האגודה האחות"), בנאמנות עבור אגודת האחזקות. החברים באגודת האחזקות הינם כ-267 קיבוצים, מושבים שיתופיים ותאגידיים אחרים ממגזר ההתיישבות. לפירוט נוסף בדבר האחזקות באגודה, ראה סעיף 7 בחלק ד' לדו"ח התקופתי- פרטים נוספים על התאגיד. למבנה האחזקות של האגודה ראה סעיף 2 בחלק א' לדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד.

1.2 תחומי פעילותה העיקריים של האגודה

האגודה פועלת בעיקר בתחום הביטוח הכללי, הכולל את ענפי ביטוח הרכב (רכב חובה ורכב רכוש), ענפי ביטוח חבויות, ענפי ביטוח רכוש אחר וביטוח ימי.

ביום 25.3.2015 לאחר שהתקבלו האישורים הנדרשים על פי דין לפעילות האגודה בענף ביטוח חיים (Risk), החלה האגודה את פעילותה בתחום פעילות זה. כמו כן, בחודש דצמבר, 2016, לאחר שהתקבלו האישורים הנדרשים לפעילות האגודה בענף ביטוח ריסק אגב משכנתא, החלה האגודה את פעילותה בתחום פעילות זה.

לפירוט נוסף אודות תחומי פעילותה של האגודה, ראה החלק השני לחלק א' לדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד.

ביום 17 לדצמבר, 2019 התקשרה האגודה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "מנורה") בהסכם למכירת כל פעילותה (זכויות והתחייבויות) של ביטוח חקלאי בתחום ביטוח חיים - ריסק מוות (לרבות מוות מתאונה וריסק משכנתא) למנורה. לפרטים נוספים אודות המכירה ראה ביאור 1' לדוח הכספי.

1.3 התפתחויות ואירועים מהותיים בתקופת הדו"ח

1.3.1 כללי

לשינויים מהותיים שאירעו במהלך תקופת הדו"ח, ראה סעיף 3 לחלק א' לדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד.

1.3.2 הליכים משפטיים

- א. לא קיימות תובענות ייצוגיות או בקשות לאישור תובענות כייצוגיות כנגד האגודה. לפרטים נוספים ראו באור 31 לדוחות הכספיים.
- ב. לגבי התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ החברה המנהלת ראה ביאורים 31 ב' 1 ו- 2 לדוח הכספי.

1.3.3 מגבלות ופיקוח על עסקי האגודה

לעניין התפתחויות בחוקים, תקנות, חוזרים, טיוטת חוקים, תקנות וחוזרים עיקריים, שפורסמו על ידי הכנסת, הממשלה או המפקח על הביטוח, לפי העניין, ראה בחלק א' לדו"ח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד, בחלק "מגבלות, חקיקה תקינה ואילוצים מיוחדים" עבור כל אחד מתחומי הפעילות, וכן בסעיף 11 בחלק א' – תיאור עסקי התאגיד, בדבר מגבלות ופיקוח על פעילות האגודה.

1.4 מגמות, אירועים והתפתחות בפעילות האגודה ובסביבתה

(א) **תחומי פעילות העיקריים של האגודה ושינויים שחלו בהם**

פרט למכירת תחום פעילות ביטוח חיים למנורה (ראה ביאור 1' ז' לדוח הכספי), לא חלו שינויים בתחומי פעילות האגודה בשנת הדוח. לפרטים בקשר עם תחומי הפעילות העיקריים של האגודה ראה חלק שני לפרק א' של הדוח התקופתי.

(ב) **התפתחויות בסביבה העסקית והמאקרו כלכלית**

לא חלו בשנת הדוח התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של האגודה אשר הייתה להן השפעה מיוחדת או חריגה על האגודה לעומת השפעה של ההתפתחויות אלה על השוק בכללותו ועל חברות הביטוח בפרט.

2. מצבה הכספית של האגודה

2.1 תיאור התפתחות המצב הכספית:

2.1.1 נכסים

- א. **סך כל הנכסים** של האגודה ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם בסכום של כ-1,898 מיליון ש"ח לעומת כ-1,796 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.
- ב. **פרמיה לגבייה** עלתה ליום 31 בדצמבר 2019 לסך של כ-71 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-69 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול האמור מקורו מגידול בפוליסות לתקופה מעל שנה בחלק הקיבוצים בתפוקה.
- ג. **השקעות פיננסיות אחרות** ירדו ליום 31 בדצמבר 2019 לסך של כ-906 מיליון ש"ח לעומת כ-1,035 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הקיטון האמור ברובו נובע הקיטון האמור נובע ברובו מהקטנת החשיפה לנכסי סיכון שבוצעה לקראת סוף השנה בעיקר בתעודות סל וקרנות נאמנות.
- ד. **מזומנים ושווה מזומנים** עלו ליום 31 בדצמבר 2019 לסך של כ-435 מיליון ש"ח לעומת כ-295 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול כאמור נובע ברובו מהקטנת החשיפה לנכסי סיכון שבוצעה לקראת סוף השנה.

2.1.2 הון עצמי ודרישות הון

סך כל ההון של האגודה ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם בסכום של 514,627 אלפי ש"ח לעומת 473,803 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול נובע מהרווח לתקופה ולאחר חלוקת דיבידנד בסך של 30,000 אלפי ש"ח.

משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

האגודה קיבלה, בחודש נובמבר 2018, את אישור הממונה על יישום הוראות חוזר סולבנסי ובו צוין כי החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018 האגודה איננה נדרשת לעמוד בהוראות דרישות ההון משטר קודם.

נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) כמפורט להלן.

הנתונים ליום 30 ביוני, 2019 לא בוקרו או נסקרו ע"י רואי החשבון של האגודה.

1. יחס כושר פירעון

ליום 31 בדצמבר 2018 מבוקר (**)	ליום 30 ביוני 2019 לא מבוקר	
		א. ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה:
487,784	563,167	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (באלפי ש"ח)
335,837	325,242	הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (באלפי ש"ח)
<u>(* 151,947)</u>	<u>237,925</u>	עודף ליום הדוח (באלפי ש"ח)
<u>145%</u>	<u>173%</u>	יחס כושר פירעון ליום הדוח (באחוזים)
		ב. עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:
487,784	563,167	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה (באלפי ש"ח)
222,142	216,886	הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה (באלפי ש"ח)
<u>265,642</u>	<u>346,281</u>	עודף (גירעון) בתקופת הפריסה (באלפי ש"ח)

2. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר 2018	ליום 30 ביוני 2019	
		אלפי ש"ח
79,814	78,988	סף הון (MCR)
487,784	563,167	הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

(* ההון העצמי מוצג לאחר ניכוי דיבידנד בסך של 30,000 אלפי ש"ח.

(**) החישוב נבדק על ידי רואי החשבון המבקרים של האגודה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי BEA - 3400 – בדיקה של מידע כספי עתידי.

2.1.3 התחייבויות

סך כל ההתחייבויות של האגודה נכון ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמו לסכום של כ- 1,383 מיליון ש"ח לעומת כ- 1,321 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול האמור מקורו בעיקר בגידול בהתחייבויות בגין חווי ביטוח ומגידול ביתרות הזכאים והתחייבות בגין חכירת משרדי האגודה.

2.1.4 נתוני רווח והפסד (אלפי ש"ח)

31.12.17 - 1.1.17	31.12.18 - 1.1.18	31.12.19-1.1.19	נתוני רווח והפסד
516,322	488,415	466,544	פרמיות שהורווחו ברוטו
351,045	296,131	265,409	פרמיות שהורווחו בשייר
359,169	355,042	379,361	תשלומים ושינוי בין חוזי ביטוח ברוטו
265,383	226,026	209,525	תשלומים ושינוי בגין חוזי ביטוח בשייר
42,585	14,419	68,270	הכנסות מהשקעות
60,084	24,415	71,261	סה"כ רווח כולל

2.2 ביטוח כללי

2.2.1 רווח (הפסד) בביטוח כללי לפי ענפים (במליוני ש"ח)

12/17	12/18	12/19	ענף
10.3	7.9	13.2	רכב רכוש וטרקטורים
36.4	15.1	26.0	רכב חובה
20.0	10.5	19.7	ענפי אש רכוש, הנדסי ואחרים
(14.1)	(13.7)	(12.0)	ענפי חבויות
52.6	19.8	46.9	סה"כ

2.2.2 מתזור הפרמיות של האגודה בביטוח כללי לפי ענפים (במליוני ש"ח)

12.2017		12.2018		12.2019		ענף
שייר עצמי	ברוטו	שייר עצמי	ברוטו	שייר עצמי	ברוטו	
146.9	147.3	139.4	139.5	126.3	126.3	רכב רכוש וטרקטורים
79.3	82.2	30.2	81.6	19.7	72.9	רכב חובה
35.4	171.6	35.3	169.1	34.7	160.1	ענפי אש, רכוש, הנדסי ואחרים
77.0	99.5	76.1	99.1	77.8	102.3	ענפי חבויות
338.6	500.6	281.0	489.3	258.5	461.6	סה"כ

סך כל הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לכ- 461.6 מיליון ש"ח לעומת סכום של כ- 489.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בפרמיות בענפים המתוארים להלן נובעת בעיקר מהפחתה מכוונת של היקף הפעילות באמצעות סוכני ביטוח בענפי רכב חובה ורכב רכוש, מאי חידוש יזום של מספר פוליסות עסקיות גדולות, כמו גם מהפרשי עיתוי של פוליסות של לקוחות עסקיים.

סקירת תוצאות פעילות במגזר ביטוח כללי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:

<u>ענף</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
ביטוח רכב רכוש			
פרמיות שהורווחו בשייר	129.9	140.8	152.4
רווח לפני מס	13.2	7.9	10.3
Loss Ratio			
ברוטו	66.6%	69.6%	70.7%
בשייר	66.6%	69.7%	70.6%
Loss Ratio Combined			
ברוטו	92.3%	95.0%	95.2%
בשייר	92.3%	95.1%	95.2%
ביטוח רכב חובה			
פרמיות שהורווחו בשייר	24.8	46.4	82.6
רווח לפני מס	26.0	15.1	36.4
Loss Ratio			
ברוטו	96.8%	81.6%	61.6%
בשייר	56.9%	68.1%	58.4%
Loss Ratio Combined			
ברוטו	112.4%	96.1%	74.7%
בשייר	44.8%	77.0%	72.1%
ענפי רכוש ואחרים			

<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>ענף</u>
35.7	34.1	34.8	פרמיות שהורווחו בשייר
20.0	10.5	19.7	רווח לפני מס
			Loss Ratio
48.0%	56.8%	53.2%	ברוטו
39.2%	48.8%	42.8%	בשייר
			Loss Ratio Combined
64.7%	50.9%	68.9%	ברוטו
49.3%	65.7%	49.7%	בשייר
			ענפי חבויות אחרים
79.7	73.9	74.9	פרמיות שהורווחו בשייר
(14.1)	(13.7)	(12.0)	רווח (הפסד) לפני מס
			Loss Ratio
112.0%	96.6%	136.5%	ברוטו
119.9%	107.7%	125.4%	בשייר
			Loss Ratio Combined
128.4%	114.6%	153.3%	ברוטו
141.3%	127.8%	145.4%	בשייר

2.3.1 ביטוח רכב רכוש וטרקטורים

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסך של כ- 126.3 מיליון ש"ח לעומת כ- 139.5 מיליון ש"ח לשנה המקבילה אשתקד. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסך של כ-13.2 מיליוני ש"ח לעומת רווח של 7.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול ברווח נובע בעיקר מעלייה ברווחים מהשקעות וכן מטיוב התיק.

2.3.2 ביטוח רכב חובה

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסכום של כ- 72.9 מיליוני ש"ח לעומת כ- 81.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסכום של כ- 26 מיליוני ש"ח לעומת רווח של כ- 15.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול ברווח נובע בעיקר מביטול ההפרשה בגין הפסיקה על היוון ריבית קצבאות (וינוגרד) בסך של כ- 11.9 מיליוני ש"ח בשייר האגודה, מגידול בהכנסות מהשקעות (גידול של כ- 7.7 מיליוני ש"ח) ומעלייה בעמלות משנה בגין חוזה יחסי עם מבטחי משנה (ראה ביאור 30 (ה)(1)(6) לדוחות הכספיים). כמו כן, האגודה הגדילה את ההפרשה בענף בגין שיבובים המגיעים למוסד לביטוח לאומי, בסך של כ- 6.9 מיליוני ש"ח (ראה ביאור 30 (ה)(1)(6) לדוחות הכספיים).

2.3.3 ענפי אש רכוש, הנדסי וענפים אחרים

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסכום של כ- 160.1 מיליוני ש"ח לעומת כ- 169.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסכום של כ- 19.7 מיליוני ש"ח לעומת רווח של כ- 10.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול ברווח נובע מירידה בשערי הדולר שהקטינו את הוצאות המימון ומשיפור בתוצאות החיתומיות בשייר.

2.3.4 ענפי חבויות

סך כל מחזור הפרמיות ברוטו בתקופת הדו"ח הסתכמו לסכום של כ- 102.3 מיליוני ש"ח לעומת כ- 99.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד לפני מס בתקופת הדו"ח הסתכם לסכום של כ- 12 מיליוני ש"ח לעומת הפסד של כ- 13.7 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נובע מביטול ההפרשה בגין הפסיקה על היוון ריבית קצבאות (וינוגרד) בסך של כ- 14.1 מיליוני ש"ח בשייר האגודה, בענפי חבות מעבידים וצד ג' (ראה סעיף 30 (ה)(1)(6) לדוחות הכספיים), מגידול בהכנסות מהשקעות של כ- 20 מיליוני ש"ח לעומת אשתקד וזאת לצד הרעה מהותית בענפי חבות מעבידים וצד ג' בגין התפתחות לרעה של תביעות ישנות.

2.4 ביטוח חיים

2.4.1 מידע כללי על תחום הפעילות

ביום 25 למרס, 2015 קיבלה האגודה אישור הממונה על הביטוח לפעול בענף ביטוח חיים ריסק בלבד. במהלך חודש יוני, 2015 החלה האגודה לשווק פוליסות ביטוח חיים ריסק. החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2016 מציגה האגודה נתוני ענף זה.

ביום 17 לדצמבר, 2019 התקשרה האגודה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "מנורה") בהסכם למכירת כל פעילותה (זכויות והתחייבויות) של ביטוח חקלאי בתחום ביטוח חיים - ריסק מוות (לרבות מוות מתאונה וריסק משכנתא) למנורה. לפרטים נוספים אודות המכירה ראה ביאור 1' לדוחות הכספיים.

2.3.2 **רווח (הפסד) בביטוח חיים** (במליוני ש"ח)

12/17	12/18	12/19	
(1.9)	(2.4)	(2.4)	ריסק

2.3.3 **פרמיות של האגודה בביטוח חיים** (באלפי ש"ח)

12.2017		12.2018		12.2019		
שייר עצמי	ברוטו	שייר עצמי	ברוטו	שייר עצמי	ברוטו	
619	1,408	879	2,160	990	2,608	ריסק

(א) **פרמיות שהורווחו**- האגודה החלה בשיווק זהיר לסקטור הקיבוצי בלבד באופן ישיר בעיקר פוליסות ביטוח חיים ריסק בלבד ברבעון האחרון של שנת 2015 ולפיכך חלקה בענף עדיין זניח. ברבעון האחרון של 2016 אושרה לאגודה, על ידי הפיקוח, פוליסה של ביטוח חיים ריסק אגב משכנתא. האגודה החלה בשיווק פוליסה זו בתחילת 2017.

(ב) **הוצאות רכישה נדחות DAC**- האגודה, על פי החלטת האקטואר בביטוח חיים, החליטה, בדוחות הכספיים לשנת 2017 ליצור נכס בגין "הוצאות רכישה נדחות", הואיל והפוליסות תעמודנה במבחן של ברות השבה - DAC. הוצאות הרכישה הנדחות בביטוח חיים הוערכו לתקופה על ידי האקטואר בסך של כ- 563 אלפי ש"ח לעומת 683 אלפי ש"ח.

3. **תזרים מזומנים, נזילות ומימון**

תזרימי המזומנים נטו של האגודה, אשר נבעו מפעילות שוטפת, הסתכמו בתקופת הדו"ח לסך של כ- 179.8 מיליון ש"ח ונבעו בעיקר ממימוש נכסים פיננסיים. תזרימי המזומנים, אשר שימשו לפעילות השקעה הסתכמו בסך של כ- 10.4 מיליון ש"ח. תזרימי המזומנים אשר שימשו לפעילות מימון הסתכמו בסכום של כ- 32 מיליון ש"ח ונובעים בעיקרם מדיבידנד לבעלי יחידות השתתפות של האגודה.

בתקופת הדו"ח יתרות המזומנים של האגודה גדלו בסכום של כ- 140.6 מיליון ש"ח.

האגודה מממנת את פעילותה ממקורות עצמיים (הון עצמי).

4. השפעת גורמים חיצוניים

4.1 התפתחויות בסביבה הכלכלית ושוק ההון

עסקאות הביטוח של האגודה מושפעות מהשינויים העוברים על ההתיישבות העובדת והאגודה מתאימה את פעילותה ואת אופן שיווק הפוליסות לשינויים ולתמורות אשר חלים במגזר זה. כן מושפעת פעילות האגודה מהשינויים בשוק ההון, מהמצב הכלכלי, מהמצב הפוליטי והביטחוני של ישראל וממצב המשק העולמי. לשינויים אלה יש משמעות בתחום ההשקעות, וכן על היקף ההכנסות של האגודה ועל תשלומי התביעות. המשק הישראלי הוא משק מאוד קטן ומאוד פתוח, ולכן הוא גם מושפע בגדול מההתרחשויות במשק העולמי. לא חלו בתקופת הדוח התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של האגודה אשר הייתה להן השפעה מהותית על האגודה לעומת ההשפעה של על השוק בכללותו ועל חברות הביטוח בפרט.

חברות הביטוח, קרנות פנסיה קופות גמל וחברות נוספות הפועלות בתחום השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון. לתשואות בשוק ההון, באפיקים השונים, השלכה מהותית על רווחי חברות הביטוח ובכללן על רווחי האגודה. בתקופת הדוח חל שיפור ניכר ברווחים משוק ההון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. לאחר תאריך הדוחות הכספיים, בעקבות התפתחות מגפת ה"קורונה", התהפכה המגמה בשוק ההון ולחברות הביטוח ובכללן האגודה, נגרמים הפסדים עקב החשיפה שלהן לשוק ההון. ראה [סעיף 6א'](#) להלן.

4.2 נתוני אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן (מדד בגין) (להלן: ה"מדד") עלה בתקופת הדוח בשיעור של 0.6%. בתקופה המקבילה אשתקד עלה המדד בשיעור של 0.8%. המדד הידוע עלה בתקופת הדוח בשיעור של 0.3% ובתקופה המקבילה אשתקד עלה המדד בשיעור של 1.1%. שער החליפין של הדולר ירד בתקופת הדוח בשיעור של 7.8% ובתקופה המקבילה אשתקד עלה שער הדולר בשיעור של 8.1%.

לשיעורי האינפלציה ולשינוי בשער החליפין של הדולר יש השפעה מהותית על התוצאות העסקיות של האגודה ובעיקר על הכנסות מהשקעות, ההתחייבויות הביטוחיות והוצאות המימון.

4.3 שער הריבית

הוועדה המוניטרית הותירה בתקופה הנסקרת את הריבית ללא שינוי, ברמה של 0.25%, אולם בחודשים האחרונים של 2019 היא נקטה במדיניות מרחיבה על ידי רכישות מט"ח בהיקף משמעותי של כ-3.8 מיליארד דולר. בנוסף, הבנק השתמש ב"הכוונה לעתיד" (Forward Guidance) ושינה את הנוסח שלה במרוצת התקופה בהתאם להתפתחויות בישראל ובעולם.

5. יעדים ואסטרטגיה עסקית

האגודה בוחנת מעת לעת את תכניותיה האסטרטגיות ומעדכנת אותן בהתאם להתפתחויות בסביבה החיצונית, בשים לב, בין היתר, למצב שוק ההון ושינויים רגולטוריים. האגודה השלימה תהליך עדכון אסטרטגיה בשנת 2019 וזו אושרה בועד המנהל בחודש דצמבר 2019.

המידע המובא להלן הינן בגדר מידע צופה פני עתיד, המתבסס על היעדים והכוונות האסטרטגיות של האגודה המשקפות את מדיניותה נכון למועד פרסום הדו"ח. הערכות אלו עשויות להשתנות, כולן או חלקן, מעת לעת. אין כל ודאות בדבר התממשות כוונות או אסטרטגיה זו של האגודה. ייתכן, כי היעדים המתוארים להלן לא יושגו בעתיד או שהאגודה תחליט שלא ליישם את האסטרטגיה האמורה, כולה או חלקה, וזאת, בין היתר, בשל שינויים בסביבה העסקית, לרבות שינויים רגולטוריים, שינויים בשוק ההון בארץ ובעולם, וכל שינוי העלול להשפיע על האגודה.

אסטרטגיית האגודה ויעדיה העיקריים הינם כדלקמן: מתן מענה מיטבי לצרכי לקוחות האגודה במגזר הקיבוצי, תוך שימור מעמדה של האגודה כמובילה במגזר זה; הרחבת פעילות האגודה בתחום הביטוח הפרטי במגזר הקיבוצי, תוך טיוב וייעול הפעילות הקיימת וקידום החדשנות בתחום הדיגיטלי; שמירה על רמה מקצועית ואיכותית של עובדי האגודה ורתימת העובדים למאמץ הארגוני המשותף; המשך מתן שירות איכותי ואמין תוך מיקוד בצרכי הלקוחות המשתנים בסקטור הקיבוצי. כל זאת יחד עם שימור רווחיות בתיק פרט מחוץ לסקטור הקיבוצי באמצעות סוכני ביטוח.

לצורך ביצוע האסטרטגיה והיעדים כאמור האגודה שמה דגש על ביצוע חיתום איכותי ועל נושא ביטוחי המשנה, בוחנת באופן רציף את צרכי הלקוחות, בוחנת את רווחיות הענפים בהם היא פועלת ואת רווחיות המוצרים אותם היא משווקת, ושמה דגש על טיוב מתמיד בתהליך קבלת מבוטחים, פיתוח כלים ניהוליים לצורך קבלת החלטות, והכל תוך שימת דגש על נושא ניהול הסיכונים. כמו כן, במהלך 2020 האגודה תרחיב השקעותיה לשיפור מערכות המידע ותהליכי העבודה, למיתוג מחדש והגדלת מודעות לפעילות האגודה בתוך הסקטור הקיבוצי ולפיתוח מוצרים ושירותים חדשניים ודיגיטליים בתחום ביטוחי הפרט.

6. אירועים לאחר תאריך המאזן

א. בחודש דצמבר, 2019 התפרץ נגיף הקורונה COVID-19 (להלן: "נגיף הקורונה") ומשם התפשט למדינות רבות וביניהן ישראל. בחודש מרס 2020, התפרצות הנגיף הוכרזה כמגיפה עולמית על ידי ארגון הבריאות העולמי (להלן: "מגפת הקורונה").

עם התפרצות נגיף הקורונה, האגודה החלה בהערכות להשלכותיו וקיימה ישיבת ועד מנהל אשר במסגרתה, נבחנה החשיפה הפוטנציאלית של נגיף הקורונה על האגודה, בהקשר להיבטים שונים, וביניהם מוכנות האגודה למצבי חירום והכלים אשר קיימים באגודה לצורך ניהול הסיכונים הקיימים, הן תפעוליים והן פיננסיים.

בתוך כך, האגודה נקטה ועודנה נוקטת בצעדים אשר יאפשרו לה להתמודד עם השפעת מגפת הקורונה על פעילותה העסקית, לרבות קיום הערכות מצב שוטפות, ביצוע פעולות לצמצום ומניעת הדבקות בקרב עובדי האגודה, היערכות להפעלת תשתיות ייעודיות למצבי חירום אשר קיימות באגודה הכוללות בין היתר מערכות טכנולוגיות המאפשרות עבודה מרחוק לאורך תקופת זמן ממושכת ולביצוע כלל התהליכים אשר האגודה מחויבת להם ככל שיידרש.

ביום 17 במרס 2020, התקבל מכתב מהממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר קיומו של מצב חירום כהגדרתו בחוזר גופים מוסדיים, "המשכיות עסקית בגופים מוסדיים". בחוזר פורטו פעולות שונות שעל הגופים המוסדיים לקיים על מנת להיערך למצב החירום ולאפשר לגופים להמשיך ולתת שירות ללקוחותיהם בשירותים חיוניים כפי שהוגדרו בחוזר האמור ולהמשיך ולפעול להרחבת עבודת עובדים חיוניים מרחוק תוך ניהול הסיכונים הכרוכים בכך, לרבות סיכוני סייבר ואבטחת מידע. לצורך כך המכתב הורה לגופים המוסדיים להקצות את משאבים מתאימים ככל שידרשו.

האגודה בחנה את ההשפעה האפשרית של מגפת הקורונה מבחינת החשיפות לסיכונים ביטוחיים בביטוח כללי תוך התמקדות בבחינת כיוויי אובדן רווחים וחביונות. בהתאם להערכות האגודה, לא קיימות חשיפות ביטוחיות מהותיות לאגודה הנובעות ממגפת הקורונה בעיקר מהסיבות הבאות:

1. הכיסוי לאובדן רווחים הינו אך ורק מנוק פיזי לרכוש מבוטח.
  2. בעניין החביונות, על מנת לקבוע שיש חבות (צד ג' או חברות מעבידים), יש להוכיח רשלנות שמורכבת מחובת זהירות, התרשלנות, קשר סיבתי ונזק שנגרם ולהערכת האגודה יהיה קשה להוכיח רשלנות כאמור.
- בנוסף, האגודה מעריכה כי למגפה לא צפויה השפעה מהותית על הביטוח של ענפי רכוש.
- מבחינת פוליסות חיים- ריסק מוות, האגודה מעריכה כי החשיפה בעקבות כיסוי ריסק מוות אינה מהווה חשיפה מהותית שכן תיק ביטוחי הריסק של האגודה קטן מאוד בהיקפו.
- אולם, התפרצות נגיף הקורונה הביאה לירידות שערים חדות בשווקים הפיננסיים, לרבות במדדי המניות בארץ ובעולם ובאגרות החוב הקונצרניות שהשפיעו לרעה על תיק הנוסטרו של האגודה. לפירוט בדבר ההשפעה השלילית על התוצאות הכספיות של האגודה, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

המשך מגפת הקורונה ופעולות ממשלה כגון השבתת חלקים נרחבים במשק הישראלי והגלובלי עלולים וצפויים להביא להשלכות שליליות על המשק בכללותו וכפועל יוצא מכך, על פעילות האגודה, היקף העסקים, היקף תביעות הביטוח ועל עלויות התפעול של האגודה. נכון למועד זה, אין ביכולתה של האגודה להעריך באופן מלא את ההשפעה של מגפת הקורונה על האגודה וזאת בעיקר עקב חוסר הוודאות בדבר

המשך מגפת הקורונה, עוצמתה והשפעותיה השונות על המשק המקומי והגלובלי ולצעדים נוספים שיינקטו על ידי הממשלה, ממשלות העולם והבנקים המרכזיים.

ב. בחודש פברואר 2020 נחתם הסכם לרכישת יתרת ה-50% מהון המניות של משקי טנא מבעל המניות האחר וזאת בעקבות מימוש אופצית מכר שהוקנתה לו בעבר. עסקה זו טרם הושלמה והיא מותנית בעיקרה באישור הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

חברי הוועד המנהל מודים להנהלת האגודה, לעובדיה ולסוכנות הביטוח על תרומתם להישגי האגודה.

דורון סט

יו"ר הוועד המנהל

26 במרס 2020

הצהרות מנהלים

הצהרה

אני, אלעד שלף, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדו"ח השנתי של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן "האגודה") לשנת 2019 (להלן "הדו"ח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדו"ח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדו"ח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדו"ח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של האגודה לימים ולתקופות המדווחים בדו"ח.
4. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדו"ח של האגודה, וכן:
  - 4.1 קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לאגודה לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים באגודה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדו"ח.
  - 4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS).
  - 4.3 הערכנו את היעילות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של האגודה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדו"ח בהתבסס על הערכתנו.
  - 4.4 גלינו בדו"ח כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי.
5. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו, גילינו לרואה החשבון המבקר לוועד המנהל ולוועדת הביקורת של האגודה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - 5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של האגודה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי, וכן -
  - 5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

הצהרה

אני שמואל הרטשטיין, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדו"ח השנתי של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן "האגודה") לשנת 2019 (להלן "הדו"ח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדו"ח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדו"ח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדו"ח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של האגודה לימים ולתקופות המדווחים בדו"ח.
4. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדו"ח של חברת הביטוח, וכן-
  - 4.1 קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לאגודה לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים באגודה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדו"ח.
  - 4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS).
  - 4.3 הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של האגודה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדו"ח בהתבסס על הערכתנו.
  - 4.4 גילינו בדו"ח כל שינוי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
5. אני ואחרים באגודה המצהירים הצהרה זו, גילינו לרואה החשבון המבקר, לוועד המנהל ולוועדת הביקורת של האגודה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - 5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של האגודה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי, וכן -
  - 5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

שמואל הרטשטיין,

26 במרס 2020

משנה למנכ"ל ומנהל כספים

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ - דוח תקופתי לשנת 2019 - חלק ב - דוח הוועד המנהל

דו"ח הוועד המנהל וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הוועד המנהל, של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן "האגודה") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של האגודה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לוועד המנהל ולהנהלה של האגודה לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. בלא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דו"ח כספי.

ההנהלה בפיקוח הוועד המנהל מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הוועד המנהל נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נוהלי בקרה פנימית.

הנהלת האגודה, בפיקוח הוועד המנהל העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי ל-31 בדצמבר 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של (COSO) Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ל-31 בדצמבר 2018, הבקרה הפנימית של האגודה על דיווח כספי היא אפקטיבית.

יו"ר הוועד המנהל: **דורון סט** (חתימה) _____

מנכ"ל: **אלעד שלף** (חתימה) _____

משנה למנכ"ל ומנהל הכספים: **שמואל הרטשטיין** (חתימה) _____

26 במרס 2020

חלק ג

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2019

חלק ג - ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2019

תוכן העניינים

עמוד

<u>2</u>	דוח רואה החשבון המבקר
<u>3</u>	דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
<u>4</u>	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
<u>5</u>	דוחות מאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר
<u>6</u>	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
<u>7-9</u>	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
<u>10-123</u>	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
<u>124</u>	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד של האגודה ("סולו")
<u>125-130</u>	נספח א'- תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הנפרדים של האגודה ("סולו")
<u>131</u>	נספח ב'- מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות

דוח רואה החשבון המבקר לחברי האגודה של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

ביקרתי את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - האגודה) לימים 31 בדצמבר, 2019 ו-2018 ואת הדוחות המאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019.

דוחות כספיים אלה הינם באחריות הועד המנהל וההנהלה של האגודה, אחריותי היא לחוות דיעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתי.

לא ביקרתי את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 0.12% וכ-0.07% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר, 2019 ו-2018, בהתאמה, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ- 1.3%, כ- 1.1% וכ- 0.9% מכלל ההכנסות המאוחדות לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2019, 2018 ו-2017, בהתאמה. כמו כן לא ביקרתי את הדוחות הכספיים של חברה המוצגת על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בה הסתכמה לסך של 3,858 אלפי ש"ח ו- 3,475 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2019 ו- 2018, בהתאמה, ואשר חלקה של האגודה בתוצאות החברה הנ"ל הסתכם לרווח של 699 אלפי ש"ח, רווח של 942 אלפי ש"ח והפסד של 144 אלפי ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2019, 2018 ו- 2017, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לי וחוות דעתי, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכתי את ביקורתי בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה החשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה, נדרש ממני לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מיידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הועד המנהל וההנהלה של האגודה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אני סבור שביקורתי מספקת בסיס נאות לחוות דעתי.

לדעתי, בהתבסס על ביקורתי ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של האגודה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2019 ו-2018 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981.

ביקרתי גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של האגודה ליום 31 בדצמבר, 2019 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלי מיום 26 במרס, 2020 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של האגודה.

יאיר קופל - רו"ח מבקר
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
26 במרס, 2020

דוח רואה החשבון המבקר לחברי האגודה

של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרתי את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") ליום 31 בדצמבר, 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הועד המנהל וההנהלה של האגודה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הועד המנהל בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותי היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של האגודה בהתבסס על ביקורתי.

ערכתי את ביקורתי בהתאם לתקני ה-(Public Company Accounting Oversight Board) PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש ממני לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתי כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתי כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבתי כנחוצים בהתאם לנסיבות. אני סבור שביקורתי מספקת בסיס נאות לחוות דעתי.

בקרה פנימית על דיווח כספי של אגודה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של אגודה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי האגודה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של האגודה נעשים רק בהתאם להרשאות הועד המנהל וההנהלה של האגודה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי האגודה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתי, האגודה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2019 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרתי גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של האגודה לימים 31 בדצמבר 2019 ו-2018 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019 והדוח שלי, מיום 26 במרס, 2020, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

ליום 31 בדצמבר		באור	
2018	2019		
אלפי ש"ח			
7,932	11,967	<u>5</u>	נכסים
(** 84)	135	<u>(1)19</u>	נכסים בלתי מוחשיים
22,977	22,472	<u>6</u>	נכסי מסים נדחים
11,514	(* 17,799)	<u>7</u>	הוצאות רכישה נדחות
15,296	17,051	<u>8</u>	רכוש קבוע
305,550	372,782	<u>15</u>	השקעה בחברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
5,158	9,603		נכסי ביטוח משנה
26,851	32,407	<u>9</u>	נכסי מסים שוטפים
68,860	70,978	<u>10</u>	חייבים ויתרות חובה
1,000	652	<u>12</u>	פרמיות לגבייה
			נכסים בשל הטבות לעובדים
			השקעות פיננסיות אחרות:
600,927	611,682	<u>(ב)11</u>	נכסי חוב סחירים
255,586	209,259	<u>(ג)11</u>	נכסי חוב שאינם סחירים
178,101	84,645	<u>(ה)11</u>	אחרות
1,034,614	905,586		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
294,701	435,277	<u>13</u>	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,794,537</u>	<u>1,896,709</u>		סך כל הנכסים
			הון והתחייבויות
		<u>14</u>	הון:
178,381	178,381		הון מניות ופרמיה
(31,122)	(31,723)		קרנות הון
326,544	367,969		יתרת עודפים
473,803	514,627		סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של האגודה
466	202		זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>474,269</u>	<u>514,829</u>		סך כל ההון
			התחייבויות:
1,194,153	1,237,310	<u>15</u>	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
(** 135)	23	<u>(1)19</u>	התחייבויות בגין מסים נדחים
50	163	<u>12</u>	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
76	561		התחייבויות בגין מיסים שוטפים
125,854	136,068	<u>20</u>	זכאים ויתרות זכות
-	(* 7,755)	<u>21</u>	התחייבויות הנובעות מחכירה
1,320,268	1,381,880		סך כל ההתחייבויות
<u>1,794,537</u>	<u>1,896,709</u>		סך כל ההון וההתחייבויות

(* לענין יישום לראשונה של תקן IFRS 16 - חכירות, ראה [באור 2 כ"ד\(1\)](#).)

(** סווג מחדש, ראה [באור 2\(כז\)](#).)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

26 במרס, 2020

שמואל הרטשטיין
משנה למנהל הכללי
ומנהל כספים

אלעד שלף
מנהל כללי

דורון סט
יו"ר הוועד המנהל

תאריך אישור הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2017	2018 אלפי ש"ח	2019		
516,322	488,415	466,544	22	פרמיות שהורווחו ברוטו
165,277	192,284	201,135	22	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
351,045	296,131	265,409	22	פרמיות שהורווחו בשייר
42,585	13,783	68,270	23	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,075	14,419	15,145	24	הכנסות מדמי ניהול
37,459	45,494	55,167	25	הכנסות מעמלות
445,164	369,827	403,991		סך כל ההכנסות
359,169	355,042	379,361		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
93,786	129,016	169,836		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
265,383	226,026	209,525	26	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, בשייר
72,429	74,301	71,528	27	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
36,032	34,136	37,220	28	הוצאות הנהלה וכלליות
(5,291)	4,992	(3,563)	29	הוצאות (הכנסות) מימון
208	178	124		הוצאות אחרות - הפסד הון
368,761	339,633	314,834		סך כל ההוצאות
822	1,462	2,246		חלק ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
77,225	31,656	91,403		רווח לפני מסים על הכנסה
16,601	7,483	19,787	(ד)19	מסים על ההכנסה
60,624	24,173	71,616		רווח נקי
(683)	315	(461)		רווח (הפסד) כולל אחר:
143	(73)	106		רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(540)	242	(355)		השפעת המס
60,084	24,415	71,261		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
				סה"כ רווח כולל
60,707	24,231	71,780		רווח (הפסד) נקי מיוחס ל:
(83)	(58)	(164)		בעלי המניות של האגודה
60,624	24,173	71,616		זכויות שאינן מקנות שליטה
60,167	24,473	71,425		סה"כ רווח (הפסד) כולל מיוחס ל:
(83)	(58)	(164)		בעלי המניות של האגודה
60,084	24,415	71,261		זכויות שאינן מקנות שליטה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ אלפי ש"ח	יתרת עודפים	קרן מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		הון מניות ופרמיה	
				קרן הון מעסקאות עם בעלי שליטה	קרן מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
422,945	782	422,163	274,904	-	(31,122)	178,381	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2017</u>
(13,000)	-	(13,000)	(13,000)	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
60,624	(83)	60,707	60,707	-	-	-	רווח נקי (הפסד) סה"כ הפסד כולל אחר
(540)	-	(540)	(540)	-	-	-	
60,084	(83)	60,167	60,167	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
470,029	699	469,330	322,071	-	(31,122)	178,381	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017</u>
(20,000)	-	(20,000)	(20,000)	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
(175)	(175)	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
24,173	(58)	24,231	24,231	-	-	-	רווח נקי (הפסד) סה"כ רווח כולל אחר
242	-	242	242	-	-	-	
24,415	(58)	24,473	24,473	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
474,269	466	473,803	326,544	-	(31,122)	178,381	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018</u>
(30,000)	-	(30,000)	(30,000)	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
(701)	(100)	(601)	-	(601)	-	-	רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה (ראה באור 10)
71,616	(164)	71,780	71,780	-	-	-	רווח נקי (הפסד) סה"כ הפסד כולל אחר
(355)	-	(355)	(355)	-	-	-	
71,261	(164)	71,425	71,425	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
514,829	202	514,627	367,969	(601)	(31,122)	178,381	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2017	2018	2019		
אלפי ש"ח				
97,747	37,572	179,361	<u>א</u>	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
				תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(4,424)	(5,708)	(2,553)		השקעה ברכוש קבוע
(4,605)	(3,940)	(4,982)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
213	-	-		פרעון הלוואה מחברה מוחזקת
				מזומנים שנגרעו בשל רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה
-	-	(3,282)	<u>ב</u>	דיבידנד שהתקבל מחברות מוחזקות
150	425	427		תמורה ממימוש רכוש קבוע
615	301	379		
(8,051)	(8,922)	(10,011)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				תזרימי מזומנים מפעילות מימון
-	-	(1,265)		פירעון התחייבות בגין חכירה
(13,000)	(20,000)	(30,000)		דיבידנד ששולם לבעלי יחידות האגודה
-	(175)	-		דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	(701)		רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה
(6,667)	(3,333)	-		פירעון כתב התחייבות נדחה
(19,667)	(23,508)	(31,966)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(1,247)	(4,493)	3,192		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
68,782	649	140,576		עלייה במזומנים ושווי מזומנים
225,270	294,052	294,701		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
294,052	294,701	435,277		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

60,624	24,173	71,616
--------	--------	--------

רווח נקי

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

(822)	(1,462)	(2,246)	חלק האגודה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נטו
(25,814)	3,007	(43,338)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(9,668)	(13,484)	(9,846)	נכסי חוב סחירים
(10,856)	1,187	(14,341)	נכסי חוב שאינם סחירים
77,486	17,272	193,361	השקעות אחרות
(141)	(92)	-	פדיונות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות אחרות
208	178	124	הכנסות מימון בגין התחייבויות פיננסיות אחרות
			הפסד ממימוש רכוש קבוע
2,185	3,193	4,785	פחת והפחתות:
2,495	3,364	4,680	רכוש קבוע
			נכסים בלתי מוחשיים
(89)	(57)	(73)	שערוך הלוואה שניתנה לחברה מוחזקת
(16,954)	21,154	43,157	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
21,651	(41,042)	(67,232)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(527)	(821)	505	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
16,601	7,483	19,787	מסים על ההכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
5,020	5,028	(2,118)	פרמיות לגבייה
4,858	2,691	(5,147)	חייבים ויתרות חובה
(17,983)	28,350	9,491	זכאים ויתרות זכות

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

47,650	35,949	131,549
--------	--------	---------

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:

(15,518)	(22,550)	(23,804)	מסים ששולמו
4,991	-	-	מסים שהתקבלו
(10,527)	(22,550)	(23,804)	
97,747	37,572	179,361	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		

נספח ב' – מזומנים שנגרעו בשל רכישת חברה שאוחדה לראשונה

נכסים והתחייבויות בעת השגת השליטה:

		(3,733)	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	(409)	חייבים ויתרות חובה
-	-	723	זכאים ויתרות זכות
-	-	137	שווי הוגן של השקעה קיימת במועד הרכישה
-	-	(3,282)	

באור 1: - כללי

- א. תיאור כללי של האגודה ופעילותה
- ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן "האגודה") הינה אגודה תושבת ישראל ומושבה הקבוע הינו בתל אביב, רח' חשמונאים 93.
- האגודה עוסקת בכל ענפי ביטוח כללי. ביום 25 למרס, 2015 קיבלה האגודה אישור מהממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לפעול בענף ביטוח חיים ריסק בלבד. במהלך חודש יוני, 2015 החלה האגודה לשווק פוליסות ביטוח חיים ריסק. החל מדוחות כספיים ליום 31 במרס, 2016 מציגה האגודה נתוני ענף זה.
- האגודה קיבלה אישור להרחבת הרישיון אל תחום ביטוח המשכנתא והחלה בשיווק מוצר זה בתחילת הרבעון הראשון של שנת 2017. במהלך חודש פברואר 2018 קיבלה האגודה אישור למכור פוליסות ביטוח חיים במסגרת קבוצתית. על-פי תקנות האגודה, עסקי האגודה מוגבלים לביטוחים של חברי האגודה, חבריהם ועובדיהם וכן גופים אחרים, לפי החלטת ההנהלה.
- ב. נכון ליום 31 בדצמבר, 2019 לאגודה השקעה בשלוש חברות מוחזקות כדלקמן:
1. עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - "עתודות") באחזקה של 50%.
  2. ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ (לשעבר משקי הקיבוצים סוכנות לביטוח בע"מ) (להלן - "סוכנות הביטוח") באחזקה של 100%.
  3. עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ (להלן - עידן חדש") באחזקה של 100% (ראה גם [ו' להלן](#)).
- ג. מלוא השליטה באגודה הינה בידי אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן - אחזקות ביטוח).
- ד. שינוי מבנה באגודה
1. על פי הרולינג שהתקבל ממס הכנסה ביום 21 בנובמבר, 2012 נקבע כי האגודה תעביר לאגודה אחות ניהול סיכונים- אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן - ניהול סיכונים), אגודת אחזקות חדשה ללא פעילות, את מלוא החזקותיה (50%) בחברת עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ, להלן - "עתודות" וכן את מלוא זכויותיה במבנה המצוי ברחוב החשמונאים בתל אביב הידוע כגוש 7459 חלקות 15 ו-16 וגוש 7100 חלקות 67, 66 ו-68 (להלן - המבנה), וכן נכסים כספיים מסוימים (זכויותיה בקשר עם הלוואות שניתנו על ידה לגורמים שונים) (להלן יחד: "הנכסים המועברים"), וזאת ללא תמורה כלשהי. העברת הנכסים המועברים תעשה ללא תמורה בין במישרין או בעקיפין. הובהר, כי ביצוע העברת כל אחד מהנכסים המועברים אינו מותלה האחד בשני וכל אחד מהם עומד בפני עצמו ומותנה באישור הועד המנהל של האגודה.
  2. בהתאם לרולינג העבירה האגודה ביום 1 בינואר, 2014 לניהול סיכונים הלוואות בסך 14,658 אלפי ש"ח שניתנו על ידה לגורמים שונים.
- ביום 5 ליולי, 2015, לאחר שנתקיימו כל התנאים המתלים, הועבר המבנה ברחוב החשמונאים בסך של 6,247 אלפי ש"ח כולל ניכוי עתודה למס בגינו, לניהול סיכונים.

באור 1: - כללי (המשך)

ד. שינוי מבנה באגודה (המשך)

3. ביום 29 במאי, 2014 אושרה באגודה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 10,000 אלפי ש"ח וכן העברת מניות עתודות והזכויות הקשורות עימה לניהול סיכונים.

חלוקת הדיבידנד והעברת עתודות כאמור לעיל הותנו בהתחייבות בלתי הדירה שהתקבלה מאחזקות ביטוח שלפיה, בין היתר, אחזקות ביטוח לא תחלק דיבידנד, אלא בכפוף לכך שבמועד החלוקה עודף ההון הקיים על ההון הנדרש של האגודה לא יהיה נמוך מ-30%.

אחזקות ביטוח נתנה את ההתחייבות האמורה.

נכון למועד זה טרם הועברו החזקותיה של האגודה בעתודות לניהול סיכונים.

ה. ביום 29 לאפריל 2018 חתמו ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ (להלן "ביטוח חקלאי סוכנות") (סוכנות ביטוח בשליטת האגודה), מרדכי כנעני ודני הרשור (להלן: "בעלי המניות") וכנעני סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "סוכנות כנעני"), על תוספת 2 להסכם ביניהם (מיום 3 בנובמבר, 2011) לפיה, בין היתר ביטוח חקלאי סוכנות תרכוש 15% נוספים מהונה המונפק של סוכנות כנעני. ביום 1 בינואר, 2019 רכשה האגודה 15% מהונה המונפק של סוכנות כנעני עבור סכום של כ- 701 אלפי ש"ח והגיעה לאחזקה של 80% בה. כמו כן, ניתנה לביטוח חקלאי סוכנות אופציה לרכישת 20% מאחזקותיהם הנוותרות של בעלי המניות בסוכנות כנעני, וזאת עד ליום 31 בדצמבר, 2025.

ו. במהלך חודש מרס 2019 הודיעה האגודה לרמון גרניט/ תורן סוכנות לביטוח ימי 1998 שותפות מוגבלת, המחזיקה ב-50% ממניות עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ ("עידן חדש"), על מימוש אופציית ה-CALL הנתונה לאגודה על פי הסכם המייסדים של עידן חדש משנת 2011. ביום 30 ביוני 2019 התקיימו כל התנאים המתלים ומאותו מועד מחזיקה האגודה במלוא מניות עידן חדש, לפיכך אוחדו דוחותיה הכספיים של עידן חדש לראשונה בדוחות אלו עם דוחות האגודה (ראה גם [באור 4](#)).

ז. ביום 17 לדצמבר, 2019 התקשרה האגודה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "מנורה") בהסכם למכירת כל פעילותה (זכויות והתחייבויות) של ביטוח חקלאי בתחום ביטוח חיים - ריסק מוות (לרבות מוות מתאונה וריסק משכנתא) למנורה בתמורה לסך של 1.9 מיליוני ש"ח, כפוף להתאמות בגין שימור התיק. עם השלמת העסקה צפויה האגודה לרשום רווח בסך 700 אלפי ש"ח. ממועד ההתקשרות הפסיקה האגודה למכור חוזים חדשים בתחום עסקי ביטוח החיים.

השלמת העסקה מותנית בקיומם של מספר תנאים שטרם התקיימו, ביניהם קבלת אישור בית המשפט ואישור הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון. האגודה פועלת על מנת להביא לקיומם של תנאים אלה ולהשלים את העסקה.

ח. למידע אודות השפעת התפרצות נגיף הקורונה על עסקי האגודה, ראה [באור 33 א'](#).

ט. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

האגודה - ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ.

הקבוצה - האגודה והחברות המוחזקות שלה.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים במישרין או בעקיפין עם דוחות האגודה.

חברות כלולות - חברות אשר לאגודה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית שלהן אך לא שליטה, ואשר השקעת האגודה בהן כלולה בדוחות הכספיים המאוחדים של האגודה על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות שהשקעות האגודה בהן כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

<p>א. <u>בסיס הצגת הדוחות הכספיים</u></p> <p>1. <u>בסיס המדידה</u></p> <p>הדוחות הכספיים של האגודה ערוכים על בסיס העלות, למעט התחייבויות ביטוחיות, מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נכסי והתחייבויות מסים נדחים, נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים והשקעות המטופלות לפי השווי המאזני.</p> <p>2. <u>מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים</u></p> <p>דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS). כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי, כפי שנקבע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על-פיו.</p> <p>3. <u>תקופת המחזור התפעולי</u></p> <p>תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים ולעסקי ביטוח כללי בעלי זנב ארוך.</p>	<p>באור 1: - כללי (המשך)</p> <p>ח. <u>הגדרות (המשך)</u></p> <p>אגודת האם</p> <p>צדדים קשורים</p> <p>בעלי עניין ובעלי שליטה</p> <p>הממונה</p> <p>חוק הפיקוח</p> <p>תקנות ההון</p> <p>כללי ההשקעה</p> <p>חוזי ביטוח</p> <p>נכסי ביטוח משנה</p> <p>התחייבויות בגין חוזי ביטוח</p> <p>פרמיות</p> <p>פרמיות שהורווחו</p>	<p>- אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ.</p> <p>- כהגדרתם ב-24 IAS.</p> <p>- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.</p> <p>- הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.</p> <p>- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.</p> <p>- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), תשע"ח-2018.</p> <p>- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים".</p> <p>- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.</p> <p>- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.</p> <p>- עתודות ביטוח ותביעות תלויות, במגזרי הפעילות ביטוח כללי וביטוח חיים.</p> <p>- פרמיות לרבות דמים.</p> <p>- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.</p>
---	---	---

באור 2: -

עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של האגודה ערוכים על בסיס העלות, למעט התחייבויות ביטוחיות, מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נכסי והתחייבויות מסים נדחים, נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים והשקעות המטופלות לפי השווי המאזני.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS). כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי, כפי שנקבע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על-פיו.

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים ולעסקי ביטוח כללי בעלי זנב ארוך.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים (המשך)

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של האגודה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו מספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1.

5. מדיניות חשבונאית עקבית ויישום לראשונה של תקני IFRS

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי, בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת האגודה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

לגבי החלטת האגודה בנוגע ליעוד נכסי האגודה, ראה [באור 2\(ט\)](#) להלן.

2. שיעור ההיוון של התחייבויות בגין חכירה

האגודה אינה יכולה לקבוע בנקל את שיעור הריבית הגלומה בחכירות ולכן לצורך חישוב ההתחייבויות בגין חכירה היא משתמשת בשיעור הריבית התוספתי של האגודה. שיעור הריבית התוספתי שקובעת האגודה מהווה את שיעור הריבית שהאגודה הייתה צריכה לשלם על הלוואה לתקופה הדומה לתקופת החכירה ועם בטוחה דומה וזאת לשם השגת נכס בערך דומה לנכס זכות השימוש הנובע מהחכירה והכל בסביבה כלכלית דומה. במצבים בהם אין עסקאות מימון עליהן האגודה יכולה להתבסס היא קובעת את שיעור הריבית התוספתי בהתאם לסיכון המימוני המיוחס לאגודה, תקופת החכירה וכן משתנים כלכליים נוספים הנובעים מתנאים ומגבלות הקיימות בחוזה החכירה. האגודה נעזרת לעיתים במערך שווי חיצוני לצורך קביעת שיעור הריבית התוספתי.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת הקבוצה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הקבוצה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שההנחות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

להתפרסם בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך המאזן ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקבוצה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות בבאור 30(ה)1(3) לגבי ביטוח כללי, ובבאור 30(ה)2 לגבי ביטוח חיים.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי בביטוח כללי ראה באור 30(ה)1.

2. תביעות משפטיות

ליום 31 בדצמבר 2019 לא קיימות תביעות תלויות ומשפטיות כנגד האגודה.

עם זאת האגודה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת האגודה וחברות מוחזקות שלה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בקבוצה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בקבוצה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד הממונה, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת הקבוצה אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכות האגודה והחברות המוחזקות על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני בו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי הוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, הניתן לצרכי הצגה בבאור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח על הרווח הכולל, ראה באור 2(ג). בכל תאריך מאזן בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

5. ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים

הקבוצה בוחנת ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע משימוש

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

5. ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים (המשך)

מתמשך ביחידה מניבת מזומנים שאליה הוקצה הנכס. כמו כן, נדרשת ההנהלה לאמוד שיעור נכיון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. ראה מידע נוסף [בבאור 2\(ג\)](#).

6. הטבות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוך בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו. ראה מידע נוסף [בבאור 2\(טו\)](#).

7. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש שיקול דעת של ההנהלה על מנת לקבוע האם ניתן להכיר בנכס מסים נדחים ואת סכום נכס המסים הנדחים שניתן להכיר בו וזאת בהתבסס על קיום, עיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ואסטרטגיית תכנון המס. ראה מידע נוסף [בבאור 2\(כא\)](#).

8. קביעת ברות השבה של הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים

ברות השבה של הוצאות הרכישה הנדחות בביטוח חיים נבדקת מדי תקופה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים ומשתנים נוספים כאמור [בבאור 2\(ח1\)](#). אם תחת הנחות אלו לא תתקיים ברות השבה, יתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע ההצגה של הדוחות הכספיים הינו ש"ח.

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של האגודה. מטבע הפעילות הוא המטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת האגודה ולפי מטבע זה נמדדים מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה של האגודה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער, למעט אלה המהוונים לנכסים כשירים או נזקפים להון בעסקאות גידור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

עסקאות ביטוח משנה לסוגיהן הנקובות במט"ח מתורגמות למטבע הפעילות בהתאם להסכמים שנחתמו עם מבטחי משנה.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח, בהתאם לתנאי ההסכם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלאגודה יש שליטה בהן (חברות בנות). שליטה מתקיימת כאשר לאגודה יש כח השפעה על החברה המושקעת, חשיפה או זכויות לתשואות משתנות כתוצאה ממעורבותה בחברה המושקעת וכן היכולת להשתמש בכח שלה כדי להשפיע על סכום התשואות שינבע מהחברה המושקעת. בבחינת שליטה מובאת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

הדוחות הכספיים של האגודה והחברות הבנות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות הבנות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של האגודה. יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין האגודה והחברות הבנות בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

זכויות שאינן מקנות שליטה בגין חברות בנות מייצגות את ההון בחברות הבנות שאינן ניתנות לייחוס, במישרין או בעקיפין, לאגודת האם. הזכויות שאינן מקנות שליטה מוצגות בנפרד במסגרת ההון של האגודה. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לאגודה ולזכויות שאינן מקנות שליטה. הפסדים מיוחסים לזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוח המאוחד על המצב הכספי הינה שלילית.

שינויים בשיעור החזקה בחברת בת אשר אינם מביאים למצב של איבוד שליטה, מוכרים כשינוי בהון על ידי התאמה של יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה כנגד ההון המיוחס לבעלי מניות החברה ובניכוי/ ובתוספת של תמורה ששולמה או התקבלה.

בעת מימוש חברה בת תוך איבוד שליטה, האגודה:

- גורעת את הנכסים (לרבות מוניטין) ואת ההתחייבויות של החברה הבת.
- גורעת את היתרה בדוחות הכספיים של הזכויות שאינן מקנות שליטה.
- גורעת את ההתאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים שנזקפו להון העצמי.
- מכירה בשווי ההוגן של התמורה שהתקבלה.
- מכירה בשווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה.
- מסווגת מחדש את הרכיבים שהוכרו קודם לכן ברווח (הפסד) כולל אחר, באותו אופן שהיה נדרש אם החברה הבת הייתה מממשת ישירות את הנכסים או ההתחייבויות הקשורים.
- מכירה בהפרש כלשהו שנוצר (עודף או גרעון) כרווח או כהפסד.

ה. צירופי עסקים ומוניטין

צירופי עסקים מטופלים בשיטת הרכישה. עלות הרכישה נמדדת על פי השווי ההוגן של התמורה שהועברה במועד הרכישה בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה בנרכשת. בכל צירוף עסקים, האגודה בוחרת האם למדוד את הזכויות שאינן מקנות שליטה בנרכשת בהתאם לשוויים ההוגן במועד הרכישה או לפי חלקן היחסי בשווי ההוגן של הנכסים המזוהים נטו של הנרכשת.

עלויות רכישה ישירות נזקפות בעת התהוותן לדוח רווח והפסד.

בצירוף עסקים המושג בשלבים, זכויות הונות בנרכשת שהוחזקו על ידי הרוכשת קודם להשגת השליטה נמדדות בשווי הוגן למועד הרכישה תוך הכרה בדוח רווח או הפסד משערך ההשקעה הקודמת במועד העלייה לשליטה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. צירופי עסקים ומוניטין (המשך)

תמורה מותנית מוכרת בשוויה ההוגן במועד הרכישה. תמורה מותנית מסווגת כנכס או כהתחייבות פיננסית בהתאם ל- IAS 39. שינויים עוקבים בשווי ההוגן של התמורה המותנית מוכרים בדוח רווח והפסד או בדוח על הרווח הכולל האחר. אם התמורה המותנית מסווגת כמכשיר הוני, היא נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד הרכישה ללא מדידה עוקבת.

מוניטין נמדד לראשונה לפי העלות, שהינה ההפרש בין תמורת הרכישה והזכויות שאינן מקנות שליטה לבין הסכום נטו של הנכסים המזוהים שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו. אם סכום המוניטין שהתקבל הינו שלילי, הרוכש יכיר ברווח שנוצר במועד הרכישה.

ו. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן חברות שלקבוצה יש השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית שלהן, אך לא שליטה. ההשקעה בחברה כלולה מוצגת על בסיס שיטת השווי המאזני כמפורט [בסעיף ז' להלן](#).

ז. השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעות האגודה בחברות כלולות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

לפי שיטת השווי המאזני, ההשקעה בחברה הכלולה מוצגת לפי עלות בתוספת שינויים שלאחר הרכישה בחלק הקבוצה בנכסים נטו, לרבות רווח כולל אחר של החברה הכלולה. רווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין הקבוצה לבין החברה הכלולה מבוטלים בהתאם לשיעור ההחזקה בחברה הכלולה.

שיטת השווי המאזני מיושמת עד למועד איבוד ההשפעה המהותית או סיווגה כהשקעה המוחזקת למכירה.

מוניטין בגין רכישת חברה כלולה מוצג כחלק מההשקעה בחברה כלולה, נמדד לפי העלות ואינו מופחת באופן שיטתי. מוניטין נבחן לצורך בחינת ירידת ערך כחלק מהשקעה בחברה הכלולה בכללותה.

הדוחות הכספיים של האגודה והחברות הכלולות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות הכלולות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של הקבוצה.

במקרה של רכישת חברה כלולה או עסקה משותפת המושגת בשלבים, כאשר ההשקעה הקודמת בחברה הנרכשת טופלה בהתאם להוראות IAS 39, הקבוצה מיישמת את עקרונות IFRS 3 לגבי צירוף עסקים המושג בשלבים. כפועל יוצא, זכויות הוניות בנרכשת שהוחזקו על ידי הקבוצה קודם להשגת ההשפעה המהותית או השליטה המשותפת נמדדות בשווי הוגן למועד הרכישה ונכללות בתמורת הרכישה תוך הכרה ברווח או הפסד בהתאם למדידה בשווי ההוגן כאמור.

במועד איבוד ההשפעה המהותית, הקבוצה מודדת בשווי הוגן השקעה כלשהיא שנותרה בחברה הכלולה, ומכירה ברווח או הפסד בהפרש שבין התמורה ממימוש ההשקעה בחברה הכלולה והשווי ההוגן של ההשקעה שנותרה לבין הערך בספרים של ההשקעה שמומשה במועד זה.

ח. חוזי ביטוח

IFRS 4 הדין בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. חוזי ביטוח (המשך)

1. ביטוח חיים

א. הכרה בהכנסות, ראה [באור 2\(יח\)](#) להלן.

ב. התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות הממונה (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה באגודה מר דוד אנגלמייר. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

ג. הוצאות רכישה נדחות

1. הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - ה-DAC) כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא פחות מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו נמחק במועד הביטול.

2. אקטואר האגודה בודק מידי שנה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות.

3. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים והוצאות תפעול הנקבעות על-ידי האקטואר מדי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר.

ד. בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy)

האגודה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי הממונה ובהתאם להוראות בקודקס הרגולציה.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

ה. תביעות תלויות

תביעות תלויות בניכוי חלק מבטחי המשנה בהן מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי האגודה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. חוזי ביטוח (המשך)

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה - ראה באור 2(יח) להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות לישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, והוצאות הרכישה הנדחות בביטוח כללי, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות הממונה ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כמפורט להלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי ההוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, מקיף דירות ובתי עסק ההפרשה מבוססת בין היתר על בסיס מודל אקטוארי שנקבע בתקנות חישוב עתודות.

(3) התביעות התלויות מחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו בענפי רכב חובה, חבויות ורכב רכוש לפי הערכה אקטוארית, וכך גם הוצאות עקיפות ליישוב תביעות. שיבובים לקבל מחברות ביטוח ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. התחשיב האקטוארי עבור האגודה בוצע על-ידי האקטוארית הממונה עובדת האגודה, הגב' רובשטיין גלית.

3.2 להערכת האגודה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. חוזי ביטוח (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן: (המשך)

בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל- IBNR.

ה) האגודה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בבאור 30 ה(1)(3).

ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר להפקת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי הוצאות בפועל או לפי שיעורים תקניים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של מהמאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ (להלן - הפול), נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות האגודה בהם.

ט. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי האגודה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל- IAS39. ראה באור 2 כ"ה(2) להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS 9.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגביה, חייבים אחרים ומזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות שנתקבלו וזכאים אחרים.

ההכרה הראשונית במכשירים פיננסיים, שאינם נגזרים, הינה לפי שווי הוגן ולגבי מכשירים שאינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד בתוספת כל עלויות העסקה הישירות הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים כמפורט בהמשך.

מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי האגודה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופיקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לאגודה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן, עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח על הרווח הכולל.

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. האגודה קבלה החלטות לייעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים סחירים

נכסים אלו סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, למעט חלק ממכשירי החוב הסחירים אשר סווגו כמוחזקים לפדיון.

נכסים שאינם סחירים

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

5. קביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות פיננסיות שלהן אין שוק פעיל, השווי שנקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אילו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות לרבות הסתמכות על דוחות כספיים מבוקרים. השווי ההוגן המחושב לצורך הצגה בבאורים של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופקדונות מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי מזומנים.

6. התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

הלוואות ואשראי מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן בניכוי עלויות עסקה מיוחסות ישירות במידה וקיימות (לדוגמה, עלויות גיוס הלוואה). לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות והתחייבויות אחרות, מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בניכוי עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. מכשירים פיננסיים (המשך)

7. גריעת מכשירים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או האגודה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס אך העבירה את השליטה בנכס. כאשר האגודה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של האגודה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה בדוחות הכספיים המקורית של הנכס והסכום המירבי של התמורה שהאגודה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

ב. התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב (הקבוצה) פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה בדוחות הכספיים של שתי ההתחייבויות הנ"ל נזקף לדוח רווח והפסד.

במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת מביאה האגודה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

8. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים ראה [באור 2\(ג\)](#) להלן.

י. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר, ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו, ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת.

רכיבי פריט רכוש קבוע בעלי עלות משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט, מופחתים בנפרד, לפי שיטת הרכיבים.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

%	
15	כלי רכב
15-6	ריהוט וציוד משרדי
33	מחשבים וציוד היקפי
ראה להלן	שיפורים במושכר

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. רכוש קבוע (המשך)

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופות החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת, וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

יא. חכירות

כמפורט [בבאור 2כד\(1\)](#) בדבר יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 – חכירות (להלן "התקן"), האגודה בחרה ליישם את הוראות התקן למפרע חלקי (ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה).

המדיניות החשבונאית שמושמת החל מיום 1 בינואר, 2019 בגין חכירות הינה כדלקמן: האגודה מטפלת בחוזה כחוזה חכירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

1. האגודה כחוכר

עבור העסקאות בהן האגודה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה האגודה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה האגודה ליישם את ההקלה הניתנת בתקן ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה

במועד התחילה, התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו מהוונים בשיעור הריבית הגלומה בחכירה כאשר היא ניתנת לקביעה בנקל או בשיעור הריבית התוספתי של האגודה. לאחר מועד התחילה מודדת האגודה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס זכות השימוש המהווה מקרקעין המשמשים כמשרדי האגודה נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם. מספר שנות הפחתה של נכס זכות השימוש הרלוונטית הינו 6.5 שנים. כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת האגודה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

2. אופציות להארכה וביטול של תקופת החכירה

תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש.

במקרה בו חל שינוי בצפי למימוש אופציית הארכה או לאי מימוש אופציית ביטול, מודדת האגודה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין החכירה בהתאם לתקופת החכירה המעודכנת, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום השינוי בצפי, כאשר סך השינוי נזקק ליתרת נכס זכות השימוש עד לאיפוסו ומעבר לכך לרווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. חכירות (המשך)

3. תיקוני חכירה

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר אינו מקטין את היקף החכירה ואינו מטופל כעסקת חכירה נפרדת, מודדת האגודה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום התיקון וזקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר מביא לקיטון בהיקף החכירה, מכירה האגודה ברווח או בהפסד הנובע מהגריעה החלקית או המלאה של יתרת נכס זכות השימוש וההתחייבות בגין החכירה. לאחר מכן, מודדת האגודה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן במועד התיקון וזקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

יב. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים לפי השווי ההוגן במועד הרכישה. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד בעת התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת הפחתה ושיטת הפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. תוכנות

נכסי האגודה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

2. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו.

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים.

3. הפחתה

אומדן אורך החיים השימושי הינו כדלקמן:

א. תוכנות- מופחתות בקו ישר על פני 3 שנים.

ב. עודף עלות שנוצר ברכישת סוכנויות ביטוח מיוחס בעיקרו לתיק לקוחות ומופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני 3-5 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחתה ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ג. ירידת ערך

הקבוצה בוחנת בכל תאריך מאזן האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין הנכסים הבאים:

1. נכסים פיננסיים

נכסים הנמדדים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה של קבוצת נכסים בעלי מאפייני סיכון אשראי דומים (בחינה קולקטיבית). ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. ההלוואות והחייבים אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

2. ביטוח משנה

א. ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי האגודה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזה ביטוח המשנה, עלול לגרום לאגודה הפסדים.

ב. האגודה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת האגודה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטוארית, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת האגודה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פרעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגבייה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה בעסקי ביטוח כללי מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק החובות בפיגור ועל הביטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

האגודה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים של הקבוצה, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. ירידת ערך (המשך)

4. נכסים שאינם פיננסיים (המשך)

בדוחות הכספיים אינה בר-ת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. השווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח על הרווח הכולל לסעיף הוצאות אחרות.

הפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. לגבי נכס הנמדד לפי העלות, ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח או הפסד.

הקריטריונים הייחודיים להלן מיושמים בבחינת ירידת ערך:

השקעה בחברה כלולה

לאחר יישום שיטת השווי המאזני, האגודה בוחנת אם יש צורך להכיר בהפסד נוסף בגין ירידת ערך של ההשקעה בחברות כלולות. בכל תאריך דיווח מתבצעת בחינה אם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה, בחינת ירידת הערך נעשית בהתייחס להשקעה בכללותה.

יד. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

הקבוצה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שלהם אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ד. מדידת שוי הוגן
 כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
 רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
 רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

טו. הטבות לעובדים
 בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר
 הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודש לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתחייבים. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.
 2. הטבות לאחר סיום העסקה
תכנית להפקדה מוגדרת
 לקבוצה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיהן הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.

תוכנית להטבה מוגדרת
 בנוסף לקבוצה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

האגודה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי הקבוצה, ולא ניתן לשלם ישירות לקבוצה.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות הטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הטבות לעובדים (המשך)

3. הטבות בגין פיטורין

פיצויי פיטורין לעובדים נזקפים כהוצאה כאשר הקבוצה התחייבה, לפיטורי עובדים לפני הגיעם לגיל הפרישה המקובל והיא אינה יכולה לבטל את ההצעה או כאשר הקבוצה מכירה בעלויות בגין שינוי מבני אשר כולל תשלום של הטבות בגין פיטורין, כמקדם מביניהם.

טז. הון מניות

הון המניות מתייחס ליחידות ההשתתפות באגודה.

יז. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר הקבוצה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לאגודה, כגון בחוזה ביטוח, החזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח והפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוגי ההפרשות שנכללו בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר כאשר יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן.

היטלים

היטלים המוטלים על האגודה על ידי מוסדות ממשלה באמצעות חקיקה, מטופלים בהתאם לפרשנות IFRIC 21, לפיה ההתחייבות לתשלום ההיטל תוכר רק בעת קרות האירוע היוצר את המחויבות לתשלום.

יח. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי האגודה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך המאזן נרשמים כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. הכרה בהכנסה (המשך)

2. דמי הניהול מחושבים על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים.

3. עמלות

בסוכנויות ביטוח

הכנסות מעמלות ביטוח כללי מוכרות כהכנסה בעת התהוותן. הכנסות מעמלות ביטוח חיים מוכרות כהכנסה על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים צפויים של פוליסות ביטוח.

בחברת הביטוח

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי וביטוח חיים נזקפות בעת התהוותן.

יט. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, רווחים (הפסדים) נטו ממכירת נכסים פיננסיים, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד והרווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב.

הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לאגודה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה האגודה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס. רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של השקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה, ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות אשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

כ. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות, הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח, להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של האגודה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

כא. מסים על הכנסה

תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לרווח או הפסד, למעט אם הן מתייחסות לפרויטים הנזקפים לרווח כולל אחר או להון.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. מסים על הכנסה (המשך)

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים. הפסדים מועברים והפרשים זמניים הניתנים לזיכוי, בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים, נבחנים בכל תאריך דיווח ובמידה שניצולם צפוי מוכר נכס מס נדחה מתאים.

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות האגודה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

כב. מגזרי פעילות

מגזר פעילות הינו רכיב של הקבוצה העונה על שלושת התנאים הבאים:

1. עוסק בפעילויות עסקיות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ובגינן עשויות להתהוות לו הוצאות, לרבות הכנסות והוצאות המתייחסות לעסקאות בין חברות הקבוצה;
2. תוצאותיו התפעוליות נסקרות באופן סדיר על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי של הקבוצה, על מנת לקבל החלטות לגבי משאבים שיוקצו לו ועל מנת להעריך את ביצועיו; וכן
3. קיים לגביו מידע כספי נפרד זמין.

כג. הצגת דוח על הרווח הכולל

האגודה בחרה להציג דוח יחיד על הרווח הכולל, הכולל את פריטי דוח רווח והפסד ואת פריטי הרווח הכולל האחר.

כד. יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונים לתקני חשבונאות קיימים

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 - חכירות

(א) בחודש ינואר 2016 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי 16 - חכירות (להלן - "התקן"). התקן מחליף את תקן חשבונאות בינלאומי 17 (להלן - "התקן הישן"), את פרשנות מספר 4 של הוועדה לפרשנויות ואת פרשנות מספר 15 של הוועדה המתמדת לפרשנויות. בהתאם לתקן, חכירה מוגדרת כחוזה, או חלק מחוזה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן. התקן מיושם לראשונה בדוחות כספיים אלה. כמתאפשר על פי התקן בחרה האגודה לאמץ את התקן לפי גישת יישום למפרע חלקי כאשר יתרת נכסי זכות השימוש הינם בגובה יתרת ההתחייבות בגין חכירה. לפירוט בדבר המדיניות החשבונאית המיושמת החל ממועד האימוץ לראשונה של התקן, ראה [באור זיא'](#) לעיל.

עיקר ההשפעה של יישום התקן לראשונה הינה בהתייחס לחוזי חכירה קיימים בהן האגודה מהווה חוכר. על פי התקן, כאמור [בבאור זיא'](#) לעיל, למעט חריגים, מכירה האגודה בגין כל חוזה חכירה בה היא מהווה חוכר ביתרת התחייבות כנגד יתרת נכס זכות שימוש וזאת בשונה מהמדיניות שיושמה תחת הוראות התקן

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונם לתקני חשבונאות קיימים (המשך)

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 - חכירות (המשך)

הישן לפיו בחוזי חכירה בהן לא הועברו באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החכור, הוכרו תשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

(ב) להלן נתונים המתייחסים ליישום לראשונה של התקן ליום 1 בינואר 2019 בגין חוזי חכירה אשר בתוקף במועד היישום לראשונה:

ריכוז השפעות היישום לראשונה של התקן על הדוחות הכספיים של האגודה ביום 1 בינואר 2019:

כפי שמוצג בהתאם ל- IFRS 16	השינוי אלפי ש"ח	בהתאם למדיניות הקודמת	
			<u>ליום 1 בינואר, 2019</u>
20,534	9,020	11,514	רכוש קבוע
9,020	9,020	-	התחייבות הנובעת מחכירה
-	-	-	יתרת רווח

האגודה קבעה את שיעור הריבית הנומינלי המתאימה להיוון חוזי החכירה, זאת בהתאם למח"מ חוזי החכירה וכן בהתאם למשתנים כלכליים אחרים. שיעור הריבית התוספתי הממוצע המשוקלל השנתי ששימש להיוון תשלומי החכירה העתידיים בחישוב יתרת ההתחייבות בגין חכירה במועד היישום לראשונה של התקן הינו 3.29%.

2. IFRIC 23 – טיפול באי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה

בחודש יוני 2017 פרסם ה- IASB את IFRIC 23 – טיפול באי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה (להלן - הפרשנות). הפרשנות מבהירה את כללי ההכרה והמדידה של נכסים או התחייבויות בהתאם להוראות IAS 12 מסים על ההכנסה במצבים בהם קיימת אי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה. הפרשנות מתייחסת ומספקת הנחיות לבחינת קיבוץ מקרים של אי-ודאות המתייחסים למסים על הכנסה, בחינת התייחסות של רשויות המס, מדידת השלכות אי-הודאות הקשורה למסים על הכנסה על הדוחות הכספיים וכן טיפול בשינויים בעובדות ובנסיבות של אי-הודאות.

ליישום הפרשנות לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של האגודה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחדש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם החל מיום 1 בינואר 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS 9 מכשירים פיננסיים מיושם במקביל.

בחדש מרס 2020 הוחלט ב- IASB להציע דחייה של מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ליום 1 בינואר 2023.

בהתאם לטיוטת מכתב שנשלחה למנהלי חברות הביטוח בחדש פברואר 2020 בכוונת רשות שוק ההון ביטוח וחסכון לקבוע את מועד היישום לראשונה של התקן בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחריו.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.
2. גישת השווי ההוגן.

האגודה בוחנת את ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

2. IFRS 9 מכשירים פיננסיים

בחדש יולי 2014 ה- IASB פירסם את הנוסח המלא והסופי של IFRS 9 - *מכשירים פיננסיים*, המחליף את IAS 39 - *מכשירים פיננסיים*: הכרה ומדידה. IFRS 9 (להלן - "התקן החדש") משנה בעיקר את הוראות הסיווג והמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39.

התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם (להלן - "מבחן הקרן והחבות בלבד").

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישום (המשך)

2. IFRS 9 מכשירים פיננסיים (המשך)

- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש הבנוי משלושה שלבים למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומתבסס על הפסדי אשראי צפויים ("Expected Credit Loss Model"). כל שלב קובע את אופן המדידה של הפסדי האשראי הצפויים וזאת בהתבסס על שינויים שחלו בסיכון האשראי של מכשיר החוב. כמו כן, ניתנת הקלה במודל זה לנכסים פיננסיים בעלי תקופות אשראי קצרות, כגון לקוחות.

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן החדש את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS 39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי ההוגן.

לגבי התחייבויות שלגביהן נבחרה חלופת השווי ההוגן, סכום השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות - המיוחס לשינויים בסיכון האשראי של החברה - ייזקף לרווח כולל אחר. כל יתר השינויים בשווי ההוגן ייזקפו לרווח או הפסד.

התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור. התקן יישם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2018.

בחודש ספטמבר 2016 פורסם תיקון לתקן IFRS 4 אשר מתיר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח לאמץ את IFRS 9 עם התאמות (להלן: "The overlay approach") או לדחות את אימוץ IFRS 9 ליום 1 בינואר 2021 (להלן: "גישת הדחיה" או "הפטור הזמני").

בחודש מרס 2020 פורסמה הצעה לתיקון IFRS 4, במסגרתה מוצעת בין היתר הארכה של הפטור הזמני מיישום IFRS 9 לחברות ביטוח אשר אימצו את גישת הדחיה, עד ליום 1 בינואר 2023.

לצורך יישום גישת הדחיה על הישות לעמוד בקריטריונים הבאים:

- (א) הישות לא יישמה קודם לכן גרסה כלשהי של IFRS 9.
- (ב) פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח.

בהתאם לתקן, פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח כאשר:

- (א) הערך בספרים של התחייבויותיה הנובע מחוזי ביטוח, כולל רכיבי פיקדון או נגזרים משובצים אשר הופרדו מחוזי הביטוח, הוא משמעותי ביחס לסך הערך בספרים של כלל התחייבויות; וכן

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישום (המשך)

2. IFRS 9 מכשירים פיננסיים (המשך)

(ב) שיעור הערך בספרים של ההתחייבויות הקשורות לביטוח ביחס לסך הערך בספרים של כלל ההתחייבויות הינו:

- גדול מ-90% או;
- בין 80% ל-90% כולל, וכן למבטח אין פעילות משמעותית שאיננה קשורה לביטוח.

מבטח אשר בוחר ליישם את גישת הדחיה נדרש לתת גילוי אשר יאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים:

- (1) להבין כיצד הישות עומדת בקריטריונים לצורך יישום גישת הדחיה;
- (2) לערוך השוואה בין מבטחים אשר מיישמים את גישת הדחיה לבין ישויות שמיישמות את IFRS 9.

האגודה מיישמת את הפטור הזמני מ- IFRS 9 כפי שמתאפשר על ידי IFRS 4 מאחר והיא עומדת בקריטריונים לעיל. נכון ליום 31 בדצמבר, 2015 הערך בספרים של ההתחייבויות האגודה הנובעות מחוזים שבתחולת IFRS 4 היווה כ- 95% מסך הערך בספרים של ההתחייבויות האגודה.

3. תיקונים ל- IFRS 10 ול- IAS 28 בדבר מכירה או העברה של נכסים בין חברה מחזיקה לחברה כלולה או עסקה משותפת שלה

בספטמבר 2014, פרסם ה- IASB תיקונים ל- IFRS 10 ול- IAS 28 (להלן - התיקונים) אשר דנים בטיפול החשבונאי במכירה או העברה של נכסים (נכס, קבוצת נכסים או חברה בת) בין החברה המחזיקה לבין חברה כלולה או עסקה משותפת שלה. התיקונים קובעים כי כאשר החברה המחזיקה מאבדת שליטה בחברת בת או בקבוצת נכסים שאינה מהווה עסק בעסקה עם חברה כלולה או עסקה משותפת שלה, יבוטל הרווח באופן חלקי, כך שהרווח שיוכר הוא הרווח בגין המכירה לחיצוניים בלבד. התיקונים מוסיפים כי במידה והזכויות הנוותרות בידי החברה המחזיקה מהוות נכס פיננסי כהגדרתו ב- IFRS 9, יוכר הרווח באופן מלא. אם מדובר באיבוד שליטה בחברת בת או בקבוצת נכסים שמהווה עסק בעסקה עם חברה כלולה או עסקה משותפת שלה, יוכר הרווח באופן מלא. התיקונים יושמו בדרך של מכאן ולהבא. מועד התחילה המנדטורי טרם נקבע על ידי ה- IASB, אולם אימוץ מוקדם אפשרי.

4. IFRS 3 צירופי עסקים

באוקטובר 2018, פרסם ה- IASB תיקון להגדרת "עסק" בתקן דיווח כספי בינלאומי 3 צירופי עסקים (להלן - התיקון). מטרת התיקון הינה לסייע לחברות בקביעה האם עסקת רכישה תטופל כצירוף עסקים או כעסקת רכישה של נכסים.

התיקון כולל:

1. הבהרה לכך שעל מנת להיחשב "עסק", מערכת של פעילויות ונכסים אשר נרכשו יכללו לכל הפחות תשומה ותהליך מהותי אשר יחדיו תורמים באופן משמעותי ביכולת לייצר תפוקות.
2. השמטת ההתייחסות להערכה האם משתתף שוק יכול להמשיך בהפעלת עסק נרכש באמצעות החלפה של תשומות ותהליכים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)

2. IFRS 3 צירופי עסקים (המשך)

3. הנחיות נוספות ודוגמאות אשר יסייעו לחברות להעריך האם תהליכים שנרכשו הינם מהותיים.

4. שינוי הגדרת "תפוקה" ו-"עסק" כך שההגדרות יהיו ממוקדות ומצומצמות יותר.

5. מבחן אופציונלי לפיו חברה יכולה לקבוע שאין מדובר ברכישת עסק, ללא צורך בבחינות נוספות.

התיקון ייושם עבור צירופי עסקים ועסקאות רכישת נכסים אשר מועד הרכישה חל החל מהתקופה השנתית המתחילה ביום 1 בינואר 2020 או לאחריו.

כו. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער חליפין יציג של דולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
	%	%	
(7.8)	0.3	0.6	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
8.1	1.2	0.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
(9.8)	0.3	0.4	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

כז. סווג מחדש

בתקופת הדיווח בוצע סווג לא מהותי בין סעיף נכסי מסים נדחים לסעיף התחייבויות בגין מסים נדחים. לסווג שנערך לא הייתה השפעה על ההון ו/או על הרווח והפסד ו/או רווח כולל של האגודה.

באור 3: - מגזרי פעילות

האגודה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

א. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

ענף רכב חובה-

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

ענף רכב רכוש-

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

ענפי חבויות אחרים-

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

ענפי רכוש ואחרים-

יתר ענפי ביטוח כללי שאינם רכב וחבויות, לרבות רכוש המשק, אש, מקיף דירות ובתי עסק ואחרים.

ב. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

עד לחתימה על הסכם למכירת פעילות ביטוח החיים, כמתואר בבאור 11, שיווקה האגודה פוליסות ביטוח חיים ריסק פרט, ביטוח משכנתא ופוליסות ביטוח חיים ריסק במסגרת קבוצתית. כמו כן, האגודה עוסקת, באמצעות חברה כלולה, במגזר חסכון ארוך טווח בניהול קרן פנסיה, ראה באור 8 להלן.

באור 3-- מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
466,544	-	-	463,936	2,608	פרמיות שהורווחו ברוטו
201,135	-	-	199,517	1,618	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
265,409	-	-	264,419	990	פרמיות שהורווחו בשייר
68,270	-	28,434	39,836	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,145	-	-	-	(*)15,145	הכנסות מדמי ניהול
55,167	(6,003)	21,445	38,916	809	הכנסות מעמלות
403,991	(6,003)	49,879	343,171	16,944	סך הכל ההכנסות
379,361	-	-	379,301	60	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
169,836	-	-	169,785	51	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
209,525	-	-	209,516	9	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
71,528	(6,003)	-	75,126	2,405	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
37,220	-	20,278	15,203	1,739	הוצאות הנהלה וכלליות
(3,563)	-	(16)	(3,549)	2	הוצאות מימון
124	-	124	-	-	הוצאות אחרות – הפסד הון
314,834	(6,003)	20,386	296,296	4,155	סך כל ההוצאות
2,246	-	874	-	1,372	חלק האגודה ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
91,403	-	30,367	46,875	14,161	רווח לפני מסים על ההכנסה
(461)	-	(113)	(348)	-	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
90,942	-	30,254	46,527	14,161	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,237,310	-	-	1,237,136	174	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.)

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
488,415	-	-	486,255	2,160	פרמיות שהורווחו ברוטו
192,284	-	-	191,003	1,281	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
296,131	-	-	295,252	879	פרמיות שהורווחו בשייר
13,783	-	(2,254)	16,037	-	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,419	-	-	-	(*)14,419	הכנסות מדמי ניהול
45,494	(6,447)	17,216	33,885	840	הכנסות מעמלות
369,827	(6,447)	14,962	345,174	16,138	סך הכל ההכנסות
355,042	-	-	354,236	806	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
129,016	-	-	128,331	685	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
226,026	-	-	225,905	121	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
74,301	(6,447)	-	78,331	2,417	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
34,136	-	16,335	16,195	1,606	הוצאות הנהלה וכלליות
4,992	-	60	4,930	2	הוצאות מימון
178	-	178	-	-	הוצאות אחרות – הפסד הון
339,633	(6,447)	16,573	325,361	4,146	סך כל ההוצאות
1,462	-	907	-	555	חלק האגודה ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
31,656	-	(704)	19,813	12,547	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
315	-	46	269	-	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
31,971	-	(658)	20,082	12,547	סך הכל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,194,153	-	-	1,194,039	114	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו

מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

(*)

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
516,322	-	-	514,914	1,408	פרמיות שהורווחו ברוטו
165,277	-	-	164,488	789	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
351,045	-	-	350,426	619	פרמיות שהורווחו בשייר
42,585	-	13,300	29,285	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,075	-	-	-	(*)14,075	הכנסות מדמי ניהול
37,459	(8,925)	18,296	27,738	350	הכנסות מעמלות
445,164	(8,925)	31,596	407,449	15,044	סך הכל ההכנסות
359,169	-	-	359,130	39	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
93,786	-	-	93,753	33	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
265,383	-	-	265,377	6	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
72,429	(7,675)	-	78,726	1,378	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
36,032	(1,250)	19,280	16,533	1,469	הוצאות הנהלה וכלליות
(5,291)	-	443	(5,744)	10	הוצאות מימון
208	-	208	-	-	הוצאות אחרות – הפסד הון
368,761	(8,925)	19,931	354,892	2,863	סך כל ההוצאות
822	-	(144)	-	966	חלק האגודה ברווחי (הפסדי) חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
77,225	-	11,521	52,557	13,147	רווח לפני מסים על הכנסה
(683)	-	(60)	(623)	-	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
76,542	-	11,461	51,934	13,147	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,172,999	-	-	1,172,933	66	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.)

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

31 בדצמבר 2019				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
				נכסים
11,967	3,478	7,637	852	נכסים לא מוחשיים
22,472	-	21,909	563	הוצאות רכישה נדחות
17,051	3,858	-	13,193	השקעה בחברות כלולות
				השקעות פיננסיות:
611,682	-	611,682	-	נכסי חוב סחירים
209,259	-	209,259	-	נכסי חוב שאינם סחירים
84,645	10	84,635	-	אחרות
905,586	10	905,576	-	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
372,782	-	372,634	148	נכסי ביטוח משנה
70,978	(1,684)	72,302	360	פרמיות לגבייה
435,277	7,341	423,882	4,054	מזומנים ושווי מזומנים
60,596	3,976	56,517	103	נכסים אחרים
1,896,709	16,979	1,860,457	19,273	סך כל הנכסים
				התחייבויות
1,237,310	-	1,237,136	174	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלוי תשואה
136,815	2,649	132,791	1,375	התחייבויות אחרות
7,755	-	7,755	-	התחייבויות בגין חכירה
1,381,880	2,649	1,377,682	1,549	סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

31 בדצמבר 2018				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
				נכסים
7,932	864	7,068	-	נכסים לא מוחשיים
22,977	-	22,294	683	הוצאות רכישה נדחות
15,296	3,475	-	11,821	השקעה בחברות כלולות
				השקעות פיננסיות:
600,927	-	600,927	-	נכסי חוב סחירים
255,586	-	255,586	-	נכסי חוב שאינם סחירים
178,101	139	177,962	-	אחרות
1,034,614	139	1,034,475	-	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
305,550	-	305,453	97	נכסי ביטוח משנה
68,860	-	68,531	329	פרמיות לגבייה
294,701	10,951	283,750	-	מזומנים ושווי מזומנים
(* 44,607)	3,742	40,233	632	נכסים אחרים
1,794,537	19,171	1,761,804	13,562	סך כל הנכסים
				התחייבויות
1,194,153	-	1,194,039	114	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלוי תשואה
(* 126,115)	1,748	123,680	687	התחייבויות אחרות
1,320,268	1,748	1,317,719	801	סך כל ההתחייבויות

(* סווג מחדש, ראה [באור 2\(כז\)](#).)

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *) אלפי ש"ח	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ	
72,948	126,268	160,040	102,326	461,582	פרמיות ברוטו
53,227	9	125,270	24,575	203,081	בניכוי - ביטוח משנה
19,721	126,259	34,770	77,751	258,501	פרמיות בשייר
(5,114)	(3,662)	(16)	2,874	(5,918)	שינוי בעתודה לסיכונים שטרם חלפו (בניכוי ביטוח משנה)
24,835	129,921	34,786	74,877	264,419	פרמיות שהורווחו בשייר
12,263	3,124	2,302	22,147	39,836	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,832	-	22,573	1,511	38,916	הכנסות מעמלות
51,930	133,045	59,661	98,535	343,171	סך הכל ההכנסות
73,112	86,588	85,150	134,451	379,301	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
58,977	(2)	70,360	40,450	169,785	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
14,135	86,590	14,790	94,001	209,516	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
9,029	29,113	23,775	13,209	75,126	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
2,403	4,159	5,272	3,369	15,203	הוצאות הנהלה וכלליות
393	24	(3,960)	(6)	(3,549)	הוצאות (הכנסות) מימון
25,960	119,886	39,877	110,573	296,296	סך כל ההוצאות
25,970	13,159	19,784	(12,038)	46,875	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(44)	(127)	(112)	(65)	(348)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
25,926	13,032	19,672	(12,103)	46,527	סך הכל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
374,178	71,254	112,883	678,821	1,237,136	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2019
241,641	71,252	22,764	528,845	864,502	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2019
* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף אובדן רכוש אשר הפעילות בגינו מהווה כ- 70.2% מסך הפרמיות בענפים אלו.					
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי חבות המוצר, צד ג' ואחריות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה כ- 21%, כ- 42.5% וכ- 24.8% בהתאמה מסך הפרמיות בענפים אלו.					

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)
א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	ענפי חבויות (אחרים **)	ענפי רכוש (ואחרים *) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
489,307	99,123	169,044	139,526	81,614	פרמיות ברוטו
208,287	23,027	133,757	62	51,441	בניכוי - ביטוח משנה
281,020	76,096	35,287	139,464	30,173	פרמיות בשייר
(14,232)	2,167	1,170	(1,321)	(16,248)	שינוי בעתודה לסיכונים שטרם חלפו (בניכוי ביטוח משנה)
295,252	73,929	34,117	140,785	46,421	פרמיות שהורווחו בשייר
16,037	7,060	3,383	1,046	4,548	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
33,885	1,579	24,551	-	7,755	הכנסות מעמלות
345,174	82,568	62,051	141,831	58,724	סך הכל ההכנסות
354,236	94,776	94,511	98,065	66,884	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
128,331	15,186	77,852	(1)	35,294	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
225,905	79,590	16,659	98,066	31,590	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
78,331	13,184	24,694	31,241	9,212	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
16,195	3,280	5,596	4,618	2,701	הוצאות הנהלה וכלליות
4,930	218	4,606	-	106	הוצאות מימון
325,361	96,272	51,555	133,925	43,609	סך כל ההוצאות
19,813	(13,704)	10,496	7,906	15,115	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
269	92	55	77	45	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
20,082	(13,612)	10,551	7,983	15,160	סך הכל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
1,194,039	632,702	120,320	77,030	363,987	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2018
888,586	498,895	24,053	77,013	288,625	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2018

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף אובדן רכוש אשר הפעילות בגינו מהווה כ- 69.8% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי חבות המוצר, צד ג' ואחריות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה כ- 25%, כ- 38.4% וכ- 24.4% בהתאמה מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)
א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *) אלפי ש"ח	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ
82,236	147,238	171,586	99,523	500,583
2,940	321	136,230	22,494	161,985
79,296	146,917	35,356	77,029	338,598
(3,338)	(5,472)	(391)	(2,627)	(11,828)
82,634	152,389	35,747	79,656	350,426
13,275	2,983	(3,817)	16,844	29,285
-	-	26,031	1,707	27,738
95,909	155,372	57,961	98,207	407,449
52,686	107,900	83,682	114,862	359,130
4,406	334	69,681	19,332	93,753
48,280	107,566	14,001	95,530	265,377
8,552	32,604	23,976	13,594	78,726
2,716	4,863	5,667	3,287	16,533
-	-	(5,709)	(35)	(5,744)
59,548	145,033	37,935	112,376	354,892
36,361	10,339	20,026	(14,169)	52,557
(102)	(183)	(214)	(124)	(623)
36,259	10,156	19,812	(14,293)	51,934
357,659	79,739	123,170	612,255	1,172,933
328,236	79,670	22,604	477,971	908,481

פרמיות ברוטו
בניכוי - ביטוח משנה
פרמיות בשייר

שינוי בעתודה לסיכונים שטרם חלפו
(בניכוי ביטוח משנה)

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו
והכנסות מימון
הכנסות מעמלות

סך הכל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח ברוטו

חלקם של מבטחי משנה בתשלומים
ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הכנסות מימון

סך כל ההוצאות

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני
מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום
31 בדצמבר, 2017

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום
31 בדצמבר, 2017

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף אובדן רכוש אשר הפעילות בגינו מהווה כ- 71.8% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי חבות המוצר, צד ג' ואחריות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה כ- 23.8%, כ- 39.7% וכ- 24.3% בהתאמה מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
סה"כ	פנסיה (*) אלפי ש"ח	ביטוח חיים (פוליסות פרט ללא רכיב חסכון)	
2,608	-	2,608	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,618	-	1,618	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
990	-	990	פרמיות שהורווחו בשייר
15,145	15,145	-	הכנסות מדמי ניהול
809	-	809	הכנסות מעמלות
16,944	15,145	1,799	סך כל ההכנסות
60	-	60	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
51	-	51	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
9	-	9	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
2,405	-	2,405	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,739	-	1,739	הוצאות הנהלה וכלליות
2	-	2	הוצאות מימון
4,155	-	4,155	סך כל ההוצאות
1,372	1,372	-	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
14,161	16,517	(2,356)	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
סה"כ	פנסיה(*) אלפי ש"ח	ביטוח חיים (פוליסות פרט ללא רכיב חסכון)	
2,160	-	2,160	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,281	-	1,281	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
879	-	879	פרמיות שהורווחו בשייר
14,419	14,419	-	הכנסות מדמי ניהול
840	-	840	הכנסות מעמלות
16,138	14,419	1,719	סך כל ההכנסות
806	-	806	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
685	-	685	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
121	-	121	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
2,417	-	2,417	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,606	-	1,606	הוצאות הנהלה וכלליות
2	-	2	הוצאות מימון
4,146	-	4,146	סך כל ההוצאות
555	555	-	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
12,547	14,974	(2,427)	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה).

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
סה"כ	פנסיה (*) אלפי ש"ח	ביטוח חיים (פוליסות פרט ללא רכיב חסכון)	
1,408	-	1,408	פרמיות שהורווחו ברוטו
789	-	789	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
619	-	619	פרמיות שהורווחו בשייר
14,075	14,075	-	הכנסות מדמי ניהול
350	-	350	הכנסות מעמלות
15,044	14,075	969	סך כל ההכנסות
39	-	39	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
33	-	33	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
6	-	6	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
1,378	-	1,378	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,469	-	1,469	הוצאות הנהלה וכלליות
10	-	10	הוצאות מימון
2,863	-	2,863	סך כל ההוצאות
966	966	-	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
13,147	15,041	(1,894)	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

באור 4: - צירופי עסקים

א. ביום 30 ביוני רכשה האגודה 50% נוספים ממניות עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ (להלן- עידן חדש) ומאותו מועד מחזיקה האגודה 100% ממניות עידן חדש.

ב. השווי ההוגן של הנכסים המזוהים וההתחייבויות המזוהות של חברת עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ במועד הרכישה

שווי הוגן אלפי ש"ח	
3,733	נכסים בלתי מוחשיים
409	חייבים ויתרות חובה
18	מזומנים ושווי מזומנים
4,160	
(723)	זכאים ויתרות זכות
3,437	סך עלות הרכישה

ג. עלות הרכישה

אלפי ש"ח	
3,300	מזומן ששולם
137	שווי הוגן של השקעה קיימת במועד הרכישה
3,437	סך עלות הרכישה
	<u>מזומנים אשר שימשו מהרכישה</u>
	מזומנים ושווי מזומנים בחברה הנרכשת למועד הרכישה
18	מזומנים ששולמו תמורת הרכישה
3,300	
3,282	מזומנים, נטו

ד. עודף עלות הרכישה יוחס לתיקי ביטוח ימי ומופחת על פני תקופה של 3 שנים.

ה. החל ממועד הרכישה חברת עידן חדש תרמה לרווח הכולל המאוחד רווח בסך של כ- 43 אלפי ש"ח (לפני הפחתת עודף עלות רכישה בסך 527 אלפי ש"ח) וכ- 1,033 אלפי ש"ח למחזור ההכנסות.

באור 5: - נכסים בלתי מוחשיים

ההרכב ותנועה:

סה"כ	תוכנה אלפי ש"ח	תיק לקוחות	
			<u>עלות</u>
15,798	13,570	2,228	יתרה ליום 1 בינואר, 2018
3,940	3,940	-	תוספות במשך השנה
19,738	17,510	2,228	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
3,733	-	3,733	חברה שאוחדה לראשונה (ראה באור 4)
4,982	4,982	-	תוספות במשך השנה
28,453	22,492	5,961	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019
			<u>הפחתה שנצברה</u>
8,442	7,328	1,114	יתרה ליום 1 בינואר, 2018
3,364	2,919	445	תוספות במשך השנה
11,806	10,247	1,559	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
4,680	3,598	1,082	תוספות במשך השנה
16,486	13,845	2,641	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019
			<u>ערך בספרים נטו</u>
11,967	8,647	3,320	ליום 31 בדצמבר, 2019
7,932	7,263	669	ליום 31 בדצמבר, 2018

באור 6: - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
683	563
22,294	21,909
<u>22,977</u>	<u>22,472</u>

ביטוח חיים
ביטוח כללי

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים

ביטוח חיים אלפי ש"ח
782
1,837
(53)
(1,804)
<u>(79)</u>
683
-
(31)
<u>(89)</u>
<u>563</u>

יתרה ליום 1 בינואר, 2018
תוספות הפחתה שוטפת הפחתה בגין אי ברות השבה הפחתה בגין ביטולים

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
תוספות הפחתה שוטפת הפחתה בגין ביטולים

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019

באור 7: - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה:

<u>שנת 2019</u>					
סה"כ	שיפורים במושכר	כלי רכב אלפי ש"ח	ריהוט וציוד משרדי	מחשבים	קרקע ומבנה- נכס זכות שימוש
<u>עלות</u>					
22,605	3,238	6,738	3,030	9,599	-
יתרה ליום 1 בינואר, 2019					
9,020	-	-	-	-	9,020
יישום לראשונה של IFRS 16					
2,553	118	1,148	875	412	-
תוספות במשך השנה					
1,057	-	1,057	-	-	-
גריעות במשך השנה					
33,121	3,356	6,829	3,905	10,011	9,020
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019					
<u>פחת שנצבר</u>					
יתרה ליום 1 בינואר, 2019					
11,091	534	2,176	1,428	6,953	-
תוספות במשך השנה					
4,785	586	1,024	267	1,520	1,388
גריעות במשך השנה					
554	-	554	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019					
15,322	1,120	2,646	1,695	8,473	1,388
<u>יתרת עלות מופחתת</u>					
<u>ליום 31 בדצמבר, 2019</u>					
17,799	2,236	4,183	2,210	1,538	7,632
<u>שנת 2018</u>					
סה"כ	שיפורים במושכר	כלי רכב אלפי ש"ח	ריהוט וציוד משרדי	מחשבים	
<u>עלות</u>					
18,207	1,206	6,934	2,545	7,522	-
יתרה ליום 1 בינואר, 2018					
5,708	2,032	1,114	485	2,077	-
תוספות במשך השנה					
1,309	-	1,309	-	-	-
גריעות במשך השנה					
22,605	3,238	6,738	3,030	9,599	-
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018					
<u>פחת שנצבר</u>					
יתרה ליום 1 בינואר, 2018					
8,729	166	2,039	1,206	5,318	-
תוספות במשך השנה					
3,193	369	967	222	1,635	-
גריעות במשך השנה					
830	-	830	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018					
11,091	534	2,176	1,428	6,953	-
<u>יתרת עלות מופחתת</u>					
<u>ליום 31 בדצמבר, 2018</u>					
11,514	2,704	4,562	1,602	2,646	-

באור 7: - רכוש קבוע (המשך)

ג. פירוטים בדבר עסקאות חכירה

לאגודה הסכם שכירות מול אגודה אחות - ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: ניהול סיכונים) לפיו שוכרת האגודה את משרדיה מניהול סיכונים תמורת 1,560 אלפי ש"ח בשנה. הוצאות הריבית שנרשמו בגין החכירה לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019 הינן כ- 295 אלפי ש"ח.

באור 8: - השקעות בחברות מוחזקות

א. מידע בגין חברות מוחזקות
רשימת חברה מאוחדת וחברות כלולות:

זכויות האגודה בהון ובזכויות הצבעה	
31 בדצמבר	
2018	2019

100%	100%	ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ (לשעבר משקי הקיבוצים סוכנות לביטוח בע"מ)
50%	50%	עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ- החברה המנהלת
50%	100%	עידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ (ראה באור 11)

ב. להלן הרכב ההשקעה בחברות כלולות

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
1,890	1,752
13,406	15,299
15,296	17,051

עלות המניות
חלק האגודה ברווחים שנצברו מאז הרכישה

ביום 30 ביוני, 2019 רכשה האגודה 50% נוספים ממניות עידן חדש ועל כן מיום זה מחזיקה 100% מהון מניות הסוכנות. לפיכך נגרעו עלות המניות וחלקה של עידן חדש ברווחים שנצברו אשר נכללו ביתרת הסגירה של שנת 2018 בסך של 138 אלפי ש"ח ו 353 אלפי ש"ח, בהתאמה.

באור 8: - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. תמצית מידע פיננסי של חברות כלולות

31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
		חלק הקבוצה במאזן החברות הכלולות בהתאם לשיעור ההחזקה בהן לתאריך הדיווח:
23,019	24,472	נכסים
7,723	7,421	התחייבויות
<u>15,296</u>	<u>17,051</u>	נכסים, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
אלפי ש"ח			
			חלק הקבוצה בתוצאות הפעולות של החברות הכלולות בהתאם לשיעור ההחזקה בהן בשנה:
25,152	26,496	28,525	הכנסות
24,095	24,254	25,455	הוצאות
<u>822</u>	<u>1,462</u>	<u>2,246</u>	רווח נקי

ד. פרטים נוספים בדבר חברה כלולה מהותית- עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ- חברה מנהלת

31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
		בדוח על המצב הכספי:
33,136	36,636	נכסים שוטפים
2,463	1,568	נכסים לא שוטפים
(11,763)	(11,293)	התחייבויות שוטפות
(193)	(525)	התחייבויות לא שוטפות
<u>23,643</u>	<u>26,386</u>	סה"כ הון
<u>50%</u>	<u>50%</u>	שיעור ההחזקה בחברה הכלולה
<u>11,821</u>	<u>13,193</u>	

באור 8: - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ד. פרטים נוספים בדבר חברה כלולה מהותית- עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ- חברה מנהלת (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
42,487	43,179	46,216
1,271	1,320	1,916
661	(209)	827
1,932	1,111	2,743
50%	50%	50%
966	555	1,372

תוצאות הפעולות של החברה הכלולה בשנה:

הכנסות

רווח נקי

רווח כולל אחר

סה"כ רווח כולל

שיעור ההחזקה בחברה הכלולה

חלק החברה ברווח החברה הכלולה

באור 9: - חייבים ויתרות חובה

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
17,430	22,445
1,680	1,780
4,152	5,441
754	741
1,717	1,120
1,118	880
26,851	32,407

חברות ביטוח ותווכני ביטוח

הוצאות מראש

חברות קשורות

הכנסות לקבל

שרידים לקבל

חייבים אחרים ויתרות חובה

באור 10: - פרמיות לגבייה

א. ההרכב:

31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
8,226	6,321	המחאות לגבייה
62,221	65,943	חשבון שוטף
70,447	72,264	
1,587	1,286	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים (*)
<u>68,860</u>	<u>70,978</u>	

(*) כל התנועה בהפרשה לחובות מסופקים נזקפה לדוח רווח והפסד.

ב. גיול:

31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
68,384	70,555	פרמיה לגבייה שערכה לא נפגם ללא פיגור
476	423	פרמיה לגבייה שערכה נפגם (*)
<u>68,860</u>	<u>70,978</u>	סך הכל פרמיה לגבייה

(*) לאחר הפרשה לחובות מסופקים.

באור 11: - השקעות פיננסיות אחרות

א. ההרכב:

31 בדצמבר 2019			
סה"כ	הלוואות וחייבים אלפי ש"ח	מוחזק לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
611,682	-	144,829	466,853
209,259	209,259	-	-
84,645	-	-	84,645
<u>905,586</u>	<u>209,259</u>	<u>144,829</u>	<u>551,498</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
אחרות (ה)
סה"כ

31 בדצמבר 2018			
סה"כ	הלוואות וחייבים אלפי ש"ח	מוחזק לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
600,927	-	162,381	438,546
255,586	255,586	-	-
178,101	-	-	178,101
<u>1,034,614</u>	<u>255,586</u>	<u>162,381</u>	<u>616,647</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
אחרות (ה)
סה"כ

ב. נכסי חוב סחירים

31 בדצמבר		
2018	2019	אלפי ש"ח
213,739	251,078	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:
216,970	215,775	אגרות חוב ממשלתיות
7,837	-	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
		נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
		מוחזק לפדיון:
<u>162,381</u>	<u>144,829</u>	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
<u>600,927</u>	<u>611,682</u>	
<u>164,728</u>	<u>155,164</u>	השווי ההוגן של נכסי חוב המוחזקים לפדיון: אגרות חוב קונצרניות

באור 11: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים

שווי הוגן		ערך בדוחות הכספיים	
2018	2019	2018	2019
אלפי ש"ח			
248,759	225,075	234,368	187,976
25,597	28,759	21,218	21,283
<u>274,356</u>	<u>253,834</u>	<u>255,586</u>	<u>209,259</u>

המוצגים כהלוואות וחייבים:
נכסים למעט פיקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים

(* ראה [באור 11\(ח\)](#) להלן לגבי גיול השקעות בנכסי חוב לא פיננסים לא סחירים.

ד. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

31 בדצמבר	
2018	2019
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

1.24 (0.03)
3 1.4

נכסי חוב סחירים
בסיס הצמדה
צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי

31 בדצמבר	
2018	2019
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

4.37 3.34
6.85 6.85
6 6

נכסי חוב שאינם סחירים
בסיס הצמדה
צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי
צמוד מט"ח

ה. השקעות פיננסיות אחרות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
129,494	30,450
48,607	54,195
<u>178,101</u>	<u>84,645</u>

תעודות השתתפות בקרנות נאמנות ותעודות סל סחירות
קרנות השקעה שאינן סחירות

באור 11: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

1. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אג"ח קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בת"א בתוספת פרמיה בגין אי סחירות. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

31 בדצמבר		נכסים פיננסיים: עבור נכסי חוב שאינם סחירים - בארץ, לפי דירוג מקומי: (*)
2018	2019	
אחוזים		AA- ומעלה
3.65	1.89	BBB עד A+
4.95	2.23	לא מדורג
23.6	23.6	

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינם חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, לקוחות, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

31 בדצמבר 2019				נכסי חוב סחירים השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
466,853	-	-	466,853	
84,645	-	54,195	30,450	
<u>551,498</u>	<u>-</u>	<u>54,195</u>	<u>497,303</u>	סה"כ

31 בדצמבר 2018				נכסי חוב סחירים השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
438,546	-	-	438,546	
178,101	-	48,607	129,494	
<u>616,647</u>	<u>-</u>	<u>48,607</u>	<u>568,040</u>	סה"כ

באור 11: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ח. גיל השקעות בנכסי חוב פיננסיים לא סחירים

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
253,578	207,344	נכסי חוב שערכם לא נפגם ללא פיגור
3,539 (1,531)	3,250 (1,335)	נכסי חוב שערכם נפגם נכסים שערכם נפגם, ברוטו הפרשה להפסד
2,008	1,915	נכסי חוב שערכם נפגם, נטו
255,586	209,259	סך הכל נכסי חוב לא סחירים

יצוין, כי הסכומים שלעיל אינם מהווים את הסכום בפיגור בפועל אלא את יתרת החוב המעורבת בפיגור.

ט. גילוי הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים ליום 31 בדצמבר, 2019, לפי חלוקה לשתי קבוצות:

- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן: "קבוצה א").
- כל יתר הנכסים הפיננסיים (להלן: "קבוצה ב").

קבוצה א	קבוצה ב	
אלפי ש"ח		
-	84,645	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות
144,829	466,853	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים
187,936	21,323	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים
-	435,277	מזומנים ושווי מזומנים

באור 12: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך והטבות בגין פיטורין.

א. הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את האגודה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכניות הפקדה מוגדרת לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. התחייבות האגודה בשל כך מטופלת להטבה לאחר סיום העסקה. חישוב התחייבות האגודה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו אשר יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת או כתוכנית להפקדה מוגדרת כמפורט להלן.

1. תוכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיה השוטפות של הקבוצה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות להפקדה מוגדרת.

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
865	679	832

הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת

2. תוכניות להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה הקבוצה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות.

במהלך חודש מרס 2019 הסתיים המשא ומתן בין הנהלת האגודה להסתדרות. השלכות המו"מ מסתכמות בעלויות שכר עבודה ונלוות. הוצאות אלו נזקפו במלואן לדוחות הכספיים ליום 31.12.2018.

באור 12: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2019

יתרה ליום בינואר, 2019	רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר			הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד			עלות שירות שוטף	יתרה ליום 1 בינואר, 2019		
	הפקדות/ פרעונות שהופקדו/ שולמו על ידי המעביד	סה"כ השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר בתקופה	רווח (הפסד) אקטוארי בגין סטיות בניסיון	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	סה"כ הכנסות (הוצאות) שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה				הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
14,828	601	(448)	(118)	(330)	-	(1,156)	(467)	(689)	(13,825)	התחייבויות להטבה מוגדרת
15,317	407	(13)	(190)	-	177	148	148	-	14,775	שווי הוגן של נכסי תוכנית
489	1,008	(461)	(308)	(330)	177	(1,008)	(319)	(689)	950	נכס (התחייבות) נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 12: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2018

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018	הפקדות/ פרעונות שהופקדו/ שולמו על ידי המעביד	רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר				הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				יתרה ליום 1 בינואר, 2018	
		סה"כ השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר בתקופה	רווח (הפסד) אקטוארי בגין סטיות בניסיון	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	סה"כ הכנסות (הוצאות) שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	עלות שירות שוטף			
(13,825)	1,753	238	(280)	518	-	(929)	(401)	(528)	(14,887)	התחייבויות להטבה מוגדרת	
14,775	(1,237)	77	190	-	(113)	413	413	-	15,522	שווי הוגן של נכסי תוכנית	
950	516	315	(90)	518	(113)	(516)	12	(528)	635	נכס (התחייבות) נטו בגין הטבה מוגדרת	

באור 12: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2018	2019
%	%
3.4%	2%
1% - 2%	2.5%-1.5%

שיעור היוון (1)
שיעור עליית שכר צפויה

(1) שיעור ההיוון מבוסס על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה.

ד. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות
להטבה מוגדרת
אלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019:

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה

השינוי כתוצאה מ:

309

עליית שכר של 1%

מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי התכנית

השינוי כתוצאה מ:

(572)
584

עליית שיעור היוון של 1%
ירידת שיעור היוון של 1%

באור 13: - מזומנים ושווי מזומנים

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
161,832	301,190
132,869	134,087
<u>294,701</u>	<u>435,277</u>

מזומנים ופיקדונות למשיכה מיידית
פיקדונות לזמן קצר

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום המאזן ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות (0.1%).
פיקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים.
הפיקדונות הינם שקליים ונושאים ריבית הנקבעת בהתאם לתקופת הפיקדונות (0.1% - 0.2%).

באור 14: - הון ודרישות הון

א. הרכב יחידות השתתפות

31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2019	
מונפק	רשום	מונפק	רשום
ונפרע		ונפרע	
אלפי ש"ח			
<u>1,392,473</u>	<u>1,392,473</u>	<u>1,392,473</u>	<u>1,392,473</u>

יחידות השתתפות

ב. קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין האגודה לבין ישות תחת אותה שליטה מוכרים במועד העסקה לפי שווי הוגן. ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנקבעה בעסקה נזקף להון. לאגודה נוצר הפרש בחובה המהווה במהותו דיבינדנד ולכן מקטין את יתרת הרווח.

ג. מדיניות ודרישות הון

1. מדיניות האגודה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה להבטיח כושר הפרעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה, לשמר את יכולת האגודה להמשיך את פעילותה העיסוקית וכדי שתוכל להניב תשואה לחברי האגודה. האגודה וחברה כלולה של האגודה, שהינן גופים מוסדיים, כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה").
בחודש מרס 2019 קבע הוועד המנהל של האגודה כי יחס כושר פרעון מבוסס סולבנסי II לא יפחת מ- 115% ועודף הון של 50 מיליון לכל הפחות (להלן - "יעד הון").

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על האגודה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 (להלן - "חוזר סולבנסי"). הוראות אלו מבוססות על הוראות דירקטיבה המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים:
נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי.

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים. סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Margin Risk).

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכונים שוק ואשראי וכן סיכונים תיפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, **הוראות מעבר** בקשר לדרישות ההון כדלהלן:

(א) עמידה בדרישות ההון (SCR)

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 (להלן – "**תקופת הפריסה**") יעלה בהדרגה, ב- 5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

(ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (בתקופת הפריסה - 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

ביום 19 במרס, 2020 פורסמה טיוטת חוזר המתקן את חוזר סולבנסי, להלן – "חוזר סולבנסי מתוקן".

מטרת התיקון הינה התאמת משטר כושר הפירעון הכלכלי בישראל לדירקטיבה ועדכוני לרבות מתן אפשרות לבחור בפריסה הדרגתית של קבוצות מסוימות הומגניות של עתודות הביטוח במאזן הכלכלי, החל מיום 31 בדצמבר 2019 ועד ליום 31 בדצמבר 2032. פריסה כאמור מחייבת אישור מראש של הממונה והיא תבוא במקום פריסת ההון הנדרש לכושר הפירעון עד שנת 2024, כאמור לעיל. האגודה בוחנת את השפעת התיקון האמור על יחס כושר הפירעון שלה.

הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי

הוראות הגילוי והדיווח בקשר ליחס כושר פירעון כלכלי כלולות בחוזר "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II" אליו נוספו הוראות והבהרות להלן "חוזר הגילוי".

בחוזר הגילוי נקבע, בין היתר, כי החל מנתוני 31 בדצמבר 2019 יכלל דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב, כאשר דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר של כל שנה יבוקר בידי רואה החשבון המבקר של האגודה.

בהתאם למכתב שנשלח למנהלי חברות הביטוח ביום 19 במרס, 2020 מועד פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר 2019, יהיה ביום 31 באוגוסט 2020. חברת ביטוח תמסור לממונה עד ליום 31 במאי 2020 הערכה מקורבת של יחס כושר הפירעון שלה ליום 31.12.19.

כמו כן חברת ביטוח פטורה מחישוב ומפרסום יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני, 2020. חוזר הגילוי כולל גם הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים באגודה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של האגודה ודרישות הגילוי לגביו.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני, 2019, לאגודה עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר. החישוב כאמור אינו מבוקר ואינו סקור.

החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מהנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן,

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב. לפרוט נוסף, בלתי מבוקר ובלתי סקור ראה סעיף 2.1.3 בדוח הועד המנהל וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי שפורסם באתר האינטרנט של האגודה.

ד. דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה, בחודש אוקטובר 2017, (להלן - "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

על חברת הביטוח למסור לממונה בתוך עשרים ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד, תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות, תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני, 2017, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות לאותו יום, ואשר איננו סקור ואיננו מבוקר, לאגודה יחס כושר פירעון כלכלי הגבוה מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

ה. דיבידנד שהוכרז

חלוקת דיבידנד מותנית בהתחייבות בלתי הדירה שהתקבלה מאגודת האם שלפיה, בין היתר, אגודת האם לא תחלק דיבידנד, אלא בכפוף לכך שבמועד החלוקה עודף ההון הקיים על ההון הנדרש של האגודה לא יהיה נמוך מ-30%.

הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על ידי האגודה:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
13,000	20,000	30,000

באור 15: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה

שייר		31 בדצמבר		ברוטו	
		ביטוח משנה			
2018	2019	2018	2019	2018	2019
אלפי ש"ח					
888,586	864,502	305,453	372,634	1,194,039	1,237,136
17	26	97	148	114	174
<u>888,603</u>	<u>864,528</u>	<u>305,550</u>	<u>372,782</u>	<u>1,194,153</u>	<u>1,237,310</u>

חוזי ביטוח הכלולים במגזר:

ביטוח כללי (ראה [באור 16](#))

ביטוח חיים (ראה [באור 17](#))

סה"כ התחייבויות בגין חוזי
ביטוח וחוזי השקעה שאינם
תלויי תשואה

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
א. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

31 בדצמבר					
2018	2019	2018	2019	2018	2019
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
9,937	4,823	15,894	18,421	25,831	23,244
278,688	236,818	59,468	114,116	338,156	350,934
288,625	241,641	75,362	132,537	363,987	374,178
22,023	24,897	2,109	3,049	24,132	27,946
476,872	503,948	131,698	146,927	608,570	650,875
498,895	528,845	133,807	149,976	632,702	678,821
787,520	770,486	209,169	282,513	996,689	1,052,999
55,558	51,881	28,142	28,239	83,700	80,120
45,508	42,135	68,142	61,882	113,650	104,017
101,066	94,016	96,284	90,121	197,350	184,137
888,586	864,502	305,453	372,634	1,194,039	1,237,136
2,248	(221)	3,956	6,699	6,204	6,478
11,189	10,517	4,901	4,914	16,090	15,431
13,437	10,296	8,857	11,613	22,294	21,909
785,272	770,707	205,213	275,814	990,485	1,046,521
89,877	83,499	91,383	85,207	181,260	168,706
875,149	854,206	296,596	361,021	1,171,745	1,215,227

ענף רכב חובה
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
סך הכל ענפי רכב חובה (ראה [באור 16\(ד\)2](#)) להלן)

ענפי חבויות
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
סך הכל ענפי חבויות

סך הכל ענפי רכב חובה וחבויות (ראה [באור 16\(ד\)1](#)) להלן)

ענפי רכוש ואחרים
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
סך ענפי רכוש ואחרים (ראה [באור 16\(ג\)2](#)) להלן)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

הוצאות רכישה נדחות:
ענפי רכב חובה וחבויות
ענפי רכוש ואחרים

סך הכל הוצאות רכישה נדחות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:

ענפי רכב חובה וחבויות
ענפי רכוש ואחרים
סה"כ התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

		31 בדצמבר			
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
2018	2019	2018	2019	2018	2019
אלפי ש"ח					
801,068	781,101	259,308	324,725	1,060,376	1,105,826
87,518	83,401	46,145	47,909	133,663	131,310
888,586	864,502	305,453	372,634	1,194,039	1,237,136

הערכות אקטואריות:

גברת רובשטיין גלית

הפרשות על בסיס הערכות אחרות:

הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה

סך כל התחייבויות הביטוח בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות
 1. ענפי רכב חובה וחבויות:

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
		2018		2019			
2018	2019	2018	2019	2018	2019		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
800,919	785,272	163,405	205,213	964,324	990,485	יתרה לתחילת השנה	
113,787	120,772	60,754	65,435	174,541	186,207	עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת	
9,335	2,355	3,173	616	12,508	2,971	שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד	
(22,984)	(14,762)	(1,212)	34,100	(24,196)	19,338	שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות (4)	
100,138	108,365	62,715	100,151	162,853	208,516	סך השינוי בעלות התביעות המצטברת	
(1,251)	(891)	(335)	(391)	(1,586)	(1,282)	תשלומים ליישוב תביעות במהלך השנה	
(114,534)	(122,039)	(20,572)	(29,159)	(135,106)	(151,198)	בגין שנת חיתום שוטפת	
(115,785)	(122,930)	(20,907)	(29,550)	(136,692)	(152,480)	בגין שנות חיתום קודמות	
785,272	770,707	205,213	275,814	990,485	1,046,521	סך תשלומים לתקופה	
						יתרה לסוף השנה	

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, צבירה, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות (ללא צבירה), הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.
4. השינוי באומדן נובע משחרור מרווחי בטחון וכן מהתפתחות חיובית בתביעות בגין שנים קודמות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך)

2. ענפי רכוש ואחרים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2018	2019	2018	2019	
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו		
91,166	89,877	96,069	91,383	187,235	181,260	יתרה לתחילת השנה
117,858	110,088	81,845	82,380	199,703	192,468	עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח
(3,135)	(8,873)	(3,994)	(11,559)	(7,129)	(20,432)	שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
(83,466)	(76,896)	(41,680)	(45,323)	(125,146)	(122,219)	תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה:
(32,314)	(27,852)	(42,027)	(31,297)	(74,341)	(59,149)	בגין אירועים של שנת הדוח
(115,780)	(104,748)	(83,707)	(76,620)	(199,487)	(181,368)	בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
						סך תשלומים
(232)	(2,845)	1,170	(377)	938	(3,222)	שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות
89,877	83,499	91,383	85,207	181,260	168,706	יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה כוללים תשלומים בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח ובתוספת השינוי ביתרת תביעות תלויות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח.
4. התשלומים לשוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) ביחס לשנות הנזק.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. (1) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2019										
שנת חיתום										
סה"כ	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018 (***)										
	1,282	1,591	3,124	8,037	1,865	3,759	7,158	4,107	3,183	6,842
תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:										
לאחר שנה ראשונה	-	11,252	11,381	27,092	15,360	12,068	20,786	23,090	12,456	21,466
לאחר שנתיים	-	-	28,519	46,095	31,762	30,065	43,340	43,018	32,975	42,024
לאחר שלוש שנים	-	-	-	75,016	49,474	50,007	62,716	61,634	48,203	62,913
לאחר ארבע שנים	-	-	-	-	70,895	71,028	83,318	79,325	65,514	77,076
לאחר חמש שנים	-	-	-	-	-	86,934	99,800	101,197	77,862	92,547
לאחר שש שנים	-	-	-	-	-	-	109,505	114,115	96,989	121,816
לאחר שבע שנים	-	-	-	-	-	-	-	128,329	111,105	145,860
לאחר שמונה שנים	-	-	-	-	-	-	-	-	121,318	156,961
לאחר תשע שנים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	162,707
לאחר עשר שנים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:	192,385	182,878	197,122	203,838	(* 179,688	201,756	163,914	154,928	139,479	148,131
לאחר שנה ראשונה (***)	-	183,237	178,596	199,841	186,674	(* 192,142	169,937	168,823	143,118	153,509
לאחר שנתיים	-	-	192,334	195,810	176,956	185,357	(* 157,967	182,364	148,096	159,941
לאחר שלוש שנים	-	-	-	201,470	175,410	187,437	155,922	(* 174,727	146,833	163,600
לאחר ארבע שנים	-	-	-	-	200,006	195,144	159,738	179,401	(* 144,384	178,219
לאחר חמש שנים	-	-	-	-	-	187,322	156,907	173,259	148,832	(* 191,136
לאחר שש שנים	-	-	-	-	-	-	155,405	169,637	144,650	190,800
לאחר שבע שנים	-	-	-	-	-	-	-	168,505	152,919	184,119
לאחר שמונה שנים	-	-	-	-	-	-	-	-	150,678	178,257
לאחר תשע שנים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	173,947
לאחר עשר שנים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (****)	(25,137)	(359)	4,788	2,368	(24,596)	115	517	6,222	(3,845)	(10,347)
שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים	(3.2%)	(0.2%)	2.5%	1.2%	(14.0%)	0.1%	0.3%	3.6%	(2.6%)	(6.3%)
עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2019	1,805,289	182,878	192,334	201,470	200,006	187,322	155,405	168,505	150,678	173,947
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2019	795,757	1,282	28,519	75,016	70,895	86,934	109,505	128,329	121,318	162,707
יתרת התביעות התלויות	1,009,532	191,103	163,815	126,454	129,111	100,388	45,900	40,176	29,360	11,240
תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009	43,467									
סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות	1,052,999									
בניכוי הוצאות רכישה נדחות	6,478									
ליום 31 בדצמבר 2019	1,046,521									

(*) כולל השפעת שינויים בביטוח כללי שנוקפו ישירות לעודפים בשנת 2015.

(**) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(***) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(****) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. (1) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2019										
שנת חיתום										
סה"כ	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018 (***)									
	791	1,254	3,373	1,870	1,864	3,741	6,452	3,845	3,945	4,598
	-	7,885	11,436	27,615	10,199	12,051	19,550	17,742	13,303	18,781
	-	-	28,498	46,014	26,673	34,672	42,104	36,878	32,870	36,358
	-	-	-	73,051	44,362	55,442	60,756	55,473	48,098	56,816
	-	-	-	-	64,539	75,614	85,083	72,837	65,410	70,382
	-	-	-	-	-	90,610	97,620	98,920	80,927	85,852
	-	-	-	-	-	-	105,813	110,886	107,884	105,018
	-	-	-	-	-	-	-	121,730	117,331	142,912
	-	-	-	-	-	-	-	-	122,072	150,599
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	155,830
	120,613	117,343	175,783	180,738	165,734 (*)	180,511	147,170	114,789	129,411	128,673
	-	110,069	158,833	187,422	166,330	172,761 (*)	148,745	149,377	127,848	130,329
	-	-	161,086	183,564	156,579	167,499	144,925 (*)	159,714	130,556	128,833
	-	-	-	184,564	150,794	164,799	139,412	153,045 (*)	131,770	134,864
	-	-	-	-	156,452	171,852	147,137	155,487	125,530 (*)	138,208
	-	-	-	-	-	170,338	146,473	156,853	127,969	138,010 (*)
	-	-	-	-	-	-	142,192	153,589	138,467	139,356
	-	-	-	-	-	-	-	152,436	143,884	167,782
	-	-	-	-	-	-	-	-	141,135	168,760
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	165,593
	(35,317)	7,274	14,697	(3,826)	(5,658)	(5,539)	(2,780)	609	(9,365)	(30,279)
	(6.11%)	6.2%	8.4%	(2.1%)	(3.8%)	(3.4%)	(2%)	0.4%	(7.1%)	(22.8%)
	1,508,078	120,613	110,069	161,086	184,564	156,452	170,338	142,192	152,436	141,135
	770,819	791	7,885	28,498	73,051	64,539	90,610	105,813	121,730	122,072
	737,259	119,822	102,184	136,188	111,513	91,913	79,728	36,379	30,706	19,063
	33,388									
	770,647									
	(60)									
	770,707									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (***)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (****)
שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2019

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2019

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2019

(*) כולל השפעת שינויים בביטוח כללי שנוקפו ישירות לעודפים בשנת 2015
(**) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
(***) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
(****) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. (2) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2019										
שנת חיתום										
סה"כ	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018 (**)									
	326	428	406	402	277	230	363	1,028	610	1,044
	-	4,990	4,451	3,819	5,368	3,788	3,080	4,426	3,709	6,830
	-	-	10,779	14,437	14,678	9,763	19,426	11,530	13,661	15,694
	-	-	-	28,213	23,026	20,633	27,926	22,435	21,183	26,663
	-	-	-	-	31,009	29,912	37,198	29,277	31,370	33,539
	-	-	-	-	-	34,992	41,045	44,519	36,872	40,267
	-	-	-	-	-	-	44,756	49,527	41,132	52,624
	-	-	-	-	-	-	-	54,918	50,994	58,060
	-	-	-	-	-	-	-	-	53,589	60,022
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63,376
	76,235	80,799	80,970	86,263	(*) 67,835	71,033	68,394	70,849	54,321	64,415
	-	75,754	69,467	78,929	70,005	(*) 60,772	64,499	68,249	65,801	65,150
	-	-	70,344	76,190	63,076	58,786	(*) 54,870	69,957	64,029	67,009
	-	-	-	78,267	62,986	52,340	62,654	(*) 62,517	65,887	70,469
	-	-	-	-	71,455	59,821	61,995	67,981	(*) 63,178	68,449
	-	-	-	-	-	57,501	60,302	62,204	65,670	(*) 66,707
	-	-	-	-	-	-	54,637	61,623	60,651	67,737
	-	-	-	-	-	-	-	62,364	62,305	69,176
	-	-	-	-	-	-	-	-	67,131	67,159
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65,343
22,089		5,045	10,626	7,996	(8,469)	(5,161)	8,017	153	(1,244)	5,126
0.42%		6.2%	13.1%	9.3%	(13.4%)	(9.9%)	12.8%	0.2%	(1.9%)	7.3%
679,031	76,235	75,754	70,344	78,267	71,455	57,501	54,637	62,364	67,131	65,343
326,948	326	4,990	10,779	28,213	31,009	34,992	44,756	54,918	53,589	63,376
352,083	75,909	70,764	59,565	50,054	40,446	22,509	9,881	7,446	13,542	1,967
22,094										
374,178										
2,838										
371,340										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (***)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף(חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2019

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2019

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2019

(*) כולל השפעת שינויים בביטוח כללי שנוקפו ישירות לעודפים בשנת 2015.

(**) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(***) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(****) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ד. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2019										
שנת חיתום										
סה"כ	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018 (**)										
	123	167	406	278	277	230	363	1,028	610	1,044
	-	1,852	4,451	3,697	3,845	3,788	3,080	4,426	3,709	6,830
	-	-	15,230	14,314	13,156	10,006	9,280	11,530	13,661	15,694
	-	-	-	28,090	21,504	20,876	20,218	22,435	21,183	26,663
	-	-	-	-	29,487	30,155	29,489	32,653	31,370	33,539
	-	-	-	-	-	35,235	33,336	44,825	38,119	40,267
	-	-	-	-	-	-	37,047	49,896	42,378	54,905
	-	-	-	-	-	-	-	55,287	48,712	60,341
	-	-	-	-	-	-	-	-	50,840	62,303
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65,645
	19,347	26,280	78,230	83,408	(* 65,283)	69,008	66,184	68,902	58,055	62,421
	-	22,265	67,214	76,256	65,925	(* 58,304)	62,399	66,301	62,873	62,011
	-	-	68,072	73,916	59,003	56,589	(* 52,519)	67,667	60,613	63,439
	-	-	-	75,628	59,409	50,148	52,616	(* 60,215)	61,658	66,899
	-	-	-	-	63,873	58,104	51,964	67,910	(* 57,729)	66,266
	-	-	-	-	-	57,744	50,723	60,296	60,747	(* 64,523)
	-	-	-	-	-	-	46,928	60,211	55,432	68,000
	-	-	-	-	-	-	-	62,733	56,586	69,445
	-	-	-	-	-	-	-	-	59,578	69,440
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67,612
	14,430	4,015	10,158	7,780	(4,464)	(7,596)	5,688	(2,518)	2,080	(713)
	2.1%	15.3%	13%	9.3%	(7.5%)	(15.15%)	10.8%	(4.2%)	3.4%	(0.1%)
	543,780	19,347	22,265	68,072	75,628	63,873	57,744	46,928	62,733	59,578
	318,836	123	1,852	15,230	28,090	29,487	35,235	37,047	55,287	50,840
	224,944	19,224	20,413	52,842	47,538	34,386	22,509	9,881	7,446	8,738
	16,697									
	241,641									
	(3,260)									
	244,901									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (***)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף(חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2019

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2019

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה

בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ליום 31 בדצמבר 2019

(* כולל השפעת שינויים בביטוח כללי שנקפו ישירות לעודפים בשנת 2015.

(**) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(***) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(****) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ה. (1) נתונים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח רכב חובה:

שנת חיתום							
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
אלפי ש"ח							
							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019:
71,264	68,642	75,750	90,058	80,349	81,891	74,340	פרמיות ברוטו רווח כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
11,859	5,845	3,042	8,169	2,378	9,523	4,220	כולל יתרת עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים בסך
9,995	2,000	2,216	-	-	-	-	השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום
8,917	7,004	6,016	6,947	4,868	1,360	199	

(2) נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח חבויות אחרות:

שנת חיתום							
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
אלפי ש"ח							
							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019:
89,655	101,833	102,984	104,786	100,500	96,907	101,072	פרמיות ברוטו הפסד כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
(18,749)	(32,090)	(31,835)	(23,860)	(26,894)	(24,180)	(31,297)	כולל יתרת עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים בסך
-	881	937	-	-	-	-	השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום
10,797	12,512	9,609	8,219	6,005	3,928	1,439	

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ה. (3) הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה:

רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
21,750	4,220	13,031	(10,170)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
10,459	4,701	13,906	(6,247)	2019
41,731	(5,472)	40,023	(5,230)	2018
				2017

(4) הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענפי ביטוח חבויות אחרות:

רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
19,248	(31,286)	(3,196)	(27,249)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
11,239	(24,851)	9,941	(17,648)	2019
16,561	(30,854)	16,079	(28,512)	2018
				2017

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

1. בדיקת התפתחות הערכת התביעות התלויות בענפי רכוש ואחרים ברוטו

שנת נזק				
31 בדצמבר				
סה"כ	2019	2018	2017	2016
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2019 (*)				

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

122,219	125,521	136,623	122,249	לאחר שנה ראשונה
-	173,743	204,739	177,071	לאחר שנתיים
-	-	214,153	180,388	לאחר שלוש שנים
-	-	-	181,993	לאחר ארבע שנים

תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

192,468	200,302	227,856	199,147	לאחר שנה ראשונה
-	189,430	224,447	192,186	לאחר שנתיים
-	-	217,685	186,464	לאחר שלוש שנים
-	-	-	185,982	לאחר ארבע שנים

785,565   192,468   189,430   217,685   185,982   אומדן עלויות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2019

692,108   122,219   173,743   214,153   181,993   תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2019

93,457   70,249   15,687   3,532   3,989   יתרת התביעות התלויות

10,560   תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת 2015

104,017   סך כל התביעות התלויות בענף ליום 31 בדצמבר 2019

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

1. (2) בדיקת התפתחות הערכת התביעות התלויות בענפי רכוש ואחרים בשייר

שנת נזק				
31 בדצמבר				
סה"כ	2019	2018	2017	2016
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2019 (*)				

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

76,869	83,721	89,160	94,872	לאחר שנה ראשונה
-	108,347	118,196	129,275	לאחר שנתיים
-	-	120,816	131,350	לאחר שלוש שנים
-	-	-	132,085	לאחר ארבע שנים

תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

110,088	118,218	126,014	132,711	לאחר שנה ראשונה
-	112,901	124,907	136,277	לאחר שנתיים
-	-	123,318	133,148	לאחר שלוש שנים
-	-	-	132,350	לאחר ארבע שנים

478,657 110,088 112,901 123,218 132,350 אומדן עלויות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2019

438,117 76,869 108,347 120,816 132,085 תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2019

40,540 33,219 4,554 2,402 265 יתרת התביעות התלויות

1,595 תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת 2015

42,135 סך כל התביעות התלויות בענף ליום 31 בדצמבר 2019

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפות

פוליסות ללא מרכיב חסכון- ברוטו	
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת פרט	
31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	

1. לפי חשיפה ביטוחית:

114	174
-----	-----

התחייבויות בגין חוזי ביטוח

114	174
-----	-----

סה"כ

2. לפי חשיפה פיננסית:

שאינו תלוי תשואה

114	174
-----	-----

114	174
-----	-----

סה"כ

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019:

פוליסות ללא מרכיב חסכון		
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		
פרט		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		

פרמיות ברוטו:
אחר-ריסק

1,408	2,160	2,608
-------	-------	-------

39	806	60
----	-----	----

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

(1,894)	(2,427)	(2,356)
---------	---------	---------

סך כל הפסד כולל מעסקי ביטוח חיים

970	614	518
-----	-----	-----

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

באור 18: - תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

סה"כ חוזי ביטוח אלפי ש"ח	
66	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
48	שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות ו- IBNR
114	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
60	שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות ו- IBNR
174	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019

באור 19: - מסים על הכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. כללי

על הכנסות האגודה חל מס בשיעור של 10% ועל כל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - הפקודה). בנוסף, על הכנסות החברות בקבוצה המסווגות כ"מוסדות כספיים" כהגדרתן בחוק מע"מ תשל"ו-1975 חלים מס רווח ושכר. יצויין כי פעילותן של חברות המסווגות כמוסדות כספיים בענפי הביטוח והפנסיה, מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

על הכנסות יתר החברות המאוחדות והכלולות חל מס חברות.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על האגודה והחברות המוחזקות שלה חל, עד לתום שנת 2007, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985. על-פי החוק, נמדדו התוצאות לצורכי מס בישראל כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 שקבע כי תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007 ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל בין היתר את ביטול התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

באור 19: - מסים על הכנסה (המשך)

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה (המשך)

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיים הסכם (להלן - הסכם המס) המתחדש ומתעדכן מדי שנה, המסדיר סוגיות מס ייחודיות לענף בגין שנות המס עד וכולל שנת המס 2016. ההסכם מתייחס בין היתר לנושאים הבאים:

א. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות ישירות של חברות ביטוח לרכישת חוזי ביטוח חיים יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

ב. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

ג. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

ההפרשה בדוחות הכספיים נערכה בהתאם לעקרונות ההסכם האמור.

ב. שיעורי המס החלים על חברות הקבוצה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים מורכב ממס חברות וממס רווח. אך על האגודה מוטל, בהתאם להסכם עם רשויות המס, מס הכנסה בשיעור של 10% ומס רווח.

2. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על האגודה שהינה מוסד כספי:

שיעור מס כולל באגודה	שיעור מס רווח %	שיעור מס חברות החל על האגודה
-------------------------	-----------------------	------------------------------------

23.08

17.00

10

2016 ואילך

באור 19: - מסים על הכנסה (המשך)

ג. שומות מס

שומות מס סופיות

לאגודה ולחברות המאוחדות שלה, ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ ועידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ, הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2014.

ד. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
17,045	8,244	21,186
(1,490)	(287)	(1,236)
1,046	(474)	(163)
<u>16,601</u>	<u>7,483</u>	<u>19,787</u>

מסים שוטפים
מסים בגין שנים קודמות
מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם [ו' להלן](#)

ה. מסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
(143)	73	(106)

מס/ (הטבת מס) בגין רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

באור 19: - מסים על הכנסה (המשך)

1. מסים נדחים

הרכב המסים הנדחים כמוצג במאזן, הינם כדלקמן:

מכשירים פיננסים	אחרים אלפי ש"ח	סך הכל	
(1,930)	1,405	(525)	<u>יתרת נכס מס נדחה (התחייבות) ליום 1 בינואר, 2018</u>
577	(103)	474	שינויים שנזקפו לדוח על רווח והפסד ורווח כולל אחר
(1,353)	1,302	(51)	<u>יתרת נכס מס נדחה (התחייבות) ליום 31 בדצמבר, 2018</u>
300	(137)	163	שינויים שנזקפו לדוח על רווח והפסד ורווח כולל אחר
(1,053)	1,165	112	<u>יתרת נכס מס נדחה (התחייבות) ליום 31 בדצמבר, 2019</u>

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
84 (*)	135
(135) (*)	(23)
<u>(51)</u>	<u>112</u>

נכסי מסים נדחים
התחייבויות מסים נדחים

(*) סווג מחדש, ראה [באור 2\(כז\)](#).

באור 19: - מסים על הכנסה (המשך)

ז. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח על הרווח הכולל היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח על הרווח הכולל:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
77,225	31,656	91,403
23.08%	23.08%	23.08%
17,821	7,305	21,093
80	154	(20)
246	607	257
(122)	(325)	(295)
(1,490)	(287)	(1,236)
66	29	(12)
16,601	7,483	19,787
21.5%	23.6%	21.6%

רווח לפני מסים על הכנסה

שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על האגודה

מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל תוספת/(גריעת) מס בגין חברות מאוחדות בעלות שיעורי מס שונה הוצאות שאינן מותרות בניכוי הכנסות פטורות חלק ברווחי חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני מיסים בגין שנים קודמות אחרים

מסים על ההכנסה

שיעור מס אפקטיבי ממוצע

באור 20: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
75,698	83,065
6,069	8,271
8,857	11,613
2,099	1,825
10,815	8,368
9,108	7,302
883	1,062
9,517	10,635
2,808	3,927
125,854	136,068

חברות ביטוח משנה ותווכני ביטוח:
פקדונות של מבטחי משנה
חשבונות אחרים
הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
תביעות לתשלום
ספקים ונותני שירותים
עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר
הוצאות לשלם
עמלות לתשלום
זכאים אחרים ויתרות זכות

באור 21: - התחייבויות פיננסיות

א. פרוט התחייבויות פיננסיות

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
-	7,755

התחייבות בגין חכירה

ב. מועדי פירעון התחייבות בגין חכירה

ליום 31 בדצמבר 2019
אלפי ש"ח

1,308
1,351
1,397
1,443
2,256
7,755

שנה ראשונה
שנה שניה
שנה שלישית
שנה רביעית
שנה חמישית ואילך

סה"כ

באור 22: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
990	1,618	2,608
258,501	203,081	461,582
259,491	204,699	464,190
5,918	(3,564)	2,354
265,409	201,135	466,544

פרמיות בביטוח חיים
פרמיות בביטוח כללי

סה"כ פרמיות

שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה

סה"כ פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
879	1,281	2,160
281,020	208,287	489,307
281,899	209,568	491,467
14,232	(17,284)	(3,052)
296,131	192,284	488,415

פרמיות בביטוח חיים
פרמיות בביטוח כללי

סה"כ פרמיות

שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה

סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 22: - פרמיות שהורווחו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו	
619	789	1,408	פרמיות בביטוח חיים
338,598	161,985	500,583	פרמיות בביטוח כללי
339,217	162,774	501,991	סה"כ פרמיות
11,828	2,503	14,331	שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
351,045	165,277	516,322	סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 23: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
אלפי ש"ח			
			רווחים מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית הפרשי הצמדה הפרשי שער ודיבידנד בגין:
4,989	4,570	4,261	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
15,358	16,502	12,590	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
20,818	(8,360)	50,048	הכנסות (הוצאות) ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
1,247	-	-	רווח מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן
173	1,071	1,371	דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים
42,585	13,783	68,270	הכנסות מדיבידנד
			סך הכל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון

באור 24: - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
אלפי ש"ח			
14,075	14,419	15,145	דמי ניהול מחברה מנהלת בגין פעילות הפנסיה

באור 25: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
28,088	34,725	39,725
9,371	10,769	15,442
<u>37,459</u>	<u>45,494</u>	<u>55,167</u>

עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
עמלת סוכנויות ביטוח מאוחדות

סה"כ הכנסות מעמלות

באור 26: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
39	806	60
33	685	51
6	121	9
359,130	354,236	379,301
93,753	128,331	169,785
265,377	225,905	209,516
<u>265,383</u>	<u>226,026</u>	<u>209,525</u>

בגין חוזי ביטוח חיים:
ברוטו
ביטוח משנה
בשייר

בגין חוזי ביטוח כללי:
ברוטו
ביטוח משנה
בשייר

סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח בשייר

באור 27: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
43,384	37,595	34,207
29,226	37,046	36,227
(527)	(821)	505
72,083	73,820	70,939
346	481	589
<u>72,429</u>	<u>74,301</u>	<u>71,528</u>

עמלות רכישה
הוצאות רכישה אחרות
שינוי בהוצאות רכישה נדחות

סה"כ הוצאות רכישה

עמלות שוטפות אחרות

סה"כ עמלות והוצאות שיווק

באור 28: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
49,025	54,583	57,434
10,074	10,895	11,367
4,680	6,557	9,465
6,341	7,121	4,967
1,880	1,884	1,789
4,014	4,262	4,299
11,564	11,539	9,464
87,578	96,841	98,785
22,320	25,659	25,338
29,226	37,046	36,227
36,032	34,136	37,220

שכר עבודה ונלוות
 הוצאות מיכון (למעט משכורות, פחת והפחתות)
 פחת והפחתות
 אחזקת משרדים ותקשורת
 עמלות כרטיסי אשראי והוצאות בנק
 ייעוץ משפטי ומקצועי
 אחרות
 סה"כ
 בניכוי:
 סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות
 ותשלומים בגין חוזי ביטוח
 סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק
 והוצאות רכישה אחרות
 סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות

באור 29: - הוצאות (הכנסות) מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
538	94	-
(5,744)	4,873	(3,842)
-	57	-
(85)	(32)	(16)
-	-	295
(5,291)	4,992	(3,563)

ריבית והפרשי הצמדה בגין כתבי התחייבות נדחים
 ריבית והפרשי שער בגין פקדונות מבטחי משנה
 ריבית והפרשי הצמדה בגין תשלום למס הכנסה
 ריבית והפרשי הצמדה לבנקים ואחרים
 הוצאות מימון בגין חכירות

באור 30: - ניהול סיכונים

במסגרת פעילותה נחשפת האגודה למגוון סיכונים. על מנת לצמצם את החשיפה להפסדים כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, הטמיעה האגודה מערך ניהול סיכונים.

כללי

האגודה פועלת במגזר בשוק הביטוח הכללי וביטוח חיים וחשופה לסיכונים הבאים:

1. סיכוני שוק - הסיכון לשינויים בערך הנכסים וההתחייבויות של האגודה כתוצאה משינויים בפעילות השוק:
  - סיכון ריבית - עלייה בשיעורי הריבית תגרום להפסדים בתיק כתוצאה מירידת מחירי האג"ח המוחזקים על-ידי האגודה.
  - סיכוני מטבע - שינויים בשערי החליפין ישפיעו הן על מחירי הנכסים נקובי המט"ח הכלולים בתיק ההשקעות של האגודה והן על ההתחייבויות הביטוחיות לרבות הפעילות מול מבטחי משנה.
  - סיכון שערי מניות - האגודה חשופה לירידה בשווי תיק ההשקעות כתוצאה מירידת הערך (מקומיים או זרים) המוחזקים על ידה.
  - סיכון אינפלציה - ההפסד הנגרם עקב שחיקת ערך נכסי האגודה שאינם צמודים למדד המחירים לצרכן.
2. סיכוני אשראי - הינו הסיכון שנובע כתוצאה מאי מילוי התחייבויותיו של הצד הנגדי לעסקה כתוצאה מחדלות פרעון. במסגרת זו חשופה האגודה, בין היתר, להפסדים כתוצאה מחדלות פרעון או ירידת דירוג האשראי של מבטחי המשנה.
3. סיכון ALM - האגודה חשופה לסיכון שנובע מחוסר התאמה בין ההתחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן (עיתוי, היקף, שווי).
4. סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מכישלון מערכות פנימיות, אנשים (הונאות, טעויות אנוש) ונזקים החיצוניים לאגודה (רעידת אדמה). כמו כן, כמבטחת של קבוצה קטנה של לקוחות גדולים האגודה חשופה לסיכונים תחרות.
5. סיכונים ביטוחיים - תמחור והערכת התחייבויות ביטוחיות שגוי: טעות במודל התמחור (RISK MODEL), ו/או בפרמטרים והתפלגות הסתברותיות מוטות (PARAMETER RISK), חיתום לקוי, אירועי קטסטרופה וכו'.
6. אבטחת מידע - פגיעה פיזית או לוגית במחשבי האגודה עלולה להסב נזקים כבדים. כיום, מוגנת רשת המחשבים של האגודה באמצעים שונים ומגוונים כגון: ANTI-VIRUS, FIREWALL ועוד. בנוסף, הגישה למערכות המידע השונות ניתנת בתהליך מסודר של בקשת הרשאות.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

כללי (המשך)

(א) תיאור הליכי ושיטת ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של האגודה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הפיקוח ושמירה על יעדיה העסקיים של האגודה ועל איתנותה הפיננסית.

דגש בפעילות מושם להתייחסות לשינויים בסביבתה העסקית, התפעולית וכן לשינויים בהנחיות ובדרישות הרגולטוריות המתבקשות.

ניהול הסיכונים מרוכז על-ידי מחלקת ניהול הסיכונים בהתאם למדיניות שאושרה על ידי הוועד המנהל. מחלקת ניהול הסיכונים מזהה, ומעריכה את הסיכונים בשיתוף פעולה עם יחידות תומכות הכוללות את האקטואריה, השקעות, ביטוח משנה וחשבות.

ניהול סיכוני האגודה ישען על שילובן של מספר עקרונות מרכזיים:

ניהול סיכונים כמותי

(א) מדידת סיכונים עקבית ומהימנה- האגודה תפעל להטמעה של מודלים כמותיים למדידה והערכת סיכונים המבוססים על מתודולוגיות מקובלות בעולם (Best-Practice) תוך יצירת איזון בין צרכי האגודה ומשאביה.

(ב) מעקב אחר מגבלות סיכון כמותיות - האגודה תבצע מעקב שוטף אחר הסיכונים העומדים לפתחה. שינויים מהותיים לרעה ידווחו למוסדותיה האורגניים בהתאם למדיניות הדיווח שהותוותה.

שקיפות

(א) גילוי נאות לגבי הסיכונים (Risk Disclosure) - כחלק מתרבות ניהול הסיכונים המוטמעת באגודה, לפני קבלת החלטה בנושאים וסיכונים להם עלולה להיות השפעה על פעילותה, רואה האגודה חשיבות עליונה בקיום ישיבות ודיונים הן במסגרת מחלקתית והן במסגרת פורום ניהול סיכונים שמטרתו איתור תחומי סיכון ואזורי כשל אפשריים, ניתוח משמעותם והכנת דרכי התמודדות עימם.

באגודה קיימים פורומים מקצועיים/ביטוחיים בראשות המנכ"ל וראש תחום הביטוח. בפורומים אלו מתקיימים דיונים בהם מנתחים את החשיפות, את הרווחיות הענפית, כאשר בדיקות תקופתיות של גורמי הסיכון מובאים באופן שוטף בפני הפורומים הנ"ל, ובהתאם לכך, מתקבלות החלטות ניהוליות.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(א) תיאור הליכי ושיטת ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) תרבות האגודה בנוגע לנטילת סיכונים מבוקרת - ניהול סיכונים הינו תהליך מתמשך ורציף המשתנה מרגע לרגע בהתאם להתפתחויות עסקיות פנימיות ומאקרו-כלכליות משקיות. האגודה מצפה מעובדיה ומנהליה ורואה חשיבות רבה בדיווח והצגה של סיכונים חדשים הצצים לפתחה למנהל הסיכונים ומנהלי המחלקות הרלוונטיות, בכדי לייצר מאגר סיכונים רחב ככל האפשר ולאפשר בחינת השפעת סיכונים אלה על השגת היעדים האסטרטגיים של האגודה.

(ג) הוועד המנהל מספק עקרונות כתובים לניהול הסיכונים הכולל, כמו גם את המדיניות הספציפית לחשיפות מסוימות לסיכונים, כגון סיכונים ביטוח, סיכון שער חליפין, סיכון שיעור ריבית, סיכון אשראי, וכן שימוש במכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים לא נגזרים.

ציות להוראות רגולציה (Risk Governance)

(א) האגודה רואה בהוראות החוק סמן ימני לפעילותה בתחום ניהול הסיכונים ופועלת בהתאם לעקרונות המפורטים בדוח זה.

(ב) בקרה פנימית וחיצונית של תהליכים ומספרים - מנהל הסיכונים עומד בקשר שוטף עם ר"ח המבקר והמבקר הפנימי ומקבל עדכונים ודיווחים שוטפים אודות חשיפות, סיכונים ואירועים חריגים באגודה.

דיווח ותיעוד

מנהל הסיכונים מדווח בכתב להנהלה הפעילה והוועד המנהל בנושאים שונים של ניהול הסיכונים:

- ◆ זיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים לחוסנה של האגודה ולעמידה בחבותה למבוטחים קיימים ועתידיים.
- ◆ כימות החשיפה והערכת ההשפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו לפי אמות מידה שהוגדרו ע"י האגודה ולתקופות עתידיות שיקבעו.
- ◆ הערכת ההון העצמי הנדרש (ההון הכלכלי) מהאגודה לצורך נשיאה בסיכונים המהותיים תוך התייחסות למידת המתאם בין הסיכונים השונים.

פעולות להגבלת הסיכון

- ◆ הסיכונים המפורטים לעיל ממותנים על ידי פיזור גדול של חוזי הביטוח ועל ידי בחירה ויישום של אסטרטגיות חיתום ויצירת פיזור לפי ענפים, אזורים גיאוגרפים, סוגי הסיכון, גובה הכיסוי וכו'.
- ◆ תהליך השקת מוצרים חדשים כולל זיהוי ובחינה מקיפה של הסיכונים הכרוכים במוצר וקביעת הדרכים לניהולם ולבקרה עליהם. כאשר מתעורר חשש כי קיימת הרעה בתוצאות החיתומיות, שמקורה אינו בתנודות אקראיות, נערכות בדיקות מעמיקות, בין השאר, להערכת הסיכון הגלום, ובמידת הצורך מותאמת הערכת הרזרבות. בדיקות דומות מתבצעות בעת חידוש עסקאות.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(א) תיאור הליכי ושיטת ניהול הסיכונים (המשך)

- ◆ כמו כן, בכדי להקטין את החשיפה לסיכונים, האגודה מיישמת מדיניות בדיקת תביעות, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, האגודה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה.
- ◆ האגודה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה להגביל את החשיפה לקטסטרופות להפסד מרבי שנקבע מראש בהתאם לטעמי הסיכון של האגודה כפי שנקבעו על ידי הוועד המנהל.

(ב) דרישות חוקיות

בהתאם להוראות חוזר הממונה "תפקידי אקטואר ממונה ומנהל סיכונים של מבטח; ומארג היחסים שלהם עם בעלי תפקידים אחרים", מינתה האגודה מנהל הסיכונים. תפקידיו ואחריותו מוגדרים בהתאם להנחיות החוזר:

- ◆ יצירת תרבות ארגונית של ניתוח וניהול סיכונים בדגש על שיתוף פעולה הדוק מצד ההנהלה ובעלי התפקידים.
- ◆ זיהוי והערכה מדויקת ומקיפה של הסיכון - פיתוח מודלים, בקרות והתאמה לאופי פעילות האגודה.
- ◆ הדרכה והכוונה של מנהלים לאופן ביצוע ניהול סיכונים יעיל ואפקטיבי.
- ◆ מעקב ובקרה אחר הסיכונים הסובבים את פעילות האגודה.
- ◆ מתן המלצות לשיפור.

בנוסף לחוזר המוזכר לעיל פרסם הממונה חוזר הערכות ליישום משטר Solvency II.

להלן מטרות ויעדי תוכנית היישום:

- ◆ הגדרת דרישות ההון הכמותיות הנדרשות מהאגודה בהתאם להנחיות המפורטות בהוראות החוזר שפרסם האיחוד האירופי, תוך בחינת עלויות הציות.
- ◆ גיבוי מלא של ההנהלה הבכירה להקמת מסגרת תשתיות ארגונית ומכוונות לניהול סיכונים כולל באגודה - ERM.
- ◆ הקצאת הון מבוססת סיכונים - יצירת קשר הדוק בין ההון הנדרש התומך בפעילויות העסקיות של האגודה לבין פעילות ניהול סיכונים באופן שיאפשר לאגודה ערך מוסף בדרך קבלת החלטותיה. הכוונה היא לקשור את הרווחיות מהפעילויות השונות ביחס להון הנדרש לצורך מעקב אחר יעילות הקצאת ההון.

כמו כן, על-פי הוראות אחרות של הממונה פורסמו הוראות לעניין ניהול חשיפות בנושאים הבאים: מעילות והונאות מצד גורמים בתוך האגודה ומחוצה לה, ניהול סיכונים אבטחת מידע, ניהול חשיפה למבטחי משנה.

בכדי לעמוד בהוראות החוק תפעל האגודה לעדכון שוטף אודות שינויים רגולטורים, סמך ככל שניתן למועד קבלתם.

עוד, על-פי הוראות אחרות של הממונה ובהתבסס על סעיף 303 של החוק - Sarbanes Oxley (ואימוצן העתידי של הוראות סעיף 404) נדרשה האגודה למסד שיטות עבודה, זיהוי כלל התהליכים בארגון, קביעת נהלי עבודה ובקרה פנימיים נאותים, הערכות יעילות הבקרה הפנימית ותחזוק מערך זה.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

א) סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

סיכוני שער חליפין / סיכוני מטבע

תנודתיות בשער החליפין (בעיקר בדולר) משפיעה על תשלומים ותקבולים ממבטחי משנה, על מחירי הנכסים נקובי מט"ח (השקעות דולריות).

סיכון ריבית

הפסד שעלול להיגרם כתוצאה משינוי עקום הריבית בארץ ובחו"ל, עלייה בעקומי הריבית תגרום להפסדים בתיק ההשקעות (אג"ח צמוד, שקלי וכו').

סיכון מחיר מניות

הפסד שעלול להיגרם כתוצאה מירידת מחירי המניות בארץ ובחו"ל. תיק ההשקעות של האגודה מושקע בתעודות סל מניות וכו'.

סיכון אינפלציה

הפסד שעלול להיגרם כתוצאה משחיקת ערך הנכסים הלא צמודים בעקבות עליית המדד, חלק מתיק ההשקעות של האגודה מושקע במכשירים פיננסיים לא צמודים.

סיכון ALM

הסיכון הנובע מחוסר התאמה בין התחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן.

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן מבחני רגישות המציגים את השינוי ברווח (הפסד) ובהכנסה הכוללת (הון) עבור הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. השינויים במשתנים הינם ביחס לערך הפנקסני של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמננטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת ולפיכך, במבחני הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות. יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

31 בדצמבר 2019

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הונניים		שיעור הריבית (1)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							

רווח (הפסד) כולל (33,117) 36,098 8,208 (8,208) 4,093 (4,093) 1373 (1373)

31 בדצמבר 2018

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הונניים		שיעור הריבית (1)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							

רווח (הפסד) כולל (37,262) 40,397 14,704 (14,704) 4,466 (4,466) 4,114 (4,114)

(1) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר, וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך ניתוח הרגישות, בגין מכשירים בריבית משתנה, הובא בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(2) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, התחייבויות פיננסיות ופקדונות ויתרות מבטחי משנה.

הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים 66.3 מתוך סך הנכסים של האגודה (31.12.18 – 70%).

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או, שלחלופין, לאגודה אין מידע ביחס לתזרים זה (בהתאם להגדרות ב-IFRS 7 לא כוללות השקעות בחברות כלולות).

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ג) סיכוני שוק (המשך)

2. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסית. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
		<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>
600,927	611,682	נכסי חוב סחירים
255,586	209,259	נכסי חוב שאינם סחירים
178,101	84,645	השקעות פיננסיות אחרות
294,701	435,277	מזומנים ושווי מזומנים
305,550	372,782	נכסי ביטוח משנה
1,634,865	1,713,645	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
(* 159,672)	183,064	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר
<u>1,794,537</u>	<u>1,896,709</u>	סך כל הנכסים
		<u>התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר</u>
1,194,153	1,245,065	סך כל ההתחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
(* 126,115)	136,815	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר
474,269	514,829	הון
<u>1,794,537</u>	<u>1,896,709</u>	סך כל ההון וההתחייבויות

(* סווג מחדש, ראה [באור 2\(כז\)](#)).

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

ד) סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהאגודה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. האגודה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש האגודה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. יצוין, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
2. מתוך יתרת הנכסים האמורה, סך של כ- 1,077 מליון ש"ח הינם מזומנים ושווי מזומנים ונכסים סחירים, הניתנים למימוש מידי.
3. על פי כללי ההשקעה על האגודה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדתם בכללי ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות אחרות בסכום שלא יפחת מ-30% מההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בכללי השקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

האגודה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של האגודה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי, ברוטו

עד שנה	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
31 בדצמבר 2019	386,957	373,753	229,124	247,303	1,237,136
31 בדצמבר 2018	377,934	363,016	219,158	233,931	1,194,039

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, ברוטו

עד שנה	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
31 בדצמבר 2019	-	-	-	174	174
31 בדצמבר 2018	-	-	-	114	114

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ד) סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות פיננסיות

סה"כ	ללא מועד פרעון מוגדר	מעל 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל שנה ועד 3 שנים	עד שנה
------	----------------------	------------	-----------------------	--------------------	--------

ליום 31 בדצמבר 2019

7,632	-	694	2,775	2,775	1,388	התחייבויות בגין חכירה
-------	---	-----	-------	-------	-------	-----------------------

(ה) סיכונים ביטוחיים

סיכונים ביטוחיים כוללים, בין היתר:

סיכוני חיתום

הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ואו בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכוני רזרבה

הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם בן היתר מעריכה האגודה את התחייבויות הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת האגודה מורכבת מהסיכונים הבאים:

1. סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;

2. סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של האגודה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

סיכון קטסטרופה

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה) כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה האגודה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ- 2.6% הינה כ- 1,988 מיליון ש"ח ברוטו וכ- 17.28 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון קטסטרופה (המשך)

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר לאגודה חשיפה לסיכון ביטוחי ראה פירוט בהתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח, בבאור 16 - נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי, בבאור 17 - פרוט התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים.

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

להלן תאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם האגודה פועלת

האגודה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, חבויות, רכב רכוש וביטוח רכוש.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים, ביטוח חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות מוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה. עיתוי הגשת תביעה וסילוקה מושפעת ממספר גורמים כגון סוג הכיסוי, תנאי הפוליסה וחקיקה ותקדימים משפטיים. בדרך כלל תביעות בתחום החבויות מתאפיינות ב"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן ארוך ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבוטח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי הממונה והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח הכוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

פוליסות ביטוחי רכוש מיועדות להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם האגודה פועלת (המשך)

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפרמיה בחסר
- תביעות תלויות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כל שהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראה באור מדיניות חשבונאית.

(ב) בהתאם להוראות הממונה התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטוארית האגודה, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת אלא אם נאמר אחרת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח ולכל שנת אירוע/חיתום, נקבעת על סמך שיקול דעת לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות ושכיחות התביעות. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשערי הריבית, שערי חליפין ובעיתוי ביצוע התשלומים. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (באגודה ו/או בענף) כגון LR לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

כללי (המשך)

ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי האגודה, ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים.

ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל ובפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

ז) הערכת התביעות התלויות עבור חלק האגודה בפול התבססה על חישוב שבוצע על ידי הפול.

3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

מודלים אקטוארים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי:

א. link ratio / chain ladder

שיטה זו מתבססת על התפתחות התביעות ההיסטוריות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות, התפתחות כמות התביעות ועוד), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות הקיימות והעתידיות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר לאחר תקופה מספיקה מאירוע או חיתום הפוליסה, כאשר קיים מידע מספיק מתביעות שארעו בעבר על מנת להעריך את סך כל התביעות הצפויות.

ב. Bornhuetter-Ferguson

שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע באגודה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר במקרים בהם אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות שישומו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

מודלים אקטוארים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי (המשך)

ג. הממוצעים

לעיתים, בדומה לשיטת Bornhuetter-Ferguson, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, נעשה שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות. בדומה, עלות התביעות מחושבת על סמך תחזית כמות תביעות והתביעה הממוצעת ההיסטורית.

ענף רכב חובה

בענף רכב חובה המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים חצי שנתיים מסוג Chain Ladder, Link Ratio, ובשנות החיתום הצעירות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Loss Ratio. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). המודל הינו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו. כמו כן, קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לסוגי עסקים שונים.

הערכת חלקם של מבטחי משנה בחוזה הבלתי יחסי נעשה עפ"י הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים ישנות ולשנים האחרונות מבוסס על שיעור מפרמיות ביטוח משנה או על שיעור מעלות הסיכון מהתפלגות התביעות. החל משנת חיתום 2018 קיים בנוסף כיסוי ביטוח משנה יחסי.

ענפי חבויות - חבות מעבידים, צד ג', חבות המוצר, אחריות מקצועית ודירקטורים

בענפי חבויות המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים חצי שנתיים מסוג Chain Ladder, Link Ratio, ובשנות החיתום הצעירות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Loss Ratio. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). המודל הינו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו.

הערכת חלקם של מבטחי משנה בחוזה הבלתי יחסי נעשה עפ"י הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים ישנות ולשנים האחרונות מבוסס על שיעור מפרמיות ביטוח משנה או על שיעור מעלות הסיכון מהתפלגות התביעות.

ענף רכב רכוש

בענפי רכב רכוש המודלים הבסיסיים בהם האגודה משתמשת הינם מודלים חודשיים מסוג Chain Ladder, Link Ratio, ובשנת הנזק האחרונה נעשה שימוש גם בשיטת הממוצעים המבוססת על תביעה לפוליסה. המודלים מבוססים על הנתונים בפועל (תשלומים מצטברים, עלות תביעה מצטברת ומספר תביעות מצטבר). קיימים מודלים נפרדים בהתייחסות לסוגי כיסויים, סוגי עסקים וסוגי נזקים שונים. עבור תביעות בעלות וותק גדול, תביעות גניבה ותביעות גדולות נלקחה הערכת התביעות התלויות הפרטניות.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3) פירוט השיטות האקטואריות שישמשו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי (המשך)

ענפי רכוש ואחרים

בהתאם להנחיות הממונה, בחנה האגודה הפרשות אקטואריות גם בענפי אובדן רכוש ומקיף דירות, ביטוח הנדסי, נזקי טבע, ותאונות אישיות. עקב היעדר מובהקות סטטיסטית, מיעוט בנתונים והעובדה שענפים אילו עתירי ביטוח משנה לא ניתן ליישם מודל אקטוארי בענפים אלה. התביעות התלויות לחודשי הנזק האחרונים מבוססות על שיעור נזקים ממוצע צפוי שמשקף כל ענף. כמו כן נעשתה התאמה לשייר על פי שיעור ביטוח המשנה היחסי הרלוונטי לכל ענף.

בחירת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

האגודה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי שנכללו בעמדת הממונה מחודש ינואר 2015.

בהתאם לעקרונות אלו:

- 1) עתודה שחושבה על ידי האקטוארית, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות.
- במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.
- 2) שיעור היוון תזרים המזומנים – ריבית ההיוון המתאימה לבחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.
- 3) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק)

חישוב הוצאות עקיפות ליישוב תביעות

האגודה מבצעת הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות לגבי כל התביעות התלויות ללא תלות בשנת החיתום. החישוב מתבסס על ההוצאות העקיפות בפועל תוך התאמה למשך הזמן הנדרש בכל ענף ליישוב התביעות.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

4) ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

- נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון (סטיית תקן) בבסיס העתודה בענפי רכב חובה וחבויות.
- ההערכות האקטואריות בכל ענפי הביטוח הווננו בשיעור של 0% ראלי (בדומה לשנה קודמת).

5) רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, יש אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי לא צפוי בהנחות המודל או בהתנהגות התביעות, יגרמו לשינוי בעתודה. יצויין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמטיים.

6) שינויים בהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

ריבית היוון תביעות עתיות

ביום 1 באוקטובר, 2017 נכנס לתוקף תיקון לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978 (להלן: "תיקון" ו-"תקנות") אשר הפחית את שיעור ריבית ההיוון הקבועה בתקנות ל-2% משיעור של 3% שהיה מקובל עד אז. התיקון התבסס על המלצות ועדה בין משרדית ברשות השופט (בדימוס) ד"ר אליהו וינוגרד שפורסמו בחודש מרס 2016 ("וועדת וינוגרד"). עד למועד התיקון, ובהתאם לפסקי דין של בית המשפט העליון שקבעו ששיעור ריבית ההיוון בעת חישוב ניכוי קצבאות הביטוח הלאומי מהפיצוי שנפסק לניזוק יהיה של 3%, היוונו בתי המשפט גם את סכום הפיצויים שנפסקו בשל נזק גוף בנזיקין (דהיינו בגין תביעות עתיות שסולקו בסכום חד פעמי) באותו השיעור. בעקבות וועדת וינוגרד והתיקון האמור, הגדילה האגודה את ההפרשות בענפי חובה וחבויות בשנת 2017. יתרת ההפרשה בשייר לפני מס נכון ליום 31 בדצמבר, 2018 הסכמה לסך של כ-40.3 מיליוני ש"ח.

בחודש אוגוסט 2019 ניתן על ידי בית המשפט העליון פסק דין בנושא בו נקבע כי שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין ימשיך לעמוד על 3% תוך אימוץ המלצות וועדה בין משרדית נוספת שהוקמה לבחינת סוגיית ריבית ההיוון, בפיצוי הנזיקי על כל השלכותיה (להלן- וועדת קמינץ) וזאת עד להסדרת הנושא בחקיקה. במסגרת פסק הדין הסכימו המבטחים כי שיעור ההיוון לצורך חישוב סכום ניכוי תגמולי המוסד לביטוח לאומי מאת המבטחים יעמוד אף הוא על 3% וזאת בתקופת הביניים, עד לתיקון תקנות הביטוח הלאומי (היוון) תשל"ח - 1978 (להלן- תקנות ההיוון). לעומת זאת, עד לתיקון תקנות ההיוון יעמוד שיעור ההיוון לצורך תשלום תביעות שיבוב למוסד לביטוח לאומי, על ידי המבטחים, על השיעורים שנקבעו בתקנות ההיוון כמפורט לעיל.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ה) סיכונים ביטוחיים (המשך)

1. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

6) שינויים בהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי (המשך)

המלצות הועדה כוללות קביעת שיעור ריבית היוון אחיד בשיעור 3% ומנגנון עדכון של שיעור הריבית בעתיד. מנגנון העדכון כולל "רצועת ניוד" סביב הריבית בשיעור של 3% כך שרוחב רצועת הניוד יעמוד על 1% ריבית לכל כיוון. ריבית ההיוון האחידה תיקבע על בסיס תשואות של אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA לטווח של 25 שנה, אשר ייבחנו, מדי שנתיים, על ידי החשב הכללי (הגורם המוסמך), וככל שהבדיקה תצביע על חריגה של למעלה מ-1% בין התשואה המחושבת לבין ריבית ההיוון שבתוקף במועד הבדיקה, לכיוון מסוים, הגורם המוסמך הנ"ל יעדכן את שיעור הריבית או לפי שיקול דעתו, בנסיבות חריגות ומיוחדות, ולאחר היוועצות עם גורמים שונים הנוגעים לעניין, ימנע מעדכון כאמור.

בהתאם לכך ביצעה האגודה אומדן של השפעת פסק הדין האמור והקטינה בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני, 2019 את ההתחייבויות הביטוחיות בשייר בסך של כ- 21.1 מיליון ש"ח לפני מס. יתרת ההתחייבויות הביטוחיות בשייר ליום 31 בדצמבר, 2019 כאמור עומדת על סך של כ- 19.2 מיליון ש"ח וזאת עקב הערכת האגודה בקשר לתביעות שיבוב של המל"ל כנגדה. ככל שיתקנו תקנות ההיוון ייתכן שחרור של סכומים נוספים.

2. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים

כללי

בהתאם להוראות הממונה ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על פי שיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטים: גיל ומין המבוטח, מועד התחלת הביטוח, סוג הביטוח, פרמיות תקופתיות וסכום הביטוח.

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. עתודות ל-IBNR (תביעות אשר ארעו וטרם דווחו) במוצרי סיכון טהור מחושבות בהתבסס על ההנחה שניתן לגלות מקרה מוות לפי מידע שמתקבל ממרשם האוכלוסין ורק חסרה עתודה עבור תביעות שטרם נרשמו במרשם האוכלוסין.

2. ההתחייבויות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים מבוססות על הערכות של מחלקת תביעות וכוללות הוצאות עקיפות.

ליום 31 לדצמבר 2019, לאגודה קיימת עתודה ל IBNR בלבד, בגובה חודש וחצי תפוקה מרווחת.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ו) מידע בדבר סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון לחדלות פירעון של הלווה וסיכון לירידה באיכות האשראי שלו. האגודה משקיעה חלק מנכסיה באגרות חוב קונצרניות, סחירות ושאינן סחירות, ובפיקדונות בבנקים. משום כך יש ביציבות גופים אלה ובשווי הביטחונות שהועמדו, כדי להשפיע על שווי אגרות החוב והפיקדונות שהופקדו על-ידי האגודה.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

31 בדצמבר 2019			
סה"כ	שאינם		
	סחירים	אלפי ש"ח	
806,732	209,259	597,473	בארץ בחו"ל
14,209	-	14,209	
<u>820,941</u>	<u>209,259</u>	<u>611,682</u>	סך הכל נכסי חוב
31 בדצמבר 2018			
סה"כ	שאינם		
	סחירים	אלפי ש"ח	
833,223	255,586	577,637	בארץ בחו"ל
23,290	-	23,290	
<u>856,513</u>	<u>255,586</u>	<u>600,927</u>	סך הכל נכסי חוב

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים

א.1 נכסי חוב

דרוג מקומי *

31 בדצמבר 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה
------	----------	---------------------------	--------------	--------------

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

251,078	-	-	-	251,078	אגרות חוב ממשלתיות
346,395	-	-	89,468	256,927	אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים
בארץ

597,473	-	-	89,468	508,005	
---------	---	---	--------	---------	--

נכסי חוב שאינם סחירים:

141,223	1,854	-	3,061	136,308	אגרות חוב קונצרניות פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים
21,283	-	-	-	21,283	

נכסי חוב אחרים לפי
בטחונות:

46,753	25,798	-	-	20,955	לא מובטחים
--------	--------	---	---	--------	------------

סך הכל נכסי חוב שאינם
סחירים בארץ

209,259	27,652	-	3,061	178,546	
---------	--------	---	-------	---------	--

806,732	27,652	-	92,529	686,551	
---------	--------	---	--------	---------	--

סך הכל נכסי חוב בארץ

-	-	-	-	-	מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי
---	---	---	---	---	----------------------------

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.1 נכסי חוב (המשך)

דרוג מקומי (*)					
31 בדצמבר 2018					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה	
					נכסי חוב בארץ
					נכסי חוב סחירים:
213,739	-	-	-	213,739	אגרות חוב ממשלתיות
363,898	-	-	107,991	255,907	אגרות חוב קונצרניות
577,637	-	-	107,991	469,646	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
					נכסי חוב שאינם סחירים:
171,992	2,008	-	15,351	154,633	אגרות חוב קונצרניות פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים
21,218	-	-	-	21,218	
					נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:
62,376	39,914	-	-	22,462	לא מובטחים
255,586	41,922	-	15,351	198,318	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ
833,223	41,922	-	123,342	667,959	סך הכל נכסי חוב בארץ
-	-	-	-	-	מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.1 נכסי חוב (המשך)

דרוג בינלאומי (*)

31 בדצמבר 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
14,209	-	14,209	-	-
14,209	-	14,209	-	-
-	-	-	-	-
14,209	-	14,209	-	-
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי

דרוג בינלאומי (*)

31 בדצמבר 2018

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
23,290	-	23,290	-	-
23,290	-	23,290	-	-
-	-	-	-	-
23,290	-	23,290	-	-
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה- נכסי חוב בדירוג פנימי

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פרוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.2 סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דרוג מקומי					
31 בדצמבר 2019					
סה"כ	לא מדורג	נמוך BBB-מ אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה	
19,565	19,565	-	-	-	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
2,328	2,328	-	-	-	הלוואות לחברות כלולות
135	135	-	-	-	נכסי מסים נדחים
84,645	84,645	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
435,277	-	-	-	435,277	מזומנים ושווי מזומנים
<u>541,950</u>	<u>106,673</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>435,277</u>	

דרוג מקומי					
31 בדצמבר 2018					
סה"כ	לא מדורג	נמוך BBB-מ אלפי ש"ח	BBB עד A+	-AA ומעלה	
14,579	14,579	-	-	-	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
1,450	1,450	-	-	-	הלוואות לחברות כלולות
84	84	-	-	-	נכסי מסים נדחים
178,101	178,101	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
294,701	-	-	-	294,701	מזומנים ושווי מזומנים
<u>488,915</u>	<u>194,214</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>294,701</u>	

3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

1. לעניין יתרות נכסי ביטוח משנה בסך 372,782 אלפי ש"ח (שנת 2018 – 305,550 אלפי ש"ח), ראה [באור 30\(ז\)](#) נכסי ביטוח משנה.

2. לעניין יתרות פרמיות לגבייה בסך 70,978 אלפי ש"ח (שנת 2018 – 68,860 אלפי ש"ח), ראה [באור 10](#).

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

4. מידע הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והרבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-39 IAS אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר, 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		AA ומעלה
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	

144,829	-	-	43,486	101,343
187,936	495	1,359	28,492	157,590
2,328	2,328	-	-	-

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב לא סחירים
הלוואות לחברות כלולות

ליום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		AA ומעלה
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	

162,381	-	-	60,123	102,258
232,758	16,428	1,460	39,021	175,849
2,254	2,254	-	-	-

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב לא סחירים
הלוואות לחברות כלולות

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א לעיל. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-39 IAS אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר, 2019

ערך בספרים	שווי הוגן
------------	-----------

144,829	155,164
187,936	232,511
2,328	1,450

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב לא סחירים
הלוואות לחברות כלולות

ליום 31 בדצמבר, 2018

ערך בספרים	שווי הוגן
------------	-----------

162,381	164,728
232,758	251,528
2,254	1,083

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב לא סחירים
הלוואות לחברות כלולות

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

31 בדצמבר 2019		ענף משק
סיכון אשראי מאזני		
מסה"כ	אלפי ש"ח	
5.2	42,317	תעשייה
21.5	176,863	בינוי ונדל"ן
14.9	122,393	חשמל, מים ואנרגיה
0.1	495	תחבורה ואחסנה
1.4	11,645	תקשורת ושרותי מחשב
19.7	161,914	בנקים
1.8	14,836	שירותים פיננסיים
2.9	24,051	חברות אחזקה
0.9	7,586	שירותים ציבוריים
0.9	7,763	אחר
69.3	569,863	
30.7	251,078	אג"ח מדינה
100	820,941	סך-הכל

31 בדצמבר 2018		ענף משק
סיכון אשראי מאזני		
מסה"כ	אלפי ש"ח	
4.4	37,976	תעשייה
20.4	174,437	בינוי ונדל"ן
16.0	137,453	חשמל, מים ואנרגיה
0.1	548	תחבורה ואחסנה
2.9	24,698	תקשורת ושרותי מחשב
23.3	199,658	בנקים
1.7	14,847	שירותים פיננסיים
4.6	39,470	חברות אחזקה
1.0	8,406	שירותים ציבוריים
0.6	5,281	אחר
75	642,774	
25	213,739	אג"ח מדינה
100	856,513	סך-הכל

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או הצמדה אליו (* אלפי ש"ח)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
11,967	11,967	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
135	135	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
22,472	22,472	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
17,799	17,799	-	-	-	רכוש קבוע
					השקעה בחברות כלולות
17,051	14,723	-	2,328	-	
372,782	-	28,774	-	344,008	נכסי ביטוח משנה
42,010	-	14,293	9,603	18,114	חייבים ויתרות חובה
70,978	-	13,433	-	57,545	פרמיות לגביה
					השקעות פיננסיות אחרות:
611,682	-	-	232,006	379,676	נכסי חוב סחירים
					נכסי חוב שאינם סחירים
209,259	-	495	198,086	10,678	
84,645	11,362	72,776	507	-	אחרות
					סה"כ השקעות פיננסיות
905,586	11,362	73,271	430,599	390,354	
					נכסים בגין הטבות לעובדים
652	652	-	-	-	
					מזומנים ושווי מזומנים אחרים
435,277	-	23,273	-	412,004	
<u>1,896,709</u>	<u>79,110</u>	<u>153,044</u>	<u>442,530</u>	<u>1,222,025</u>	סך כל הנכסים

(* ביטוחי האגודה נקובים בשקלים ובדולרים ולפיכך חשיפת האגודה לשינויים בשערי החליפין של הדולר הינה מהותית.)

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
		בחוק או הצמדה אליו (*) אלפי ש"ח			
514,829	514,829	-	-	-	סך כל ההון
					<u>התחייבויות</u>
1,237,310	-	-	-	1,237,310	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
23	-	-	-	23	התחייבות בגין מסים נדחים
163	-	-	-	163	התחייבות בגין הטבות לעובדים, נטו
561	-	-	561	-	התחייבות בגין מסים שוטפים
7,755	-	-	-	7,755	התחייבות הנובעת מחכירה
136,068	-	69,053	-	67,015	זכאים ויתרות זכות
1,381,880	-	69,053	561	1,312,266	סך כל ההתחייבויות
1,896,709	514,829	69,053	561	1,312,266	סך כל ההון וההתחייבויות
-	(435,719)	83,991	441,969	(90,241)	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	-	-	-	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	(435,719)	83,991	441,969	(90,241)	סך הכל חשיפה

(*) ביטוחי האגודה נקובים בשקלים ובדולרים ולפיכך חשיפת האגודה לשינויים בשערי החליפין של הדולר הינה מהותית.

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	פריטים לא	במטבע חוץ	בש"ח	בש"ח לא	
	פיננסים ואחרים	או הצמדה אליו (*)	צמוד למדד	צמוד	
	אלפי ש"ח				
7,932	7,932	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
(** 84)	84	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
22,977	22,977	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
11,514	11,514	-	-	-	רכוש קבוע
					השקעה בחברות
15,296	13,846	-	1,450	-	כלולות
305,550	-	34,092	-	271,458	נכסי ביטוח משנה
32,009	-	12,200	5,158	14,651	חייבים ויתרות חובה
68,860	-	9,917	-	58,943	פרמיות לגביה
					השקעות פיננסיות
					אחרות:
600,927	-	-	223,179	377,748	נכסי חוב סחירים
					נכסי חוב שאינם
255,586	-	548	227,187	27,851	סחירים
178,101	90,857	66,376	17,814	3,054	אחרות
					סה"כ השקעות
1,034,614	90,857	66,924	468,180	408,658	פיננסיות
					נכסים בגין הטבות
1,000	1,000	-	-	-	לעובדים
					מזומנים ושווי
294,701	-	17,849	-	276,852	מזומנים אחרים
<u>1,794,537</u>	<u>148,210</u>	<u>140,982</u>	<u>474,788</u>	<u>1,030,557</u>	סך כל הנכסים

(* ביטוחי האגודה נקובים בשקלים ובדולרים ולפיכך חשיפת האגודה לשינויים בשערי החליפין של הדולר הינה מהותית.

(**) סווג מחדש, ראה [באור 2\(כז\)](#).

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(1) מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע בחוץ או הצמדה אליו (* אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
474,269	474,269	-	-	-	סך כל ההון
					<u>התחייבויות</u>
1,194,153	-	-	-	1,194,153	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
(** 135)	-	-	-	135	התחייבות בגין מסים נדחים
50	-	-	-	50	התחייבות בגין הטבות לעובדים, נטו
76	-	-	76	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים
125,854	-	74,943	76	49,693	זכאים ויתרות זכות
1,320,268	-	74,943	76	1,244,031	סך כל ההתחייבויות
1,794,537	474,269	74,943	76	1,245,249	סך כל ההון וההתחייבויות
-	(323,391)	66,039	474,712	(214,692)	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	-	-	-	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	(323,391)	66,039	474,712	(214,692)	סך הכל חשיפה

(* ביטוחי האגודה נקובים בשקלים ובודולרים ולפיכך חשיפת האגודה לשינויים בשערי החליפין של הדולר הינה מהותית.)

(**) סווג מחדש, ראה [באור 2\(כז\)](#).

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה

א. האגודה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שרובו נעשה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את האגודה מחובותיה כלפי מבטחיה על פי פוליסות הביטוח.

האגודה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה) ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות.

בהתאם להנחיית הממונה קובע הוועד המנהל של האגודה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר האגודה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות באגודה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

כמו כן, חשיפות האגודה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה (המשך)

ב. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה

ליום 31 בדצמבר, 2019

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה							סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2019	קבוצת דירוג
		ביטוח כללי								
		תביעות תלויות			פרמיה שטרם הורווחה					
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פקדונות מבטחי משנה	התחייבויות תלויות בביטוח חיים	בביטוח חובה וחבויות	בביטוח רכוש	בביטוח כללי	יתרות בחובה נטו (זכות) (ב)		
אלפי ש"ח										
-	327	38,076	4,752	-	33,060	4,950	3,398	1,420	16,604	AA-ומעלה ALLIANZ SE אחרים
112	2,730	113,158	35,192	148	111,219	15,917	20,811	255	81,179	
112	3,057	151,234	39,944	148	144,279	20,867	24,209	1,675	97,783	
-	3,016	153,606	43,121	-	116,473	41,015	25,500	13,739	106,916	BBB עד A+
5	1	(914)	-	-	291	-	-	(1,205)	-	נמוך מ-BBB או לא מדורג
117	6,073	303,926	83,065	148	261,043	61,882	49,709	14,209	204,699	סה"כ

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה (המשך)

ב. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2018

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה							סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2018	קבוצת דירוג
		ביטוח כללי		תביעות תלויות		פרמיה שטרם הורווחה				
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פקדונות מבטחי משנה	התחייבויות תלויות בביטוח חיים	בביטוח חובה וחבויות	בביטוח רכוש	בביטוח כללי	יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)		
אלפי ש"ח										
-	-	25,560	5,388	-	21,222	7,040	3,209	(523)	17,179	AA-ALLIANZ SE ומעלה
58	-	92,465	25,071	97	67,494	30,094	17,382	2,469	78,394	אחרים
58	-	118,025	30,459	97	88,716	37,134	20,591	1,946	95,573	
-	-	124,693	45,239	-	102,450	31,008	25,554	10,920	113,995	A+ עד BBB
-	-	(1,505)	-	-	-	-	-	(1,505)	-	נמוך מ-BBB או לא מדורג
58	-	241,213	75,698	97	191,166	68,142	46,145	11,361	209,568	סה"כ

באור 30: - ניהול סיכונים (המשך)

(ז) ביטוח משנה (המשך)

ב. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפיקדונות ובתוספת (בניכוי) היתרות בחובה (בזכות) נטו.
- (ב) לא נדרשה הפרשה לחובות מסופקים. היתרות אינן כוללות יתרות של חברות ביטוח בגין ביטוח משותף.
- (ג) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים בהם לא ניתן דירוג על ידי S&P, נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר הדירוג לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דרוג כולל בחובו את כל הטווחים, לדוגמא דירוג A כולל A- ועד +A.
- (ד) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בהסתברות נזק של 2.2% (MPL) הינה כ- 1,715 מיליוני ש"ח, ממנה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו הינו כ- 10% ו- 175 מיליוני ש"ח.
- (ה) לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2017.

(ח) סיכונים גאוגרפיים
הרכב:

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	השקעות אחרות(*)	קרנות נאמנות	קרנות סל	אגרות חוב קונצרניות		ישראל
				אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב	
אלפי ש"ח						
1,184,211	509,814	7,242	766	415,311	251,078	ישראל
124,605	77,713	18,338	-	28,554	-	ארה"ב
345,863	312,917	2,636	-	30,310	-	אירופה
58,966	29,848	1,467	-	27,651	-	אחר
<u>1,713,645</u>	<u>930,292</u>	<u>29,683</u>	<u>766</u>	<u>501,826</u>	<u>251,078</u>	סה"כ

ליום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	השקעות אחרות(*)	קרנות נאמנות	תעודות סל	אגרות חוב קונצרניות		ישראל
				אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב	
אלפי ש"ח						
1,212,757	403,034	18,927	41,715	535,342	213,739	ישראל
93,796	43,035	-	26,923	23,838	-	ארה"ב
257,303	252,509	-	4,794	-	-	אירופה
71,009	33,874	35,413	1,722	-	-	אחר
<u>1,634,865</u>	<u>732,452</u>	<u>54,340</u>	<u>75,154</u>	<u>559,180</u>	<u>213,739</u>	סה"כ

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי מבטחי משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 31: - התחייבויות תלויות

- א. לא קיימות תובענות ייצוגיות כנגד האגודה אך קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי האגודה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין האגודה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים.
- ב. התחייבויות תלויות בגין חברה כלולה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן החברה המנהלת) -
1. ביום ה-29 ביולי, 2019 התקבלה במשרדי החברה המנהלת בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בטענה כי הגם שהשתת הוצאות ישירות על עמיתים אגב ניהול השקעות תואמת את הוראות הדין ומותרת על פיהן, היעדר הוראה מפורשת בתקנון החברה הקובעת כן אינו מאפשר לחברה המנהלת להשית הוצאות אלו על עמיתי קרן הפנסיה שבניהולה בהיעדר הוראה ספציפית בתקנונה. התובע מבקש לחייב את הקרן להשיב את סכומי ההוצאות הישירות. סכום התביעה הייצוגית, הועמד, על בסיס הערכת התובע, על סך של כ-41 מיליוני ש"ח. בשלב מקדמי זה, לומדת החברה המנהלת את הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.
  2. במהלך שנת 2017 נערכה בקרן הפנסיה ביקורת מטעמו של הממונה על רשות שוק ההון בנושא זכויות עמיתים. ביום ה-7 באוגוסט, 2019 התקבלה בחברה המנהלת טיוטת דוח הביקורת לתגובת החברה המנהלת.
- טיוטת דוח הביקורת עוסקת בנושאים מרכזיים בפעילות קרן הפנסיה וביניהם: נושא הקבוצות, תקנון הקרן, דמי ניהול והוצאות ניהול, טיוב נתונים, דיווח אקטוארי, נוסחת משיכת כספים מהקרן ועוד.
- נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, החברה הגישה התייחסותה לממצאי טיוטת דוח הביקורת.
- כמו כן, ביום ה-7 באוגוסט, 2019 התקבל בחברה המנהלת מכתב מאת הממונה ובו, בשים לב לטיוטת דוח הביקורת שנשלחה, הוראה מיידיית בדבר שינוי נוסחת התשלום לעמיתים בעת משיכת כספים. על פי דרישת הממונה הגיבה החברה המנהלת בנפרד בעניין זה כאשר גם לאחר תגובת החברה לא השתנתה עמדת הממונה. החברה המנהלת פנתה שוב לממונה והציגה בפניו נתונים נוספים התומכים בעמדתה והיא ממתינה לתגובתו.
- עד למיצוי הדיון אל מול רשות שוק ההון, הן בעניין מכתב הממונה מיום ה-7 באוגוסט, 2019 והן לעניין טיוטת דו"ח הביקורת, ועד לקבלת הדוח הרשמי, החברה המנהלת ויועציה המשפטיים אינם יכולים להעריך את השפעה על הדוחות הכספיים.

באור 32: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות של בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר 2019	
אגודות	ישויות
אחרות	כלולות
אלפי ש"ח	

- 5,441

חייבים ויתרות חובה

באור 32: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

31 בדצמבר 2018		
אגודות אחרות	ישויות כלולות	
אלפי ש"ח		
-	4,152	חייבים ויתרות חובה

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
אגודות אחרות	אנשי מפתח ניהוליים	ישויות כלולות	
אלפי ש"ח			
-	2,374	-	עלויות העסקה
-	-	74	הכנסות מימון בגין הלוואה
-	-	1,276	עמלות סוכן
-	-	15,145	הכנסות דמי ניהול
(* 1,560)	-	-	הוצאות שכר דירה (*)

(*) מוצג כהוצאות פחת ומימון במסגרת תקן IFRS 16.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
אגודות אחרות	אנשי מפתח ניהוליים	ישויות כלולות	
אלפי ש"ח			
-	3,278	-	עלויות העסקה
-	-	57	הכנסות מימון בגין הלוואה
-	-	2,115	עמלות סוכן
-	-	14,419	הכנסות דמי ניהול
1,560	-	-	הוצאות שכר דירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
אגודות אחרות	אנשי מפתח ניהוליים	ישויות כלולות	
אלפי ש"ח			
-	2,508	-	עלויות העסקה
-	-	74	הכנסות מימון בגין הלוואה
-	-	630	עמלות סוכן
-	-	14,075	הכנסות דמי ניהול
1,560	-	-	הוצאות שכר דירה

לא ניתן מידע של פרמיות ותביעות של קיבוצים שהינם בעלי האגודה.

באור 33: - אירועים לאחר תאריך המאזן

- א. לאחר תאריך הדוחות הכספיים, בעקבות התפרצות מגפת ה"קורונה" (להלן – "מגפת הקורונה"), האגודה נערכת לעבודה במתכונת חירום בהתאם לעקרונות והכללים שנקבעו בתוכנית המשכיות העסקית שלה. האגודה הרחיבה בשבועות האחרונים את כמות המשתמשים היכולים לעבוד מרחוק, החלה בהעברת חלק מהעובדים לפעילות מהבית ולא צופה פגיעה מהותית בהמשכיות העסקית.
- לאור התמקדות האגודה בעסקי ביטוח כללי, האגודה לא צופה פגיעה משמעותית בהכנסותיה מדמי ביטוח בטווח הקצר. אם זאת, תיתכן פגיעה בטווח הארוך יותר כתוצאה מצמצום הפעילות העסקית במשק.
- מכיוון שנזקים כתוצאה מנגיף הקורונה, ישירים או עקיפים, אינם מבוטחים במסגרת ביטוח כללי האגודה לא צופה השפעה על התוצאות החיתומיות.
- בנוסף לאמור לעיל, כתוצאה מהתפרצות נגיף הקורונה בעולם ובישראל, בתקופה שלאחר תאריך המאזן ועד לפרסומו של הדוח חלו ירידות חדות בשווקים הפיננסיים, שהשפיעו לרעה על תיק הנוסטרו של האגודה. אומדן ההפסדים שנרשמו בגין תיק ההשקעות של האגודה מתאריך הדוח הכספי ועד סמוך לאישורו, מוערך בסך של כ- 40 מליוני ש"ח לפני מס ובכ- 30 מליוני ש"ח לאחר מס.
- כתוצאה מהאמור לעיל ובהתחשב בהשפעה המנוגדת של השינוי הצפוי בריבית חסרת הסיכון ושינויים בפרמיית הנזילות שיביאו לירידה בשווי הנכסים הלא סחירים מצד אחד ולקיטון בסכום ההתחייבויות התלויות מן הצד השני, האגודה אינה יכולה להעריך בשלב זה את שיעור השינוי ביחס כושר הפרעון הכלכלי של האגודה.
- יודגש כי נתונים אלה הינם חלקיים בלבד ואינם כוללים רכיבים אחרים של הכנסות (הפסדים) מהשקעות ואת השפעת יתר פעילויות האגודה על ההון העצמי וכי הסכומים המפורטים לעיל, עשויים לקטון או לגדול בהתאם להתפתחויות בשוק ההון.
- ב. בחודש פברואר 2020 נחתם הסכם לרכישת יתרת ה-50% מהון המניות של משקי טנא מבעל המניות האחר וזאת בעקבות מימוש אופצית מכר שהוקנתה לו בעבר. עסקה זו טרם הושלמה והיא מותנית בעיקרה באישור הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

לכבוד

חברי האגודה של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981

ביקרתי את המידע הכספי הנפרד, המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") לימים 31 בדצמבר, 2019 ו-2018 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019, ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים של האגודה לשנת 2019. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הועד המנהל וההנהלה של האגודה. אחריותי היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתי.

לא ביקרתי את המידע הכספי הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר הנכסים בניכוי ההתחייבויות המיוחסים להן נטו הסתכמו לסך של 4,391 אלפי ש"ח ו- 4,772 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר, 2019 ו-2018, בהתאמה, ואשר חלקה של האגודה בתוצאות החברות הנ"ל הסתכם להפסד בסך של 343 אלפי ש"ח, רווח של 1,050 אלפי ש"ח, והפסד של 145 אלפי ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2019, 2018 ו-2017, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לי וחוות דעתי, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכתי את ביקורתי בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש ממני לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הועד המנהל וההנהלה של האגודה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אני סבור שביקורתי מספקת בסיס נאות לחוות דעתי.

לדעתי, בהתבסס על ביקורתי ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בחוזר ביטוח 4-1-2011, על עדכוניו.

יאיר קופל - רו"ח מבקר
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
26 במרס, 2020

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה (להלן - "דוחות סולר"), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי. המדיניות החשבונאית שפורטה [בבאור 2](#) בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, יושמה בהכנת באור תמציתי זה.

א. דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
7,068	8,489	נכסים בלתי מוחשיים
22,977	22,472	הוצאות רכישה נדחות
9,368	15,658	רכוש קבוע
20,908	27,321	השקעות בחברות בנות וכלולות
305,550	372,782	נכסי ביטוח משנה
4,973	9,155	נכסי מסים שוטפים
25,524	31,155	חייבים ויתרות חובה
76,730	72,662	פרמיות לגביה
1,000	652	נכסים בשל הטבות לעובדים
		השקעות פיננסיות:
600,927	611,682	נכסי חוב סחירים
255,586	209,259	נכסי חוב שאינם סחירים
177,962	84,635	אחרות
1,034,475	905,576	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
283,750	427,936	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,792,323</u>	<u>1,893,858</u>	סך כל הנכסים
		<u>הון והתחייבויות</u>
		<u>הון</u>
178,381	178,381	הון מניות ופרמיה
(31,122)	(31,723)	קרנות הון
326,544	367,969	יתרת עודפים
<u>473,803</u>	<u>514,627</u>	סך כל ההון
		<u>התחייבויות</u>
1,194,153	1,237,310	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
(* 135)	23	התחייבויות בגין מיסים נדחים
124,232	134,143	זכאים ויתרות זכות
-	7,755	התחייבויות הנובעות מחכירה
<u>1,318,520</u>	<u>1,379,231</u>	סך כל ההתחייבויות
<u>1,792,323</u>	<u>1,893,858</u>	סך כל ההון והתחייבויות

(* סווג מחדש, ראה [באור 2\(כז\)](#).)

שמואל הרטשטיין משנה למנהל הכללי ומנהל כספים	אלעד שלף מנהל כללי	דורון סט יו"ר הוועד המנהל	26 במרס, 2020 תאריך אישור הדוחות הכספיים
---	-----------------------	------------------------------	---

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם

ב. דוחות על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
אלפי ש"ח			
516,322	488,415	466,544	פרמיות שהורווחו ברוטו
165,277	192,284	201,135	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
351,045	296,131	265,409	פרמיות שהורווחו בשייר
42,585	13,756	68,270	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,075	14,419	15,145	הכנסות מדמי ניהול
28,088	34,725	39,725	הכנסות מעמלות
435,793	359,031	388,549	סך כל ההכנסות
359,169	355,042	379,361	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
93,786	129,016	169,836	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
265,383	226,026	209,525	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, בשייר
80,104	80,748	77,531	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
20,666	19,873	17,808	הוצאות הנהלה וכלליות
(5,196)	5,024	(3,547)	הוצאות (הכנסות) מימון
97	31	134	הוצאות אחרות- הפסד הון
361,054	331,702	301,451	סך כל ההוצאות
2,008	3,572	3,782	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
76,747	30,901	90,880	רווח לפני מסים על הכנסה
16,040	6,670	19,100	מסים על ההכנסה
60,707	24,231	71,780	רווח נקי
(623)	269	(348)	רווח (הפסד) כולל אחר:
(60)	46	(113)	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(143)	73	(106)	חלק האגודה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(540)	242	(355)	השפעת המס
			סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
60,167	24,473	71,425	סה"כ רווח כולל

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ג. דוחות על השינויים בהון

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה אלפי ש"ח	קרן הון מעסקאות עם בעלי שליטה	הון	
422,163	274,904	-	(31,122)	178,381	יתרה ליום 1 בינואר, 2017
(13,000)	(13,000)	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
60,707	60,707	-	-	-	רווח נקי
(540)	(540)	-	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
60,167	60,167	-	-	-	סה"כ רווח כולל
469,330	322,071	-	(31,122)	178,381	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
(20,000)	(20,000)	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
24,231	24,231	-	-	-	רווח נקי
242	242	-	-	-	סה"כ הפסד כולל אחר
24,473	24,473	-	-	-	סה"כ רווח כולל
473,803	326,544	-	(31,122)	178,381	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
(30,000)	(30,000)	-	-	-	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
(601)	-	(601)	-	-	רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה (ראה באור 11)
71,780	71,780	-	-	-	רווח נקי
(355)	(355)	-	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
71,425	71,425	-	-	-	סה"כ רווח כולל
514,627	367,969	(601)	(31,122)	178,381	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ד. מגזרי פעילות - סולר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
אלפי ש"ח				
466,544	-	463,936	2,608	פרמיות שהורווחו ברוטו
201,135	-	199,517	1,618	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
265,409	-	264,419	990	פרמיות שהורווחו בשייר
68,270	28,434	39,836	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,145	-	-	15,145 (*)	הכנסות מדמי ניהול
39,725	-	38,916	809	הכנסות מעמלות
-	-	-	-	
388,549	28,434	343,171	16,944	סך כל ההכנסות
379,361	-	379,301	60	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
169,836	-	169,785	51	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
209,525	-	209,516	9	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
77,531	-	75,126	2,405	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
17,808	866	15,203	1,739	הוצאות הנהלה וכלליות
(3,547)	-	(3,549)	2	הוצאות (הכנסות) מימון
134	134	-	-	הוצאות אחרות- הפסד הון
301,451	1,000	296,296	4,155	סך כל ההוצאות
3,782	2,410	-	1,372	חלק האגודה ברווחים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
90,880	29,844	46,875	14,161	רווח לפני מסים על הכנסה
(348)	-	(348)	-	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
90,532	29,844	46,527	14,161	סך כל רווח כולל לפני מסים על הכנסה

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.)

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ד. מגזרי פעילות - סולר (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
אלפי ש"ח				
488,415	-	486,255	2,160	פרמיות שהורווחו ברוטו
192,284	-	191,003	1,281	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
296,131	-	295,252	879	פרמיות שהורווחו בשייר
13,756	(2,281)	16,037	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,419	-	-	(*)14,419	הכנסות מדמי ניהול
34,725	-	33,885	840	הכנסות מעמלות
359,031	(2,281)	345,174	16,138	סך כל ההכנסות
355,042	-	354,236	806	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
129,016	-	128,331	685	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
226,026	-	225,905	121	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
80,748	-	78,331	2,417	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
19,873	2,072	16,195	1,606	הוצאות הנהלה וכלליות
5,024	92	4,930	2	הוצאות (הכנסות) מימון
31	31	-	-	הוצאות אחרות- הפסד הון
331,702	2,195	325,361	4,146	סך כל ההוצאות
3,572	3,017	-	555	חלק האגודה ברווחים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
30,901	(1,459)	19,813	12,547	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
269	-	269	-	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
31,170	(1,459)	20,082	12,547	סך כל רווח כולל לפני מסים על הכנסה

(* מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (המשך)

ד. מגזרי פעילות - סולר (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
	אלפי ש"ח			
516,322	-	514,914	1,408	פרמיות שהורווחו ברוטו
165,277	-	164,488	789	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
351,045	-	350,426	619	פרמיות שהורווחו בשייר
42,585	13,300	29,285	-	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,075	-	-	(*)14,075	הכנסות מדמי ניהול
28,088	-	27,738	350	הכנסות מעמלות הכנסות אחרות- רווח הון
435,793	13,300	407,449	15,044	סך כל ההכנסות
359,169	-	359,130	39	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
93,786	-	93,753	33	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
265,383	-	265,377	6	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
80,104	-	78,726	1,378	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
20,666	2,664	16,533	1,469	הוצאות הנהלה וכלליות
(5,196)	538	(5,744)	10	הוצאות מימון
97	97	-	-	
361,054	3,299	354,892	2,863	סך כל ההוצאות
2,008	1,042	-	966	חלק האגודה ברווחים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
76,747	11,043	52,557	13,147	רווח לפני מסים על ההכנסה
(623)	-	(623)	-	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
76,124	11,043	51,934	13,147	סך כל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה

(*) מתייחס להחזקה של 50% בחברת הניהול של קרן פנסיה.

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות

א. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2019	
עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח	עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח
239,175	213,739	242,379	251,078
224,543	216,970	209,634	215,775
161,995	162,381	144,647	144,829
625,713	593,090	596,660	611,682
7,973	7,837	-	-
633,686	600,927	596,660	611,682
	164,728		155,164

סך הכל אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד: מוחזקים למסחר מוחזקים לפדיון (*)

סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

ניתנים להמרה

מוחזקים למסחר המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

סך הכל נכסי חוב סחירים

(* השווי ההוגן של נכסי החוב הסחירים המוחזקים לפדיון:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

ב. השקעות פיננסיות אחרות

31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2019	
עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח	עלות	הערך בספרים אלפי ש"ח
129,370	129,494	21,173	30,450
53,399	48,607	65,583	54,195
182,769	178,101	86,756	84,645

סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

א. הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן-המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן -ההפרשות) ליום 31.12.2019, כפי שמפורט להלן.

הנני עובדת שכירה של המבטח. אינני בעלת עניין במבטח.
אני מכהנת כאקטוארית ממונה בביטוח חקלאי החל מיום 29/05/2013.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות, לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

- (1) ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפולי") התבססה על חישוב שבוצע על ידי אקטואר ה"פול".
- (2) לא חושבה הפרשה עבור ביטוחים משותפים בהם האגודה אינה מבטח מוביל, אין לחברה ביטוחים משותפים כאלה.
- (3) לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

ליום 31/12/2019		
אלפי ש"ח		
שייר	ברוטו	
		<u>תביעות תלויות</u>
		ענפים שאינם מקובצים :
226,782	340,898	רכב חובה
184,059	205,195	חבות מעבידים
210,103	276,430	צד ג'
14,577	22,253	אחריות מקצועית
84,498	136,286	חבות מוצר
27,464	27,464	רכב רכוש
747,483	1,008,526	סה"כ ענפים שאינם מקובצים
9,320	71,202	סה"כ ענפים מקובצים
756,803	1,079,728	סה"כ ענפים שאינם מקובצים ומקובצים
26,098	26,098	הוצאות עקיפות בגין כל הענפים
		פער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות :
אין	לא נדרש להצהיר	רכב חובה
אין	לא נדרש להצהיר	רכב רכוש
אין	לא נדרש להצהיר	מקיף דירות
782,901	1,105,826	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים הבאים רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות מוצר ורכב רכוש:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

- א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;
- ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
- ג. עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
- ד. כללים אקטואריים מקובלים.

2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.

4. הפרשות לתביעות התלויות המפורטות בפרק ב', בגין הענפים שאינם מקובצים, רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות מוצר ורכב רכוש, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

5. סך הפרשות לתביעות תלויות המפורט בפרק ב', מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים ושאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

6. הפרשה להוצאות עקיפות המפורטת בפרק ב', מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

7. הפרשות לפרמיה בחסר המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ז' – הערות והבהרות

1. העתודה הנקובה מבוססת על הערכה אקטוארית. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות המבטאות את מה שידוע לנו היום. הנחות אלו עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד, שינויים בסביבה החוקתית, המשפטית, החברתית והכלכלית ומאירועים שיקרו בפועל, אלה עלולים לגרום לשינוי בהערכות.
  2. במאזן הנוכחי, החברה ממשיכה ליישם את עמדת הממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. נאותות העתודה נבדקה בכל ענף אל מול העתודה שחושבה בהתאם לכללי הנוהג המיטבי וכל הענפים עומדים ברמת הביטחון הנדרשת לפי עיקרון הזהירות. לא נדרש להוסיף עתודות בגין בדיקת הנוהג המיטבי. ניתן ליחס את אי הודאות בעתודות לשלושה מרכיבים עיקריים של סיכון : סיכון רנדומלי, סיכונים סיסטמיים פנימיים וסיכונים סיסטמיים חיצוניים. הערכת הסיכון הרנדומלי נבחנה תוך שימוש במודלים סטוכסטים מקובלים, בעוד שלגבי הסיכון הסיסטמי, בהעדרם של מודלים סטטיסטיים מתאימים, נדרש שימוש בשיטות איכותיות המשלבות מידה רבה של שיקול דעת. ככל שתתגבש בארץ בשנים הבאות פרקטיקה להערכת הסיכונים הסיסטמיים וככל שהחברה תצבור ידע וניסיון נוספים, ייתכנו שינויים בהערכת סיכונים אלו בעתיד.
  3. בהמשך להמלצות ועדת וינוגרד שפורסמו ביוני 2016 ביצעה האגודה אומדן של השפעת העדכון האמור והגדילה את ההפרשות, בשנת 2017, בענף רכב חובה ובענפי חבויות. בחודש אוגוסט 2019 ניתן פסק דין בתיק פרטני שעמד להכרעה בבית המשפט העליון ובו נקבע כי שיעור ריבית ההיוון בפיקוי נזיקין המשמש, בין היתר, להיוון תגמולי ביטוח למבוטחים, ימשיך לעמוד על שיעור קבוע של 3%. החברה עדכנה את הפרשותיה בהתאם. החישוב לקביעת העתודות הסתמך על כמות קטנה של נתונים והוא כולל בתוכו הנחות עבודה המבוססות על שיקול דעת אקטוארי וניסיונם של אנשי מחלקת תביעות. ככל שהחברה תצבור ידע וניסיון נוספים, יתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מהערכות האגודה ובהתאם לכך יתכן שהאגודה תידרש לעדכן את אומדניה בהמשך.
  4. ע"פ חוק הביטוח הלאומי, כאשר המל"ל משלם גמלאות לנפגעי תאונת דרכים הוא זכאי לשיבוב גימלאות אלו ממבטחת הרכב. כיום התשלום למוסד לביטוח לאומי בתביעת שיבוב, נעשה באופן פרטני בכל תביעה, לאחר בדיקת כיסוי ביטוח וחבות, ובדיקת הזכאות של המל"ל לתבוע שיבוב. התשלום הינו בהתאם להסכם השיבוב שנחתם עם המל"ל ובשיעורים שנקבעו בהסכם (כאשר הנפגע הינו הנהג ברכב המבוטח- זכות שיבוב בשיעור 55% מהגמלאות ששולמו לנפגע, כאשר הנפגע הינו הנוסע ברכב או הולך רגל- 80% מהגמלאות). בחוק ההסדרים המתניח לתקציב 2019 מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי ולשנות את מנגנון ההתחשבות בין המל"ל לבין המבטחים.
- לפי התיקון המוצע יעבירו המבטחים למל"ל מידי שנה סכום קבוע. סכום זה חושב לפי מספר פרמטרים הכוללים בין היתר את סך כל התשלומים אשר שולמו למל"ל בגין תאונות דרכים אשר אירעו בשנת 2010, עדכונים ברבית ההיוון, לוחות אקטוארים של המל"ל, הפרמיה אשר שולמה בשנת 2010 ושיעור הגידול בדמי הביטוח.

השינוי בחוק אמור לחול על כל תאונות הדרכים שארעו החל מיום 1.1.19 וכן על תאונות אשר אירעו החל מיום 1.1.14 ואילך אשר לגביהן טרם הוגשה תביעת שיבוב. האגודה עדכנה את ההפרשות בהתאם לטיוטת התקנות כולל התכולה הרטרואקטיבית.

5. עבור הענפים המקובצים לא בוצעה הערכה נפרדת מאחר וקיימת שונות גדולה בין מאפייני הכיסוי השונים בכל פוליסה וכן בשל מיעוט נתונים. בנוסף, ענפים אלו הם עתירי ביטוח משנה ולכן בשייר השפעתם אינה מהותית. מסיבות אלה ניתנה חוות דעת על סך ההפרשות בגין כל הענפים במקובץ. בענפים אלו נעשה שימוש בהערכות הפרטניות המבוססות על חוות דעתם של מומחי החברה כאשר בחלק מהענפים הוספתי ביטוי מסוים לפי שיקול דעתי, כרכיב IBNR בשנים ה"צעירות".

6. העתודות בכל הענפים הונו בשיעור של 0% ריאלי, ללא שינוי משנה קודמת.

F.I.L.A.A גלית רובשטיין

אקטוארית ממונה ביטוח כללי

29.3.2020

תאריך

ביטוח חקלאי

כי בעצם זה שלך

הצהרת אקטואר לגבי עתודות ביטוח חיים של ביטוח חקלאי – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

נכון לתאריך 31/12/2019

מוגש ע"י

דוד אנגלמאייר, אקטואר ממונה ביטוח חיים

הצהרת האקטואר

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי ביטוח חקלאי להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח ביטוח חקלאי (להלן – ההפרשות) ליום 31/12/2019, כפי שמפורט להלן.

אני משמש כיועץ חיצוני למבטח החל מתאריך 1/7/2014. איני בעל עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח, או עם חברה בת של המבטח או עם חברה קשורה למבטח. איני בעל עניין או עובד של חברה בת של המבטח או של חברה קשורה למבטח או של גורם אחר המספק למבטח שירותים שונים. אני משמש כאקטואר ממונה של קרן פנסיה עתודות הוותיקה שהיא מנוהלת במשותף על ידי המבטח וחברת ביטוח כלל.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. נוסח פסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השירר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
  - 1) אין למבטח עסקים נכנסים. לעניין זה, "עסקים נכנסים" כהגדרתם בסימן ג' פרק 1 לחלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת התחייבויות".
  - 2) אין למבטח ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. בטפסים 12א' ו-12ב' המצורפים בנספחים מפורטים סכומי ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השירר כדלהלן:
  - 1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו, למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אכ"ע והכנסה למשפחה) והוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן (כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח). בשלב זה אין תביעות תלויות.
  - 2) הפרשה לתביעות שאירעו וטרם דווחו (IBNR) בהתחשב בהשפעת החיתום על פוליסות עם וותק נמוך על ושעורי תמותה צפויים. ההפרשות כוללות העמסה עבור הוצאות עקיפות.
- ב. השפעת שינויים/עדכונים על ההפרשות - לא נדרשת התאמה כזאת.

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים:

- א. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
  - 1) הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981;
  - 2) הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
  - 3) כללים אקטוארים מקובלים.
- ב. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכת.
- ג. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
- ד. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

מדובר על תיק מאוד קטן של כ-2,500 פוליסות שנמכרו עד כה. מצד אחד גובה ההערכה נמוך מצד שני גובה אי-הודאות של תביעות שלא דווחו יחסית להערכה גדול. בכל מקרה יש ביטוח משנה משמעותי בשלב ההתחלתי של בניית העסק ולכן ההשפעה על השייר של החברה לא צפויה להיות מהותית.

דוד אנגלמאייר

20/02/2020

חתימה

שם האקטואר הממונה

תאריך

נספח א'

טופס 12א' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו
 ליום 31/12/2019
 (באלפי ₪)

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אב"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ	
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה		
6	ב5	א5	4	ב3	א3	ב2	א2	ב1	א1		
					154.5					154.5	1 תביעות תלויות
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2 עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)
										0.0	1א2 פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
										0.0	2א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:
										0.0	3א2 פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4א2 פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004 סה"כ (1א2 עד 3א2)
										0.0	ב2 פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
										0.0	3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
										0.0	4 השתתפות ברווחים
										0.0	5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
										0.0	6 אחר
										0.0	7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל
										0.0	(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'
										0.0	א8 השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים חדשים
										0.0	1ב8 שינויים בהנחות
										0.0	2ב8 השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים קיימים
										0.0	3ב8 הבדלים בגובה הפרמיה
										0.0	4ב8 שינויים אחרים

נספח ב'

טופס 112' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - שייר
 ליום 31/12/2019
 (באלפי ₪)

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ	
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה		
6			4								
					27.0					27.0	1 תביעות תלויות
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2 עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)
										0.0	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
										0.0	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:
										0.0	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
										0.0	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	סה"כ (1א2 עד 3א2)
										0.0	פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
										0.0	3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
										0.0	4 השתתפות ברווחים
										0.0	5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
										0.0	6 אחר
										0.0	7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל
										0.0	(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'
										0.0	א8 השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים חדשים
										0.0	1ב8 שינויים בהנחות
										0.0	2ב8 שינויים בשיטות
										0.0	3ב8 הבדלים בגובה הפרמיה
										0.0	4ב8 שינויים אחרים

חלק ד - פרטים נוספים על התאגיד

תוכן העניינים

2	1.	תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים לפי רבעונים
2	2.	פיקדונות בבנקים
2	3.	הלוואות
3	4.	שינויים בהון האגודה
3	5.	השקעות בחברות בת ובחברות קשורות
4	6.	תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
5	7.	שליטה בתאגיד
5	8.	עסקאות עם בעל שליטה
6	9.	החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה
6	10.	הון האגודה
6	11.	מרשם חברים
6	12.	מען האגודה
7	13.	חברי הוועד המנהל באגודה
11	14.	נושאי משרה בכירה באגודה
12	15.	מורשה חתימה של האגודה
12	16.	רואה החשבון של האגודה
13	17.	שינוי בתקנות האגודה
13	18.	המלצות והחלטות של הוועד המנהל
13	19.	החלטות האגודה

1. **תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים לפי רבעונים:**

באלפי ש"ח לשלושת החודשים שנסתיימו בתאריך					
<u>31.03.19</u>	<u>30.06.19</u>	<u>30.09.19</u>	<u>31.12.19</u>	<u>סה"כ</u>	
126,364	111,998	115,698	112,484	466,544	פרמיות שהורוחה ברוטו
<u>58,415</u>	<u>46,366</u>	<u>49,065</u>	<u>47,289</u>	<u>201,135</u>	פרמיות שהורוחה על ידי מבטחי משנה
67,949	65,632	66,633	65,195	265,409	פרמיות שהורוחו בשייר
28,289	18,948	13,175	7,858	68,270	רווחים (הפסדים) מהשקעות
<u>18,158</u>	<u>16,983</u>	<u>17,477</u>	<u>17,694</u>	<u>70,312</u>	הכנסות מעמלות, דמי ניהול ואחרות
<u>114,396</u>	<u>101,563</u>	<u>97,285</u>	<u>90,747</u>	<u>403,991</u>	סך הכול הכנסות
97,425	98,155	93,400	90,381	379,361	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
<u>41,568</u>	<u>53,908</u>	<u>34,670</u>	<u>39,690</u>	<u>169,836</u>	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
55,857	44,247	58,730	50,691	209,525	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
12,249	16,754	18,156	24,369	71,528	עמלות שיווק והוצאות רכישה אחרות
9,588	8,167	9,130	10,690	37,575	הוצאות הנהלה, כלליות ואחרות
<u>(1,564)</u>	<u>(1,346)</u>	<u>(178)</u>	<u>(351)</u>	<u>(3,439)</u>	הוצאות/(הכנסות) מימון ואחרות
<u>76,130</u>	<u>67,822</u>	<u>85,838</u>	<u>85,399</u>	<u>315,189</u>	סך הכול הוצאות
<u>469</u>	<u>700</u>	<u>341</u>	<u>736</u>	<u>2,246</u>	חלק האגודה ברווחי חברה כלולה
38,735	34,441	11,788	6,084	91,048	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
<u>8,690</u>	<u>8,191</u>	<u>2,732</u>	<u>174</u>	<u>19,787</u>	מסים על הכנסה (הטבת מס)
<u>30,045</u>	<u>26,250</u>	<u>9,056</u>	<u>5,910</u>	<u>71,261</u>	רווח (הפסד) נקי

2. **פיקדון בבנק**

הפיקדון בסך 21,282 אלפי ש"ח צמוד למדד ונושא ריבית שנתית בשיעור של 4%. הפיקדון הוא לתקופה 20 שנים ויפרע בתשלום אחד בשנת 2031.

3. **הלוואות**

25,431	הלוואות מסחריות
20,955	חברות כרטיסי אשראי בגין תעודות חובה
<u>368</u>	עובדים
<u>46,754</u>	סך הכל

4. שינויים בהון האגודה

469,330	יתרה ל-1 בינואר 2018
(20,000)	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
24,473	רווח לשנה
473,803	יתרה ל-31 בדצמבר 2018
(30,000)	דיבידנד לבעלי יחידות האגודה
(601)	קרן הון מעסקאות עם בעלי זכויות
71,425	רווח לשנה
514,627	יתרה ל-31 בדצמבר 2019

5. השקעות בחברות בת ובחברות קשורות

דמי ניהול ריבית ודיבידנד שהתקבל (באלפי ש"ח)	רווח שנוקף לדו"ח הכספי (באלפי ש"ח)	ערך בדו"ח הכספי של התאגיד (באלפי ש"ח)	שיעור החזקה	סך ערך נקוב (ש"ח)	מס' מניות וסוגן	החברה
דמי ניהול 15,145	1,372	13,193	50%	600,000	מ"ר	עתודות – קרן פנסיה לשכירים ועצמאים בע"מ (חברה מנהלת)
	847	3,858	50%	1,000	מ"ר	משקי טנא סוכנות לביטוח פנסיוני בע"מ
	2,219	17,051				סך הכל

במהלך שנת 2019 רכשה האגודה 50% ממניות עידן חדש כנגד סכום של כ-3.3 מליון ש"ח מאת בעלת המניות האחרת בעידן חדש והגיעה לאחזקה של 100%. עסקה זו הושלמה.

6. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים ששולמו בשנת הדו"ח לכל אחד מחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה באגודה (באלפי ש"ח):

סך הכל	תגמולים בעבור שירותים						פרטי מקבל התגמולים			
	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק	שכר	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף המשרה	תפקיד	שם
1,861	-	-	-	-	433	1,428	-	100%	מנהל כללי	1. אלעד שלף
1,244	-	-	-	-	210	1,034	-	100%	משנה למנכ"ל ומנהל אגף הכספים	2. שמואל הרטשטיין
1,044	-	-	-	-	228	816	-	100%	מנהל כללי חברה בת ומנהל אגף ביטוח חיים	3. עופר אביטל (*)
960	-	-	-	-	153	807	-	100%	סמנכ"לית מנהלת אגף אלמנטארי	4. פזית כהן חזות
794	-	-	-	-	86	708	-	100%	סמנכ"ל ומנהל מערכות מידע	5. קובי הוכמן

(*) למר עופר אביטל, משולמים 80% מתגמול המגיע לו ע"י ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ. בהוצאות התגמול המצוינים לעיל השתתפה חברה בת בסך של 150 אלפי ש"ח. סה"כ התגמולים לחברי הוועד המנהל בשנת הדו"ח בגין השתתפותם בישיבות הסתכמו ב- 810 אלפי ש"ח.

הערות לנתונים בטבלה:

תנאי העסקתם של נושאי המשרה נקבעו בהסכם העסקה אישי המגדיר את משכורת הבסיס וכן תנאים סוציאליים ופנסיוניים כמקובל לנושאי משרה באגודה. בנוסף, זכאים נושאי המשרה לבונוס שנתי בהתאם למדיניות התגמול של האגודה (המפורסמת במסגרת הדו"ח התקופתי של האגודה).

מר אלעד שלף מכהן כמנכ"ל האגודה מדצמבר 2018- תנאי העסקתו נקבעו בהסכם העסקה אישי בהתאם למפורט לעיל. בהסכם העסקה האישי נקבע כי סיום ההתקשרות עימו תהיה בהודעה מראש של 90 יום.

מר שמואל הרטשטיין מכהן כמנהל אגף הכספים של האגודה החל מאוקטובר 1999, וכן כמשנה למנכ"ל החל ממרץ 2014. תנאי העסקתו נקבעו בהסכם העסקה אישי בהתאם למפורט לעיל. בהסכם העסקה האישי נקבע כי סיום ההתקשרות עימו תהיה בהודעה מראש של 90 יום.

מר עופר אביטל מכהן כמנכ"ל ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ החל מאוקטובר 2010 וכן כמנהל אגף ביטוח חיים (החל מספטמבר 2015) ומנהל אגף לקוחות פרטיים החל מפברואר 2018) באגודה. לשינויים במבנה הארגוני של האגודה לאחר תאריך הדוח ראה סעיף 15.2 בחלק א' לדו"ח התקופתי (תיאור עסקי התאגיד). תנאי העסקתו נקבעו בהסכם העסקה אישי בהתאם למפורט לעיל. בהסכם העסקה האישי נקבע כי סיום ההתקשרות עימו תהיה בהודעה מראש של 90 יום.

גב' פזית כהן חזות מכהנת כסמנכ"לית וכראש אגף אלמנטארי החל מאוגוסט, 2018. תנאי העסקתה נקבעו בהסכם העסקה אישי בהתאם למפורט לעיל. בהסכם העסקה האישי נקבע כי סיום ההתקשרות עימה תהיה בהודעה מראש של 90 יום.

מר קובי הוכמן מכהן כסמנכ"ל ומנהל מערכות מידע החל מאפריל, 2013. תנאי העסקתו נקבעו בהסכם העסקה אישי בהתאם למפורט לעיל. בהסכם העסקה האישי נקבע כי סיום ההתקשרות עימו תהיה בהודעה מראש של 90 יום.

7. השליטה בתאגיד

בעלת השליטה באגודה הינה אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ ("אגודת האחזקות"), המחזיקה 100% מיחידות ההשתתפות באגודה (למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ ("ניהול סיכונים"), אגודה בת של אגודת האחזקות, וזאת בנאמנות עבור אגודת האחזקות). האחזקות באגודת האחזקות הינן בבעלות כ-267 קיבוצים ותאגידים אחרים מהמגזר הקיבוצי. עוד יצוין, כי כ-17% מהאחזקות באגודת האחזקות הינן בידי משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ ("משקי הקיבוצים") ותאגידים מקבוצתה. מובהר, כי 100% מיחידות ההשתתפות בניהול סיכונים מוחזקות בידי אגודת האחזקות, למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי האגודה וזאת בנאמנות עבור אגודת האחזקות.

8. עסקאות עם בעל שליטה

בהתאם להסכם מיום 16.12.2013 בין אגודת האחזקות, האגודה וניהול סיכונים, אשר נחתם לקראת השלמת השינוי המבני באגודה, הוסכם בין הצדדים, בין היתר, כי אגודת האחזקות לא תבצע חלוקות לחברים בה אם במועד ביצוע החלוקה אינה מחזיקה 130% מההון הנדרש ממנה על פי היתר השליטה שניתן לה ביחס לאגודה או שכתוצאה מביצוע חלוקה כאמור לא תחזיק 130% מההון הנדרש.

9. החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

בעלת השליטה באגודה היא אגודת האחזקות המחזיקה 100% מיחידות השתתפות באגודה (למעט יחידת השתתפות אחת המוחזקת על ידי ניהול סיכונים בנאמנות עבור אגודת האחזקות). כ-17% מהאחזקות באגודת האחזקות הינן בידי משקי הקיבוצים ותאגידים מקבוצתה כמפורט להלן:

משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ מחזיקה ב-67,830 יחידות השתתפות המהוות כ-4.9% מהאחזקות באגודה. משק תשתיות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ מחזיקה ב-67,830 יחידות השתתפות המהוות כ-4.9% מהאחזקות באגודה. מיטב החזקות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ מחזיקה ב-67,831 יחידות השתתפות המהוות כ-4.9% מהאחזקות באגודה. הבטחה אגודה שיתופית חקלאית בע"מ מחזיקה ב-37,119 יחידות השתתפות המהוות כ-2.7% מהאחזקות באגודה.
אין נושאי משרה באגודה המחזיקים ביחידות השתתפות באגודה.

10. הון האגודה

הון האגודה מורכב מ-1,392,473 יחידות השתתפות. יחידת השתתפות מבטאת חלק מסוים ומוגדר מהון האגודה השווה ליחס שבין יחידת השתתפות אחת לבין כלל יחידות השתתפות שהקצתה האגודה.
אין לאגודה מגבלת הון רשום.

11. מרשם חברים

שם החברה	מס' יחידות השתתפות
אחזקות ביטוח חקלאי וניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ	1,392,473
ניהול סיכונים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ	1

12. מען האגודה

המען הרשום של האגודה: רח' החשמונאים 93, תל אביב 6713310, ת.ד. 20190, תל אביב 6120101.

מס' טלפון: 03-5632828

מס' פקסימיליה: 03-5632379

כתובת דוא"ל: www.bth.co.il

13. חברי הוועד המנהל באגודה (תקנה 26)

בחודש ינואר, 2020 סיימו את תפקידם כדירקטורים האגודה מר יצחק באדר ומר גיורא מסד. במקומם מונה כדירקטורים מר שלזינגר שרון אריה ומר איכנולד גבריאל.

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1959	055902167	דורון סט
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ יגור 30065	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	יו"ר פעיל, יו"ר וחבר ועד מנהל במשקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון עתודות הותיקה קרן פנסיה לעצמאים ולשכירים בע"מ, דירקטור בעידן חדש סוכנות לביטוח ימי (מקבוצת משקי הקיבוצים (2011) בע"מ, יו"ר דירקטוריון ב.ט.ח. השקעות והחזקות פיננסיות – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ, דירקטור באלומות (גורן-ב.ט.ח.) החזקות (2007)	לא
חברות בוועדות הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
חבר ועדת מאזן, חבר ועדת סולבנסי, יו"ר ועדת חברות בנות		12.2009
בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח		בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא		כן
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור:		
השכלה: B.Sc. בכלכלה וניהול מהטכניון, M.Sc. בכלכלה מהטכניון.		
תעסוקה: חבר ויו"ר ועד מנהל משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון עתודות הותיקה קרן פנסיה לעצמאים ושכירים בע"מ, דירקטור בעידן חדש סוכנות לביטוח ימי (מקבוצת ביטוח חקלאי) (2011) בע"מ, דירקטור ויו"ר דירקטוריון דליה אנרגיה בע"מ.		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1968	022929921 -	שרון אריה שלזינגר
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ להבות חביבה 3883500	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	לא
חברות בוועדה או בוועדות הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
לא		1.2020
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור:		
השכלה: תואר ראשון כלכלה וחשבונאות, מדרשת רופין (רישיון לעיסוק בראיית חשבון).		
תעסוקה: מנכ"ל גרנות ארגון שיתופי אזורי אגש"ח מרכזית בע"מ. חבר ועד מנהל בגרנות ארגון שיתופי אזורי אגש"ח מרכזית בע"מ, מפעלי גרנות אגש"ח בע"מ, מיגר מערכות מידע גרנות אגש"ח בע"מ, סיבן מפעלי כותנה למשקי העמק חפר השרון והשומרון אגודה שיתופית חקלאית, גרנות הובלות אגש"ח, אלוני גרנות אגש"ח, אבוקדו מכון אריזה לפירות סובטרופיים למשקי עמק חפר, מטעי גרנות אגש"ח, חקלאי גרנות אגש"ח, הדרי גרנות אגש"ח, א.פ.א. אגודה שיתופית לפיות ארץ ישראל בע"מ, גרנות יובל אגש"ח בע"מ, אגרו סטאדיס המרכז הבינלאומי למשתלמים חקלאיים בישראל בע"מ, בר השכלה בינלאומיות מתקדמת בע"מ, מרכז בדרכה אגרוסטדיס תל חי אגודה שיתופית בע"מ, מרכז הדרכה חקלאית כפר סילבר אגש"ח בע"מ, רימון שיתורי ייעוץ וניהול בע"מ, אחזקות תנורה ותעמ"ת- אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, עמק חפר אגש"ח של משקי עובדים לתובלה בע"מ, גרנות חשמל בע"מ, סיבן ניהול פרויקטים סולריים בע"מ, גרנות דגן בע"מ, גרנות תנובות בע"מ, גרנות חרושת בע"מ, גרנות שיבולת ע"מ, גרנות אסם בע"מ, ב.ט.ח, מי רם תשיות חשמל בע"מ, מרימון גז טבעי צפון בע"מ		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1955	גבריאל	איכנולד
נתינות	הכתובת	
ישראלית	נחל אלכסנדר 8, צור יצחק	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	לא
חברות בוועדה או ועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
לא		1.2020
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור:		
<p>השכלה: כלכלה ומנהל, מדרשת רופין. תואר שני במנהל עסקים, אוניברסיטת פוליטכניק ניו יורק (שלוחת רחובות).</p> <p>תעסוקה: מנכ"ל אחזקות בית שאן ומשקי בית שאן.</p>		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1960	056235377	רן רונן
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ בית אורן 3004400	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	לא
חברות בוועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
לא		6.2018
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור:		
<p>השכלה: פסיכולוגיה BA, מנהל עסקים MBA, מחשבת ישראל MA.</p> <p>תעסוקה: מנכ"ל תואם ייבוא ייצוא אגש"ח בע"מ ומנכ"ל משקי הקיבוצים אגש"ח בע"מ החל מיום 01/05/2018.</p>		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1976	033139569	עודד זבולון
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ צאלים 85520	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	לא
חברות בוועדה או ועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
חבר ועדת חברות בנות		10.2015
השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור:		
<p>השכלה: BA תואר ראשון בכלכלה מנהל עסקים מאת אוניברסיטת בן גוריון, תואר שני בכלכלה מאת אוני' בן גוריון.</p> <p>תעסוקה: מנכ"ל משקי הנגב, חבר מועצת המנהלים בתאגידים שלהלן: הנגב- אגודה שיתופית חקלאית של משקי העובדים להובלה, הנגב והערבה בע"מ, מוסד הנגב המרכזי בע"מ, שדמות משקי הנגב בע"מ, ד.נ.ה אסקו בע"מ, אמבר מכון לתערובת, אגודה שיתופית בע"מ, משקי דן, ד.נ.ה שירותי מימון, מגדלי זרעים בע"מ (יו"ר), זרעי איכות אגודה שיתופית בע"מ (יו"ר), התאחדות האירגונים הכלכליים הקיבוציים, ברית פיקוח 2000 אגודה שיתופית בע"מ, ק.מ.ה בע"מ, אחזקות דלק בע"מ, אלון חברת הדלק לישראל בע"מ, דור אלון אנרגיה בע"מ וחברות בנות בארץ וכמו כן ALON USA ENERGY INC., המועצה לענף הלול, הזרע (1939) בע"מ - דירקטור. מנכ"ל אחזקות צאלים, סמנכ"ל כספים קיבוץ צאלים ודירקטור בתאגידים קשורים, חבר ועד הנהלה משקי הנגב, חבר ועד הנהל מפעלי חבל מעין.</p>		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1958	055377659	מיכה דרורי
נתינות	הכתובת	
ישראלית	קיבוץ געש 60951	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	לא
חברות בוועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
לא		2.2014
<p>השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור השכלה: תואר ראשון במשפטים, תואר שני במדיניות ציבורית. תעסוקה: יועמ"ש התנועה הקיבוצית, דירקטור ב.ט.ח השקעות והחזקות פיננסיות – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ.</p>		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1958	055369581	צילה דסקל
נתינות	הכתובת	
ישראלית	שיר השירים 204 אלקנה	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	כן
חברות בוועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
חברה בוועדת ביקורת, חברה בוועדת השקעות, יו"ר ועדת מאזן, חברה בוועדת תגמול, חברה בוועדת סולבנסי		6.2016
בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	
כן	כן	
<p>השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור השכלה: תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, רואת חשבון מוסמכת. תעסוקה: דירקטורית חיצונית בעגור חברה לניהול קופות גמל וקרנות השתלמות בע"מ, 5 שנים אחרונות מנכ"לית של חברת אי.אמ.אי-עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ.</p>		

שנת הלידה	מספר הזהות	השם ושם המשפחה
1958	055403950	אמיר שלח
נתינות:	הכתובת	
ישראלית	אלכסנדר פן 4/3 תל אביב 6964104	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין	דירקטור חיצוני
לא	לא	כן
חברות בוועדות של הוועד המנהל:		תאריך תחילת כהונה
יו"ר ועדת סולבנסי, חבר ועדת ביקורת, חבר ועדת מאזן, חבר ועדת השקעות, חבר ועדת חברות בנות, חבר ועדת תגמול		6.2014
בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	
כן	כן	
<p>השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: השכלה: תואר ראשון במדעי הרוח ופילוסופיה. תעסוקה: שימש בעבר כמשנה למנכ"ל מגדל, חבר הוועד המנהל של תיאטרון גשר.</p>		

שנת הלידה 1947	מספר הזהות 067388157	השם ושם המשפחה ראובן אבי-טל
נתינות ישראלית	הכתובת דרך מירה 23 בית יצחק 4292000	
בן משפחה של בעל עניין בתאגיד לא	עובד של: התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין לא	דירקטור חיצוני כן
חברות בוועדות של הוועד המנהל: יו"ר ועדת ביקורת, יו"ר ועדת השקעות, יו"ר ועדת תגמול, חבר ועדת מאזן, חבר ועדת סולבנסי		תאריך תחילת כהונה 6.2014
בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כן		בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כן
<p>השכלה והתעסקות ב-5 השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור</p> <p>השכלה: תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול.</p> <p>תואר שני במנהל עסקים.</p> <p>תעסוקה: יו"ר זהר דליה, יו"ר החברה לניהול קרן ההשתלמות של האקדמאים המח"ר, דח"ץ טיב טעם, יו"ר כרומגן, יו"ר תמוז יזראל, יו"ר דאקרים בע"מ, יו"ר רשיונאל סיסטמס, שותף ומנהל אי.גי.אי בע"מ, חבר ועדה מייעצת של שורץ בית השקעות בע"מ, יו"ר הקרן החדשה לקולנוע וטלוויזיה.</p>		

14. נושאי משרה בכירה באגודה (תקנה 26א')

שנת הלידה 1978	מספר הזהות 035752625	השם ושם המשפחה אלעד שלף
תאריך תחילת הכהונה 12.2018	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו: מנכ"ל האגודה, דירקטור בביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור בכנעני סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור בעידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: תואר ראשון בניהול ומדע המדינה תעסוקה: מנכ"ל האגודה, בעבר משנה למנכ"ל ומנהל אגף עסקים במנורה מבטחים ביטוח ודירקטור במנורה מבטחים חיתום וניהול.		

תאריך הלידה 1956	מספר הזהות 054073333	השם ושם המשפחה שמואל הרטשטיין
תאריך תחילת הכהונה 10.1999	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו: משנה למנכ"ל ומנהל אגף הכספים, דירקטור בעתודות הותיקה קרן פנסיה לעצמאים ולשכירים בע"מ, דירקטור בכנעני סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור בעידן חדש סוכנות לביטוח ימי מקבוצת ביטוח חקלאי (2011) בע"מ, דירקטור ב-ב.ט.ח השקעות והחזקות פיננסיות – אגודה שיתופית	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: רואה חשבון תעסוקה: רואה חשבון מוסמך, משנה למנכ"ל, מנהל אגף כספים ביטוח חקלאי, דירקטור בכנעני סוכנות לביטוח בע"מ, דירקטור באלומות החזקות, דירקטור בעתודות קרן פנסיה.		

שנת הלידה 1957	מספר הזהות 054155692	השם ושם המשפחה אלון וינברג
תאריך תחילת הכהונה 7.2002	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו: סמנכ"ל, מנהל אגף תביעות	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: LLB משפטים אוניברסיטת תל אביב, BA שפה וספרות אנגלית, ספרות כללית אוניברסיטת חיפה. תעסוקה: סמנכ"ל ומנהל אגף תביעות ביטוח חקלאי.		

שנת הלידה 1963	מספר הזהות 058069865	השם ושם המשפחה עופר אביטל
תאריך תחילת הכהונה 10.2010	התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו: מנכ"ל ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, מנהל אגף ביטוח חיים ומנהל תחום פרט בביטוח חקלאי.	
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: BA מינהל עסקים. תעסוקה: מנכ"ל ביטוח חקלאי סוכנות לביטוח בע"מ, מנהל אגף ביטוח חיים ומנהל תחום פרט בביטוח חקלאי.		

שם ושם המשפחה קובי הוכמן	מספר הזהות 053578233	שנת הלידה 1955
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו מנהל מחלקת מערכות מידע		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: : מדעי המחשב B.Sc כלכלה BA. תעסוקה: מנהל מחלקת מערכות מידע וממונה אבטחת מידע.		

שם ושם המשפחה גלית רובשטיין	מספר הזהות 037662665	שנת הלידה 1975
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו אקטוארית ממונה		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: תואר ראשון בסטטיסטיקה B.A, תואר שני בסטטיסטיקה עם התמחות באקטואריה M.A מאוניברסיטת חיפה. חברה מלאה באגודה הישראלית לאקטואריה F.I.L.A.A. תעסוקה: אקטוארית בתחום חובה חבויות במגדל חברה לביטוח.		

שם ושם המשפחה הדס ב'יה	מספר הזהות 023768450	שנת הלידה 1968
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו מנהלת ביטוח משנה ומטה ביטוח כללי		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: B.A בביטוח המכללה לביטוח. תעסוקה: מנהלת ביטוח משנה ומטה ביטוח כללי בביטוח חקלאי, חתמת ראשית במגדל חברה לביטוח עד יוני, 2017.		

שם ושם המשפחה פזית כהן חזות	מספר זהות 032201972	שנת לידה 1975
התפקיד בתאגיד, בחברת הבת שלו או בחברה קשורה שלו מנהלת אגף אלמנטרי		
בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד לא		
השכלה וניסיון עסקי ב-5 השנים האחרונות: השכלה: B.A. בביטוח וניהול תואר שני מנהל עסקים ומימון. תעסוקה: מנהלת חטיבה עיסקית בפלתורס סוכנות לביטוח.		

מורשה חתימה של האגודה

לאגודה אין מורשי חתימה עצמאיים.

15. רואה החשבון של האגודה

קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, דרך מנחם בגין 144א' תל-אביב.

16. שינוי בתקנות האגודה

בשנת הדו"ח לא נעשה שינוי כלשהו בתקנון האגודה.

17. החלטות האגודה

באסיפה הכללית של האגודה מיום 26 במרץ 2020, התקבלו ההחלטות באות: למנות את מר שלזינגר שרון אריה ומר איכנולד גבריאל לחברים בוועד המנהל וזאת בתוקף החל מסוף חודש ינואר 2020, בכפוף לאישור הממונה למינוי.

בהתאם להחלטת חברי האגודה מיום 26 בדצמבר 2019, אושרה התקשרות האגודה בפוליסות לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה באגודה לתקופה של 18 חודשים מיום 1.1.2020 עד וכולל 30.06.2021.

אלעד שלף מנהל כללי

דורון סט יו"ר ועד מנהל

תל אביב, 26 במרס 2020